

**Nunatta Karsiata
Naatsorsuutai
2018**

**KALAALLIT NUNAANNI
NAMMINERSORLUTIK OQARTUSSAT**

IMAASA NALUNAARSORSIMAFFIAT

Atuartussanut Ilitsersuut	1
Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa akuersissutigineqarnerat.....	3
Aqutsisoqatigiit atsiorderi.....	4
2018-imut nalunaarut	5
Naalackersuisoqarfinnit Nalunaartutit	13
Kukkunersuisut Oqaaseqaataat 2018	68
2018-imi Aningaasaliissutitut Naatsorsuutit	73
Aningaasaliissutit inernerat, 2016-18.....	74
Suuneritut agguataarlugit angusat naatsorsornerat, 2016-18	75
Killiffik 31.12.2018-imi.....	76
Akiliisinnaassutisimik Naatsorsuineq, 2017-18	77
Allakkiat	78
Pisussaaffioratarsinnaasut.....	88
Naatsorsuuserinermi suleriaaseq atorneqartoq.....	90

TUNNGAVIUSUMIK NAATSORSUUTIT

Tunngaviusumik naatsorsuutit tassaapput nalunaarut pingaarneq kiisalu Naalakkersuisut oqartussaaffigisaannit tamanit Naalakkersuisoqarfimmiillu nalunaarut.

Nalunaarummi pingaarnermi nassuiaatigineqarput aningaasanut inatsimmut ilassutitullu aningaasaliissutinut sanilliullugit nikingassutit pingaaruteqarnerpaat, naalakkersuisoqarfinniilli nalunaarummi ilisimatitsissutigineqarlutik namminneq oqartussaaffigalugit akisussaaffigisaminni anguniagassanik naammassinnissimanerit. Tamakku qaavisigut nalunaarutip imarai ukiuni kingullerni pingasuni Namminersorlutik Oqartussani aningaasaqarniarnikkut ineriartorneq pillugu paasissutissat.

Tunngaviusumik naatsorsuutit aamma naatsorsuutininik makkunannga imaqarput:

- Aningaasaliissutinut naatsorsuutit
- Ukiuni pingasuni kingullerni aningaasaliissuteqarnermi angusat
- Suunerinut agguataarlugit angusat naatsorsornerat
- Killiffiusunik oqimaaqatigiissitsineq
- Akiliisinnaassutsimik naatsorsuineq

Suunerinut agguataarlugit angusanik naatsorsuisimaneq ingerlatseqatigiiffiit namminersortut angusaminnik naatsorsuisimanerannut naapertuuppoq. Taamaasilluni aallaqqaammut angusanik naatsorsuisimaneq tamatumannga uuminnga ilaneqarpoq aamma sulii naatsorsuisoqartarpoq malittarisassat 1992-imi atuutsinneqalersut naapertorlugit. Angusat matumani naatsorsorneqarput Namminersorlutik Oqartussat isertitaasa tamakkiisumik inernerisut, ingerlatsinikkut aningaasartuutitut, sanaartornikkut aningaasartuutitut aamma taarsigassarsiarititatut. Taakkulu taagorneqartarput IST-mi naatsorsuutininik. Naatsorsuutininut allakkiat tunngaviusumik naatsorsuutininut aamma inissinneqarsimapput. Taakku naatsorsuutini allanneqarsimasunut ataasiakkaanut itisiliissutaasunik aamma immikkoortiternernik tunniussipput naatsorsuutit paasineqarnissaannut pisariaqartutut isigineqartumik annertussusilinnik.

ILANNGUSSAQ

Nunatta Karsiata naatsorsuutaanut ilanngussaq immikkoortortanik sisamanik imaqarpoq

- ATUARTUSSANUT ILITSERSUUT
- Konto pingaarnerni aningaasaliissutinut naatsorsuutit
- Ukiuni pingasuni kingullerni aningaasaliissuteqarnermi konto pingaarnerni angusat
- Kisitsisit pingaarnerit kiisalu suliaassarfiit ataasiakkaat pillugit naatsorsuutit aaqqissuunneqarsimanerat aamma aningaasaliissutinut sanilliussinerit.

NUNATTA KARSIATA NAATSORSUUTAASA AKUERSISSUTIGINEQARNERAT

Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut Inatsisaanni nr. 26, 28. november 2016-imeersumi aalajangersagaavoq kingusinnerpaamik Inatsisartut ukiakkut ataatsimiinneranni ukiumi aningaasanut inatsiseqarfiusumi kingullermi nunatta karsiata naatsorsuutai kukkunerisukkut saqqummiunneqartassasut.

Nunatta Karsiata naatsorsuutaasa kukkunerisiorneqartarnissaannut **kukkunersuiisunik** naalagaaffimmit akuerisaasunik Inatsisartut toqqaasimapput. Kukkunerisuiisut naatsorsuutitut uppersaallutik atsiortussaapput. Tamanna naatsorsuutini **takuneqarsinnaavoq**.

Aningaasaqarnermut Akileraartarnermullu Naalakkersuisut naalakkersuisut sinnerlugit naatsorsuutit Inatsisartunut **saqqummiutissavai**. Inatsisartut naatsorsuutit Nunatta Karsiata Naatsorsuutaasa Kukkunerisiorneqartarnerannut Ataatsimiititaliamut, kukkunerisuiinermut ataatsimiititaliamik taaneqartartumut, nassiuutissavaat. Kukkunerisuiinermut ataatsimiititaliap kukkunerisuiisut nalunaarutaat pissarsiarissavaa Naalakkersuisullu qinnuigalugit kukkunerisuiisut nalunaarutaanni inassuteqaatinut oqaseqatinullu akissuteqarnissamut allaganngorlugu nassuiaasiussasut.

Kukkunerisuiinermut ataatsimiititaliap aningaasartuutaasimasut isertitaasimasullu aningaasaliissutigineqarsimasunut naapertuuttumik atorineqarsimanersut, aningaasaliissutaasimasut aningaasaliissutissat akuersissutigineqarneranni naatsorsuutigisanut naapertuunnersut aamma Namminersorlutik Oqartussat naleqartitaat aningaasatigut illersorneqarsinnaasumik ingerlanneqarsimanersut nalilersussavai.

Tamakkua saniatigut kukkunerisuiisut naalagaaffimmit akuerisaasut nalunaarutaannut aamma nalunaarummut Naalakkersuisut akissutaannut Kukkunerisuiinermut ataatsimiititaliaq isummissaaq.

Kukkunerisuiinermut ataatsimiititaliaq isumaliutissiissummik tunniussissaaq, isumaliutissiissut ataatsimiititaliap naatsorsuutitut isummerfigisaanik imaqassaaq. Isumaliutissiissut taanna Inatsisartut nunatta karsiata naatsorsuutaanik suliarinninnerannut ilaassaaq.

AQUTSISOQATIGIIT ATSIORNERI

Matumuuna 2018-imut ukiumoortumik naatsorsuutit Naalackersuisunit Namminersorlutik Oqartussanut saqqummiunneqarput.

Ukiumoortumik naatsorsuutit Namminersorlutik Oqartussat naatsorsuutitut aalajangersagaat naapertorlugit saqqummiunneqarput - tassami piomasaaqatigineqartut naatsorsuutitigut nassuiaatit taakku ilannussami immikkut ittumi nassaarineqarsinnaammata, aamma malittarisassiasut taakku eqqarsaatigalugit 2018-imi Namminersorlutik Oqartussat isertitaannik aningaasartuutaannillu kiisalu 31. december 2018-imi aningaasatigut inissisimanerilik assilissamik eqqortumik takutitsillutik.

Aningaasanik nuussinerit, naatsorsuutini takutinneqarsimasut isumaqarfigaavut inatsisinut malittarisassanullu Namminersorlutik Oqartussat malitassaannut naapertuuttut, soorluttaaq tamatuma ataani iliutsit aningaasaqarniarneq eqqarsaatigalugu ingerlanneqarsimasutut.

Naatsorsuutit Inatsisartunit suliarineqaqqittussanngorlugit tunniunneqassapput.

Nuuk ulloq 2. maj 2019

Vittus Qujaukitsog

Naalackersuisoq
for Finanser

Nikolai Sten Christensen

Departementchef

2018-IMUT NALUNAARUT

UKIUMI ANGUSAT

Ukiumi angusat naatsorsuutit saqqummiussisarnerit assigiinngitsut marluk malillugit Nunatta Karsiata naatsorsuutaani ersersinneqarput. Taakku marluullutik tamarmik immikkut ersersippaat Namminersorlutik Oqartussat ukiumi angusarisimasaat.

Naatsorsuutit saqqummiussisarneq siulleg tassavaoq ukiumoortumik naatsorsuutit.

Ukiumoortumik naatsorsuutit **nassuiarneqartarput** Namminersorlutik Oqartussat ukiumi isertitaat aningaasartuutaallu (angusat naatsorsorneqarneri) – taakkulu isigineqassapput oqimaaqatigiissitsinermut Namminersorlutik Oqartussat ukiumi naatsorsuusiortiusup naanerani aningaasaqarnikkut **inissisimanerannik** nassuiaasumut aamma aningaasat nussorneqartarnerinut ukiumi akiliisinnaassutsip allanngorartarneranik nassuiaasumut atatillugit.

Angusanik naatsorsuinermit siulliullugu **ukiumi ingerlatsinermit angusat** suliffeqarfiup nalinginnaasup ingerlatsinermit angusaanut assersuunneqarsinnaasut naatsorsorneqassapput. Naatsorsuuserinermit suleriaaseq atornerqartoq takuuk.

Ingerlatsinermit angusat tamatuma kingorna suliffeqarfimmi taarsigassarsiat aningaasaliissutillu nikingassutaannut iluarsineqassapput, taamaalilluni IST-mi angusat (Ingerlatsineq, Sanaartorneq **Taarsigassarsiarititallu**) takuneqarsinnaalissapput. Naggasiullugu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatseqatigiiffiutaannut, suliffeqarfinnut namminersortitanut kiisalu kommuninut taarsigassarsiat iluarsineqassapput, taamaalilluni Nunatta Karsiata IS-imi angusai (Ingerlatsineq, Sanaartorneq) takuneqarsinnaalissapput.

Suunerinut agguataarlugit ingerlatsinermit angusat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Isertitat	-7.070	-7.255	-7.535
Ingerlatsinermit aningaasartuutit	6.610	6.805	7.234
Sanaartornerit aningaasaliinerillu	113	188	211
Ukiumi ingerlatsinermit angusat	-347	-261	-90
Taarsigassarsiissutit nikingassutaat	-64	57	-68
Suliffeqarfimmi aningaasaliinerit	200	0	43
IST-mi angusat	-211	-204	-115
Taarsigassarsititsinerit ilanngaaseereerluni	160	-26	-18
IS-imi angusat	-51	-230	-133

- (minus) tassapput isertitat akiliutigineqartullu, kisitsisit minusitaqanngitsut tassallutik aningaasartuutit tunniunneqarsimasullu.

Suunerinut agguataarlugit angusat naatsorsornerisa takutippaat 2018-imi ingerlatsinermit 90 mio. kr.-nik sinneqartoortoqarsimasoq, taakkulu 2017-

imut sanilliullugit 171 mio. kr.-nik appasinnerupput. Ineriartornerup taamatut ingerlasimanera assiginngitsunik pissuteqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat isertitarisartagaat illuatungaartigut 2018-imi 280 mio. kr.-nik qaffariarsimapput. Tassani pingaartumik raajanit aalisakkanillu akitsuutit aqqutigalugit isertitat qaffariarsimapput, 2018-imi katillugit 154 mio. kr.-nik. Pineqartut saniatigut naalagaaffimmit ataatsimut tapiissutit 101 mio. kr.-inik annertuseriarsimapput nunalu tamakkerlugu akileraarutinit isertitat 64 mio. kr.-inik qaffariarsimallutik.

kalaallit Nunaanni aningaasarsiorneq annertuvoq aalisarnermillu inuussutissarsiut pisortat aningaasaqarniarnerannut akitsuutit nunalu tamakkerlugu akileraatutit aqqutigalugit annertuumik iluaqusiilluni.

Taamatuttaaq ingerlatsinermut aningaasartuutit katillugit 429 mio. kr.-nik amerleriarsimapput. Ingerlatsinermi nalinginnaasumik aningaasartuutit nalinginnaasumik ineriartorsimapput aningaasartuutaasartullu nalinginnaasumik annertuseriarnerisa kingunerisaanik annertuseriarsimallutik. Qaffariarujussuarneq tamanna aningaasartuutit nalunaarsukkani marlunni pingaartumik nassuiarneqarpoq. Sanaartornermut tunngasut ilaannik akisussaaffiup kommuninut nunneqarsimaneranut atatillugu kommuninut tapiissutit 2018-imi 198 mio. kr.-nik qaffariarsimapput. Annaasanik nalikilliliineq 2018-imi aamma annertunerupput, katillugit 127 mio. kr.-ullutik. Namminersorlutik Oqartussat Nuna Minerals A/S-imik piginneqataassutaat 2018-imi nalikillilerneqarput, matumanilu 88 mio. kr.-nik nalikilliliineq ingerlatsinermut aningaasartuutininut sunniuteqarpoq taamaakkaluartorlu IST-imi inaarutaasumik angusanut allannguinanani.

Naatsorsuutit saqqummiunneqartut tullii tassaapput
anigaasaliissutinut naatsorsuutit.

Anigaasaliissutinut naatsorsuutitigut nassuiarneqartarput anigaasaliissutinut (missingersuutit) naalakkersuinikkut aalajangerneqarsimasunut tunngatillugu ukiumi atukkat. Taamaalluni anigaasaliissutinut naatsorsuutitigut takutinneqarpoq anigaasaliissutit malinneqarsimasut – taamalu Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnermik aqutsinerminni eqqortumik ingerlatsisut oqaatigineqarsinnaalluni.

Isertitat aningaasartuutillu soorunami ukiumoortumik naatsorsuutit assigivaat, ukiumoortumik naatsorsuutitigut ersersinneqarput isertitat aningaasartuutillu akornanni pissutsit anigaasaliissutinullu naatsorsuutitigut ersersinneqarlutik atuinerup anigaasaliissutillu akornanni pissutsit. Takussutissiami ataani takutinneqarpoq anigaasaliissutinut naatsorsuutit anigaasaliissutit suussusiinut immikkoortiterneqarsimaneri.

Aningaasaliissutininut naatsorsuutit

	2016	2017	2018	2018	2018
Mio. kroninngorlugit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Missingersuutit	Nikingassut
Isertitassatut aningaasaliissutit	-6.923	-6.945	-7.256	-7.108	149
Ingerlatsinermit aningaasaliissutit	2.761	2.866	2.956	3.002	46
Aningaasaliissutit inatsisitigut pisussaaffigisat	1.053	1.006	1.020	1.065	45
Tapiissutit aningaasaliissutit	2.472	2.158	2.578	2.604	26
Sanaartornermit aningaasaliissutit	426	712	587	589	2
IST-mi angusat	-211	-204	-115	152	267
IS-imi angusat	-51	-230	-133	134	267

- (minus) Naatsorsuutini missingersuutinilu isertitat takutinneqarput Nikingassutini **takuneqarsinnaapput** missingersuutininut sanilliullugu aningaasartuutikinneruffiit **isertitaqarneruffiilluunniit** aningaasartaat.

Ukiumi IST-mi angusat 115 mio. kr.-nik sinneqartoortitsipput, tassa ilassutit aningaasaliissutit ilanngullugit 152 mio. kr.-nik amigartooruteqarfiusussatut missingerneqarsimagaluarlutik, taamaalilluni angusat 267 mio. kr.-nik pitsanngoriaateqarput.

Immikkoortut tulliini aningaasaliissutit suussusii ataasiakkaarlugit erseqqinnerusumik nassuiarneqarput. Aningaasaliissutit suussusii ataasiakkaarlugit **erseqqissaaffigineqassapput** missingersuummilu nikingassutsit annertunerusut nassuiarneqassallutik.

ISERTITASSATUT ANINGAASALIISSUTIT

Isertitassatut aningaasaliissutitigut Naalackersuisunut ilaasortaq akisussaasoq piginnaatinneqarpoq inatsisitigut **pisussaaffigisanik** taamatullu inatsisitigut pisussaaffiginngisanik **isertitaqartarnissamat**. Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussanut naalagaaffiup ataatsimoortumik tapiissutai kiisalu akileraarutit akitsuutillu isertitassatut **aningaasaliissutit** naatsorsuusiorneqassapput.

Isertitassatut aningaasaliissutininut naatsorsuutit aningaasanut inatsimmi kingusinnerusukkullu ilassutit aningaasaliissutini naatsorsuutigineqartumit 149 mio. kr.-nik pitsaanerupput.

Isertitassatut aningaasaliissutit

Mio. kroninngorlugit	2016 Naatsorsu utit	2017 Naatsorsu utit	2018 Naatsorsu utit	2018 Missingersu utit	2018 Nikingassut
Isumaqatigiissutigalugit isertitat	-4.025	-4.079	-4.177	-4.181	-4
Toqqaannartumik akileraarutit	-1.275	-1.211	-1.197	-1.124	73
Toqqaannanngitsumik akileraarutit, akitsuutit	-1.025	-1.040	-1.040	-1.150	87
Aningaasaliissutigineqartunut ernialiussat	-369	-323	-443	-484	-41
Nunatta Karsianit taarsigassarsiarititanit naafferarlugit akilersuutit	-149	-178	-76	-75	1
Isertitat allat	-79	-114	-127	-94	33
Isertitassatut aningaasaliissutit katillugit	-6.923	-6.945	-7.256	-7.108	149

Namminersorlutik Oqartussat 2018-imi isertitaasa 58 pct.-iisa missaanniittut imaluunniit 4.177 mio. kr.-t naalagaaffimmit ataatsimoortumik tapiissutit, EU-mit isertitat aamma isumaqatigiissutigalugit isertitat allat aqutigalugit isertitaneersuupput.

Toqqaannartumik akileraarutit missingersuutigineqartunit 73 mio. kr.-nik iluanaaruteqarfiupput, missingersuutigineqartunut sanilliullugu tamanna 7 %-imik pitsaaneruvoq. Nuna tamakkerlugu akileraarutinit isertitat naatsorsuutigisanit 50 mio. kr.-nik annertunerusimanagerat iluanaaruteqarnerunermut pingaarnertut pissutaapput.

Taamatuttaaq toqqaannartuunngitsumik akileraarutit naatsorsuutigisamit 87 mio. kr.-t missaannik annertunerusunik iluanaaruteqarfiupput. Akitsuutinit assigiinngitsunit isertitat 2018-imi missingersuutigineqartunit ataatsimut isigalugit annertunerusimapput. Taamaattoq pingaartumik akitsuutit pingasut iluanaaruteqarfiusumik nikingassuteqarfiupput. Naqissusiinermut akitsuutit naatsorsuutigisamit 14 mio. kr.-nik annertunerusimapput, qaleralinnut avaleraasartuunullu akitsuutit tulleriinneri malillugit 16 aamma 17 mio. kr.-inik annertunerusimallutik.

Isertitat allat-nut naatsorsuutigisamit aningaasaliissutini qaffasinneruneri ineqarnermut taarsigassarsianik naatsorsuutiginnngisamit amerlanerit akiliisimanageri peqquteqarpoq. Isertitat katillugit 63 mio. kr.-iusimapput, 25 mio. kr.-inillu isertitsisoqarnissaa naatsorsuutaasimagaluarluni.

INGERLATSINERMUT ANINGAASALIISSUTIT

Suliffeqarfinnut allaffissornermilu immikkoortortanut ilanngaaseereerluni ingerlatsinikkut aningaasartuutit akilernerqarnissaannut ingerlatsinikkut aningaasaliissutit sinaakkutissanut aningaasaliissutitut tunniunneqartarput.

**Ingerlatsinermut
aningsaliissutit**

	2016	2017	2018	2018	2018
Mio. kroninngorlugit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Missingersuutit	Nikingassut
Allaffissorneq	675	716	731	753	22
Ilaqutariinnermut tunngasut	64	67	47	49	2
Peqqinneq	1.335	1.394	1.465	1.451	-13
Kulturi, ilinniartitaaneq, ilisimatusarneq il. il.	516	514	527	539	12
Suliffeqarfiit namminersortitat	70	63	78	83	4
Inuussutissarsiuteqarneq, aalisarneq, piniarneq il. il.	113	125	109	127	18
Ingerlatsinermut aningsaliissutit katillugit	2.761	2.866	2.956	3.002	46

2018-imi ingerlatsinermut aningsaliissutit tamanit atuineq aningsaliissutit tamarmiunit 46 mio. kr.-inik annikinnerusimapput.

Immikkoortumi Allaffissornermi amerlasuunik **aningsaliissoqarpoq** taakkunanilu arlalinni minnerusumik nikingasoqarluni. **Atuinikinnerit** katillugit 22 mio. kr.-iupput.

Peqqinnissaqarfimmut ingerlatsinissamik aningsaliissutit 13 mio. kr.-inik atuineruffiusimapput. Napparsimasut nunani allani katsorsarneqartarnerat, timikkut nappaatit aamma tarnikkut nappaatinut aningsaliissutit katillugit 6 mio. kr.-inik atuinikiffiunerupput, taamaattoq peqqissaaviit, nakorsanit katsorsartinnerit, Dronning **Ingridip Napparsimmavissua** aamma Atornerluisunik katsorsaaneq pilersaarut tulleriinneri malillugit 11, 8 aamma 4 mio. kr.-inik atuineruffiusimapput. Nakorsanit katsorsaaneq atuineruneq annerusumik taartaasartunit atuinermik sulilernermilu soraarnermilu angalanernut aningsartuutit qaffariarsimanerit peqquteqarpoq. Aningsartuutit taakku **marluk** sulisussarsiornermut unammilligassanut attuumassuteqarput. Aningsartuutit Dronning Ingridip Napparsimmavissuani naatsorsuutaasumik qaffasinnerunerat aamma sulisussarsiornermut unammilligassaqarnerit peqquteqarput.

Aamma Kulturimut, Ilinniartitaanermut, Ilisimatusarnermut il.il. tunngasunut aningsartuutit atuinikiffiunerusimapput. Tassunga peqqutaavoq suliasaqarfimmi tassani sammisassanik **aallartitsisoqarsimangimmat**.

**ANINGAASALIISSUTIT INATSISITIGUT
PISUSSAFFIGISAT**

Inatsisitigut pisussaaffigalugit aningsaliissutit tunniunneqassapput immikkut inatsisitigut aalajangersaasoqarsimatillugu, tigusisussat aalajangersimasut pisassanut aalajangersimasunut piginnaatitaaffeqartut aamma tunniussassat annertussusissaat imaluunniit naatsorsorneqarnerinut tunngavissat immikkut inatsisitigut aalajangersarneqarsimatillugit.

**Aningaasartuutit inatsisitigut
pisussaaffiusut**

	2016	2017	2018	2018	2018
Mio. kroninngorlugit	Naatsorsu utit	Naatsorsu utit	Naatsorsu utit	Missingersu utit	Nikingassu t
Ilaqutariinnermut tunngasut	674	605	628	673	44
Peqqinneq	1	3	0	1	1
Ilinniartitaaneq	359	378	370	367	-3
Ineqarnermut tunngasut	2	2	2	2	0
Aningaasartuutit inatsisitigut pisussaaffigisat allat	17	18	19	23	4
Aningaasartuutit inatsisitigut pisussaaffigisat katillugit	1.053	1.006	1.020	1.065	45

Aningaasaliissutit inatsisitigut pisussaaffiusuni ataatsimut 45 mio.kr.-inik atuinikiffiunerusimapput, taakkulu annermik ilaqutariinnut suliassaqarfimmit pisuullutik.

Tamanna 2018-imut aningaasanut inatsimmik suliaqarnermi meeqqanut tapiissutit ineqarnermullu tapiissutit naatsorsorneqartarnerinut malittarisassanik allannguisoqarneranut attuumassuteqarpoq aamma aningaasartuuteqarnerunissaq ilaannakortumik piviusunngortinneqarmat.

Suliassaqarfinni Peqqinneq, Ilinniartitaaneq, Ineqarneq Allallu aningaasartuutit ukiunut siuliinut naleqqiullugit aalaakkaasimapput ataatsimullu annerusumik nikangasoqarsimanani.

TAPIISSUTITUT ANINGAASALIISSUTIT

Tapiissutit aningaasaliissutini Naalackersuisup akisussaasusup aningaasartuutit inatsisitigut pisussaaffiunngitsutut isikkulinnik aningaasartuuteqarsinnaanera piginnaatitsissutaavoq. Aningaasartuutit tapiissutitut isikkoqarsinnaapput, **suliffeqarfinnulli** aningaasanik aningaasaliissutaasinnaallutik, ernianut aningaasartuutaasinnaallutik, ernianut tapiissutaasinnaallutik, inuussutissarsiutinut tapersiissutaasinnaallutik, isumakkeerinerusinnaallutik taarsigassarsiarititaasinnaallutillu.

**Tapiissutitut
anigaasaliissutit**

	2016	2017	2018	2018	2018
Mio. kroninngorlugit	Naatsors uutit	Naatsors uutit	Naatsorsuut it	Missingers uutit	Nikingassut
Allaffissorneq	14	11	15	15	0
Ilaqutariinneq peqqinnissarlu	8	14	15	16	1
Kulturi ilinniartitaanerlu	336	305	310	322	12
Inuussutissarsiorneq, aalisarneq, piniarneq nunalerinerlu	200	201	175	184	10
Kommuninut tapiissutit	1.327	1.327	1.519	1.519	0
Kiffartuussinissamik isumaqatigiissutit	232	247	238	241	3
Tapiissutit allat	355	52	306	306	0
Tapiissutitut anigaasaliissutit katillugit	2.472	2.158	2.578	2.604	26

Tapiissutitut anigaasaliissutit takutippaat 2018-imi katillugit 26 mio. kr.-nik **atuinikinnerusoqarsimasoq**. Pingaartumik Kulturimut Ilinniartitaanermullu aamma Inuussutissarsiornermut, aalisarnermut piniarnermullu kiisalu nunalerinerimut suliassaqarfiit atuinikinneruffiusimapput.

Kulturimut ilinniartitaanermullu tungassuteqartut iluini immikkut ikiorsiissutit, angalanermut anigaasartuutit il. il., ilinniagaqartut ilinniarfissaat 10 mio. kr.-nik atuinikinneruffiusimapput. Qaqugukkut sulinngiffeqarluni akiliutsilluni angalasinnaanerit pillugit malittarisassat nutaat kiisalu ilinniartitsinerimut akileraarutinut annikinnermik matussusiisarnermik atulersitsinerup atuinikinnermik **kinguneqarsimapput**.

Inuussutissarsiornermi, aalisarnermi, piniarnermi nunalerinermilu suliassaqarfimmi naatsorsuutigisamit atuinikiffiunerusimavoq. Pingaartumik taarsigassarsiarititani naatsorsuutigisamit atuinikiffiusimavoq, tamannalu qinnuteqaatinik piumasaaqatiniik naammassinnittunik tigusaqarsimanermik peqquteqarpoq.

Kommuninut tapiissutit 2018-imi siunissami sanaartugassat ilaat kommuninit suliarineqartartussaanerit peqqutigalugu 200 mio. kr.-it angullugit atuiffiunerusimapput.

Tapiissutinut Allanut anigaasaliissutit 2017-imut naleqqiullugu 2018-imi aamma malunnaatilimmik amerleriarsimapput. Tamanna **peqquteqarpoq** Namminersorlutik Oqartussat 2018-imi 190 mio. kr.-inik Kalaallit Airports A/S-imut pigineqataassutitut anigaasaliimmat.

SANAARTORNERMUT ANIGAASALIISSUTIT

Sanaartugassanut anigaasaliissutitigut Naalakkersuisunut ilaasortaq akisussaasoq piginnaatinneqarpoq pigisanik aalaakkaasunik pisinermut, sanaartornermut, sanaartukkanut taarsigassarsitsinerimut, sanaartukkanut tapiissuteqarnermut, iluarsaassinerimut allanullu atatillugu anigaasartuuteqarnissaanut.

**Sanaartornermut
anigaasaliissutit**

	2016	2017	2018	2018	2018
Mio. kroninngorlugit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Naatsorsuutit	Missingersuutit	Nikingassut
Ilaqutariinneq peqqinnissarlu	124	101	116	116	0
Kulturi ilinniartitaanerlu	82	99	57	55	-2
Pisortanit suliarineqartut il.il.	4	287	112	112	0
Ineqarnermut tunngasut	194	199	191	190	-1
Sanaartornermut anigaasaliissutit katillugit	426	712	587	589	2

Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Anigaasaateqarfimmi missingersuusioriaaseq ukioq 2000-imiit pilersinneqarpoq, tassunga ukiumoortumik suliniutigineqartunut ataasiakkaanut sanaartornermut anigaasaliissutit akuersissutigineqartut nuunneqartarlutik. Taamaalilluni ukiuni ataasiakkaani sanaartornissamut anigaasaliissutissat akuersissutigineqartut anigaasartuutissat naatsorsuusiorneqartarput. Sanaartukkat naammassiortorneqarnerat ilutigalugu anigaasaateqarfimmi anigaasartuutit ilanngaaticineqartassapput.

Sanaartugassanik suliniutissat aalajangersimasut 2018-imut ukiunullu siusinnerusunut anigaasaliissutinut inatsisini ilanngunneqarsimasut suliarineqarnissaannut inaarsarneqarnissaannullu Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Anigaasaateqarfimmi anigaasat immikkoortinneqarput. Sanaartornermut Iluarsartuussinermullu Anigaasaateqarfik pillugu nalunaarussiaq naatsorsuutinut bilagitut ilanngunneqarpoq.

Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Anigaasaateqarfimmi anigaasat uninngasuutigineqartut 2018-ip naanerani katillutik 1.346 mio. kr.-upput, tassa 2017-imut sanilliullugu 223 mio. kr.-nik amerlanerusut.

NAALAKKERSUISOQARFINNIT NALUNAARTUTIT

NAALAKKERSUISUT SIULITTAASUATA NAALAKKERSUISOQARFIA

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia Naalakkersuisut Siulittaasuannik Naalakkersuisullu allattoqarfiannik naalakkersuinikkut kiffartuussinermik isumagisaqarpoq.

Naalakkersuisoqarfiup aaqqissuussaanerani immikkoortortat makku ilaapput:

- Aqutsisunut Allattoqarfik, matumani Naalakkersuisunut Allattoqarfik
- Inatsisilerinermut immikkoortortaq
- Ingerlatseqatigiiffinnut Allattoqarfik
- Nunamut namminermut immikkoortortaqarfik
- Tusagassiivik
- Aatsisartut oqarasuaatinillu nuutsisarfik

Københavnnimi Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia namminerisaminik suliaasaqarfik 12-imi missingersuuteqarpoq, taannalu **naalakkersuisoqarfimmut** ilaavoq.

Siunertat

Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfia Naalakkersuisut Siulittaasuannik Naalakkersuisullu allattoqarfiannik naalakkersuinikkut kiffartuussinermik isumagisaqarpoq.

Taakku saniatigut Naalakkersuisut Siulittaasuata **Naalakkersuisoqarfiata** Qitiusumik Allaffeqarfimmi susassaqarfinni arlalinni naalakkersuinikkut aqutseqataasarpoq ataqatigiissaareqataasarlunilu.

Pingaarnertut suliaasat

Aqutsinermut allattoqarfiup Naalakkersuisut Siulittaasuannik Naalakkersuisullu allattoqarfiannik **naalakkersuinikkut** kiffartuussinissaq qulakkiissavaa, tassunga ilanngullugit Naalakkersuisuni naalakkersuinikkut suliniutinik ataqatigiissaarineq aamma Naalakkersuisut aalajangiinermut tunngaviisa pitsaassusaannik qulakkeerinninneq.

Aqutsinermut allattoqarfik Inatsisilerinermut immikkoortortaq peqatigalugu Naalakkersuisut Inatsisartunut suliaasannngortitaannik qulakkeerinnittarpoq.

Aammattaaq missingersuutinut ilanngussat suliarineqarnissaat, ingerlaavartumik missingersuutit malitseqartinneqartarnissaat kiisalu naalakkersuisoqarfimmi sulisoqarnermik aqutsinissaq **Allattoqarfiup** akisussaaffigai.

Inatsisartut inatsisissaattut kiisalu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutissaattut siunnersuutaannik Inatsisilerinermut Immikkoortortaq inatsisitigut teknikkikkut suliaasartaasunik suliaqartarpoq. Aammattaaq Inatsisilerinermut Immikkoortortaq inatsisitigut apeqqutinut tunngatillugu Naalakkersuisut Siulittaasuannut,

Naalakkersuisunut kiisalu naalakkersuisoqarfinnut allanut siunnersuisuuvoq.

Ingerlatseqatigiiffinnut allattoqarfik Kalaallit Nunaanni Namminersorlutik Oqartussat aktiaateqarluni tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit piginneqataaffiinik isumaginnittuuvoq. Immikkoortortaq aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinnut Namminersorlutik Oqartussanit tamakkiisumik ilaannakortumilluunniit pigineqartunut tunngatillugu Naalakkersuisut piginnittutut politikkiannik aamma politikikkut suliniutit atuutsinniarnernannik ataqatigiissaarisuuvoq.

Nunamut namminermut immikkoortortaqarfik oktoberimi suliassaqaarfinnik allannngortitsinermi Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiannut nuutsinneqarpoq. Nunamut namminermut immikkoortortaqarfiup kommunit aqutsinerannik nakkutilliisarnermut tunngasut pingaarnertut isumagisarpai. Tassunga atatillugu KANUKOKA-p atorunnaarsinneqarnerata kingorna siunnersuisarnermut suliassat arlallit isumagisarilersimavai. Aammattaaq Nunamut namminermut immikkoortortaqarfik siunnersuisooqatigiinnut, ataatsimiititalianut il.il. arfineq marluusunut, tassunga ilanngullugit Nakkutilliisoqarfimmut, Qinersinermut Ataatsimiititaliamut, Qinigaasinnaassuseq pillugu Ataatsimiititaliamut Naalakkersuinikkullu ataqatigiissaarisartoqatigiinnut allattoqarfiuvoq.

Tusagassiivik Namminersorlutik Oqartussat paasissutissiisarnermut immikkoortortaraat aamma Naalakkersuisunut qitiusumillu allaffeqarfissuarmut kiffartuussisuulluni. Tassunga ilanngullugit Namminersorlutik Oqartussat pillugit pingaarnertut paasissutissanik ingerlatitseqqittarneq, tusagassiorfinnut attaveqarnerup ataqatigiissaarneqarnissaa aamma avataaniittunik attaveqarnek pillugu siunnersuineq. Aamma qitiusumik allaffeqarfimmi aatsisartut oqarasuaatinillu nuutsisarfik Naalakkersuisut Siulittaasuata Naalakkersuisoqarfiani immikkoortortaapput.

Anguniakkanik naammassinnineq

Inatsisilerinermut immikkoortortaq 2018-imi Inatsisartut inatsisissaattut siunnersuutininik 53-inik kiisalu nalunaarutissatut siunnersuutininik 22-nik inatsisitigut teknikkikkut suliassanik misissuisimavoq. Ilanngullugu Inatsisartut Ombudsmandiannit saaffiginnissut malitseqartinneqarsimavoq.

Ullormi 1. januar 2018-imi Namminersorlutik Oqartussat aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffinni katillugit 15-ini piginneqataassuteqarput, taakkunanilu piginnittuuneq Ingerlatseqatigiiffinnut Allattoqarfimmiit isumagineqarpoq.

Ingerlatseqatigiiffinnut allattoqarfik 2018-imi nammineq suliassaqaarfimmi iluani annertuunik marlunnik suliaqarsimavoq.

Suliaq siullesq tassaasimavoq Air Greenlandimut piginnittuuneq pillugu suliaq, tassani piginneqataasut marluk ingerlatseqatigiiffimmi piginneqataanerminniit aninissaminnik kissaateqartunut tunngasut suliarineqarsimallutik. Suliap aappaa tassaasimavoq naalakkersuisoqarfiit arlallit suleqatigiissitaanni, Kalaallit Airports A/S-imut tunngatillugu suliassanik soqutigisanillu qitiusumik allattoqarfiup suliaanik suliaqarsimasunut peqataaneq.

Ingerlatseqatigiiffinnut immikkoortorta qarfik piginnittuuneq pillugu ingerlatseqatigiiffiit aqutsisuinik ulluinnarni attaveqateqartarpoq. Ukiumoortumik ataatsimeersuarnermi Naalakkersuisut piginnittut suliaqartarput, ilaatigut ukiumoortumik nalunaarusiat akuersissutigalugit aammalu iluanaarutinit akiliutissatut siunnersuutininik isummertarlutik. Iluanaarutinit akiliutigineqartunit aamma iluanaarutininik akileraarutininik utertitsinermit Namminersorlutik Oqartussat 2018-imi 252 mio. kr.-nik Aningaasanut inatsimmi konto pingaarnermut 10.13.10-mut isertitaqarsimapput. Siulersuisut ukiumoortumik isumasioqatigiissinneqartarput, taakkunani Naalakkersuisut ingerlatseqatigiiffinni aqutsisut peqatigalugit ingerlatseqatigiiffiit ineriartornerannut inuiaqatigiinnilu suliassaannut tunngatillugit piffimmi sammisassat oqaluuserineqartarput.

Allattoqarfiup suliaqarfianut suliassaannullu tunngatillugit allagaatit attuumassutillit Ingerlatseqatigiiffinnut allattoqarfiup nittartagaani nutarterneqartuarterput.

Nunamut namminermut immikkoortorta qarfiup aprilimi Inatsisartunut qinersineq akisussaaffigivaa. Taakkua saniatigut, 2018-imi Nunamut namminermut immikkoortorta qarfik "Juuni 2017-imi Uummannaq eqqaani ajunaarnersuaqarnerata kingorna suliniarnermut aqutsisoqatigiit" akisussaaffigilernerata tassungalu allattoqarfinngornerata kingorna, isumalluutit ajunaarnersuaqarnerata kingorna malitseqartitsilluni suliniutinik ataqatigiissaarinermit pingaarnertut atorsimavai. Paasissutissiisarfik Tusagassiivik avammut illullu iluani attaveqatigiinnermut tunngatillugu Naalakkersuisunut qitiusumillu allattoqarfimmuut sullissiviullunilu siunnersuiffiuvoq. Tusagassiiviup akisussaaffigai Namminersorlutik Oqartussat pillugit paasissutissanik pingaarnernik saqqummiussinissaq aamma tusagassiorfinnut attaveqarnissamik ataqatigiissaarinissaq.

ANINGAASAQARNERMUT NAALAKKERSUISOQARFIK

Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfiup (AN) Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarneq pillugu sanaartugassanillu pilersaarusiortarneranni kiisalu aningaasaqarnermik aamma aaqqissugaanermik ingerlatsinermik nalinginnaasumik nalilersuisarneranni suliassat pingaarnerit isumagisarai. Taakku saniatigut kommunit aningaasaqarnerannik nakkutilliisuvoq. Naalackersuisoqarfimmi aqutsisoqarfiit akileraartarnermi akitsuusiisarnermilu suliassat, aningaasaqarnermi sulisoqarnermilu suliassat kiisalu kisitsisitigut paasissutissat isumagisarpaat.

Naalackersuisoqarfik 2018-imi ima aaqqissuussaavoq:

- Naalackersuisoqarfik (AN) Aqutsisunut Allattoqarfeqarpoq, Inatsilerinermik immikkoortortaqarfeqarpoq kiisalu Aningaasaqarnikkut Pilersaarusiortarfeqarluni
- Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik (ASA)
- Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik (AKA)
- Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Suliassaqarfiit allannortinneqarneranni Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermut immikkoortortaqarfik 2018-imi maajimi atorunnaarsinneqarpoq, suliassaqarfiilli allannortinneqaqqinnerisigut immikkoortortaqarfik 2018-imi oktobarimiit naalackersuisoqarfimmut ilanngunneqaqqippoq.

2018-imi oktobarimi atuutilertussamik oqartussaaffinnik allannortitsinermi Namminiilivinnermut Immikkoortortaqarfik kiisalu Tunngaviusumik inatsisitaarnissamut isumalioqatigiissitaq naalackersuisoqarfiup suliassaqarfianut ilanngunneqarput, tassunga ilanngullugu suliffeqarfik namminersortitaq Asiaq – Kalaallit Nunaanni Misissueqqaarnerit.

Siunertat

Naalackersuinikkut sullissineq AN-ip akisussaaffigaa, tassunga ilanngullugit aningaasaqarnermut akileraartarnermullu politikki, aaqqissuusseqqinneq, kommunit aningaasaqarnerannik nakkutilliineq kiisalu nuna tamakkerlugu sanaartorfissanik pilersaarusiorneq.

Namminiilivinnermut Immikkoortortaqarfiup Naalackersuisut naalackersuinikkut kiffartuunnissaat akisussaaffigaa, Tunngaviusumillu Inatsisitaarnissamut isumalioqatigiissitap allattoqarfiata Tunngaviusumik Inatsisitaarnissamut isumalioqatigiissitamut kiffartuussinissaq akisussaaffigalugu.

Nunatta karsiata naatsorsuutai, sulisoqarnermi pissutsit kiffartuussinermilu suliassat, taakkununga ilanngullugit illuutinut aqutsisoqarfik pisiortortarnerlu ASA-p akisussaaffigai.

AKA akileraarutinik, akitsuutinik akiliisitsiniarnermillu ingerlatsinermut akisussaasuvoq. Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup nalunaarussiaa suliassaqarfik 24-p ataani takuneqarsinnaavoq.

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik pisortatigoortumik kisitsisitigut paasissutissanik suliaqartarnermut akisussaasuvoq.

Asiaq Kalaallit Nunaata avatangiisaanik nunap assiliortuuvoq aamma kommunit, Naalakkersuisunut, atuisunut suleqatigisanullu paasissutissanik atuuttunik ilisimatitsisarpoq. Asiaq piginnaasai ilisimasaalu ilisimasassarsiornermi sulianut ilisimasalittullu siunnersuinermit aamma atornerqartarput.

Pingaarnertut suliassat

Naalakkersuisoqarfiup

Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarneq pillugu sanaartugassanillu pilersaarusiortarneranni suliassat pingaarnerit isumagisarai, **tassunga** ilanngullugu aningaasaqarnermi politikkimut tunngatillugu aammalu siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu **attassinnaasumik aningaasaqarnermik** ineriartortisinissamut tunngatillugu missingersuutit ataqatigiissaarineq.

Aningaasaqarnermik pilersaarusiortarnermit Immikkoortortaqrarfiup Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnikkut pilersaarusiortarnerat isumagisaraa, tassunga ilanngullugit **aningaasaliissuteqartarnermi** inatsisinik aqqissuussineq, aningaasaliissuteqartarnermik nakkutilliineq, **aningaasaqarnermik** ingerlatsinermit aningaasaqarnermullu politikkeqarnermit atatillugit suliassat, ataatsimoortumik tapiissutit pillugit kommunit isumaqatiginninniartarnerit, Namminersorlutik Oqartussat aningaasaqarnikkut naalagaaffimmut atassuteqarnerat, **taarsigassarsisarnerit** kiisalu aningaasaqarnermik aqqissuussaannermillu nalinginnaasumik nalilersuisarnerit, **akilerartarnermik** ingerlatsinermit suliassat aningaasaqarnikkullu **aaqqissuusseqqinnerit**. Tamakkuu saniatigut kommunit aningaasaqarnerannik nakkutilliisarneq kiisalu pisortat ingerlataqrarfiini pitsaanerumik aningaasaqarnermik aqutsinissaq pillugu suliniutit akisussaaffigai.

Nuna tamakkerlugu pilersaarusiortarnermit immikkoortortap pilersaarusiornissaq nunaminertamillu atuinissaq pillugit Namminersorlutik Oqartussat suliassa at isumagisarpai, tassunga ilanngullugit tunngaviumik paasissutissat aamma immikkoortunut pilersaarutigineqartut **ataqatigiissaarneq**arnissaat. Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermi pineqarpoq nunaminertamik atuinissamut pitsaasunik atugassaqartitsinissaq aamma nuna tamakkerlugu nunaminertatigut inissisimaneq pillugu erseqqissaanissaq, assersuutigalugu Namminersorlutik Oqartussat ingerlataqrarfini pilersaarusiornerat kommunit pilersaarusiornernut **ataqatigiissarneqassalluni**. Taakku saniatigut immikkoortortap nunap assiliornissaanik aamma nunap sannaq pillugu paasissutissanik inerisaanermik akisussaaffeqarluni assiliortutut oqartussaasuvoq.

Namminiilivinnermit Immikkoortortaqrarfik **namminiilivinnissamut tunngassuteqartunik** Naalakkersuisunut naalakkersuinikkut kiffartuussisarneq akisussaaffigalugulu Naalakkersuisut Tunngaviumillu inatsisitaarnissamut isumalioqatigiissitap akornanni attaveqaataavoq. Immikkoortortaqrarfik namminersorneq pillugu innuttaasunik ataatsimiitsitsinissat piareersarnissaannut ingerlannissaanullu kiisalu attaveqatigiinnissamut atortut allalu ineriartortinnissaannut akisussaasuvoq, taamaaliornikkut innuttaasut peqataatinneqassammata, namminersortunngornissallu orninnerani ineriartortitsinermit piginneqataassallutik **akisussaaqataallutillu**. Immikkoortortaqrarfiup aamma aallarniutaasussamik **namminersorneq** pillugu inatsimmi allattorsimaffimmi I-mi aamma II-mi ajornanngippat sorliit oqartussaaffigilernissaannut sulissuteqarnissamut erseqqissaqataasussamik, ataatsimut takussutissiornissaq akisussaaffigaa. 2019-imut Aningaasanut inatsimmut naalakkersuinikkut

anguniagassaq tassaavoq naalagaaffimmiit oqartussaaffinnik naleqquttunik aalajangersimasunillu oqartussaaffeqalernissamik sukannersumik pingaarnersuinissaq ataqatigiissaarinnissarlu.

Tunngaviusumik inatsiseqalernissamut isumalioqatigiissitap allattoqarfia Tunngaviusumik inatsisitaarnissamut isumalioqatigiissitamut allattoqarfittut kiffartuussissaaq. Tamatumani ilaatigut pineqarput tunngaviusumik inatsisissamut missingiutip suliarinissaa, isumalioqatigiissitamut siunnersuineq sullissinerlu, ataatsimiinnissanik piareersaaneq malitseqartitsinerlu kiisalu paasititsiniaanermi suliassat.

Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit

Naalackersuisut aningaasaqarnikkut politikkip arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunik nalilersorneqartarnissaa qulakkeerniarlugu missingersuusiormermi naatsorsuusiormermilu inatsisit naapertorlugit Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiinnik pilersitsisimapput. Akit aningaasaqarnikkullu pissutsit allanngorarnernannik aningaasaqarnikkullu politikkip attanneqarsinnaanera Siunnersuisoqatigiit naliliiffigissavaat, taamatullu aamma atugarissaarnikkut sullississutinut aningaasalersuineq nalilersussallugu. Siunnersuisoqatigiit misissueqqissaarnertik kaammattuutitillu pillugit ukiumoortumik nalunaarusiortarput Naalackersuisuniillu qinnuigineqarnermikkut aningaasaqarnermut tunngasunik pingaarutilinnik siunnersuisinnaallutik.

Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit arfineq-pingasunik Naalackersuisunit toqqarneqartunik siulittaasoqarpoq. Aningaasaqarnermut Siunnersuisoqatigiit nunatsinni soqutigisaqatigiit kattuffianneersunik, Naalackersuisut allattoqarfianneersunik aamma ilisimatusarfinneersunik ilaasortaqarput. Siunnersuisoqatigiinnut allattoqarneq Aningaasaqarnermut Naalackersuisoqarfimmit isumagineqarpoq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik akileraarutinin akitsuutinillu akiliisitsiniartarnernik suliaqarpoq. Akileraarusiinermut akitsuusiinermullu suliassaqarfimmut ilaapput akileraarutininut A-nut aamma B-nut akileeqqusisarneq akileraarusiisarneq, siumoorutit, nalunaarsuineq, inunnik ingerlatseqatigiiffinnillu akileraarusiineq kukkunerisuinerlu, akitsuutinik akileeqqusisarneq nakkutilliinerlu, soorlu aqutsisoqarfiup nakkutigisarigai nioqqutissanik eqqussuineq, taakkununga ilanngullugit aanngajaarniutinut tunngatillugu nakkutilliineq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik suliffeqarfinnik CVR-imut (Qitiusumik Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffik) nalunaarsuisarnermut taakkunungalu tunngasunut allattoqarfiuvoq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup Namminersorlutik Oqartussanut, kommuninut, INI A/S-imut, Nukissiorfinnut il. il. kiisalu nunanut avannarlernut akiitsunik akiliisitsiniartarneq isumagisarai.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik Namminersorlutik Oqartussanut, kommuninut, INI-mut, Nukissiorfinnut il. il. akiitsunik kiisalu nunanut avannarlernut akiligassanik akiliisitsiniartarpoq.

Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik – ASA

Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik sullissinermik suliassanik Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu ingerlatsinerlutik

tapertaasunik arlalissuarnik ingerlatsinermut ineriartortitsinermullu akisussaasuvoq. Suliassat eqiterullugit suliarineqartarnerisigut suliatiqut pikkorinnerulersitsinissaq suliassallu pitsaasumik aningaasaqarnikkullu pitsaasumik suliarineqartarnissaat siunertarineqarpoq. Nunatta karsiata naatsorsuutaanik suliarinninnerit, Namminersorlutik Oqartussani Kalaallillu Nunaanni pisortani sulisunik aqutsinermut suliassat ataatsimoorussat, soorlu akissarsialerineq sulisoqarnermullu **tunngasut**, taakku saniatiqut isumaqatigiissutinik pisortani isumaqatiginninniartarnerit, pisiortortarnermut isumaqatigiissuteqarnerit kiffartuussinerillu allat pingaarnertut isumagineqartarput. Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik.

Soqutigisaqartut peqatigalugit ataatsimut, pisariitsumik toqqissimasumillu aaqqiissuteqarnikkut inuiaqatigiinni isumalluutit atorneqarsinnaanissaannut suliniuteqarnissaq ASA-mi anguniagaavoq.

- Ataatsimut isiginnilluni aaqqiissuteqartarneq
- Pisariunngitsumik aaqqiissuteqartarneq
- Tatiginnilersitsisoq

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik

Kalaallit Nunaanni Naatsorsueqqissaartarfik Kalaallit Nunaanni pisortatigoortumik kisitsisitigut paasissutissiinermit qitiusumik oqartussaasuvoq. Naatsorsueqqissaartarfiup inuiaqatigiit **tungaasigut** ineriartornerup misissoqqissaarnissaanut, naalakkersuinikkut aqutsinermilu aalajangiinernut kiisalu pilersarusiornermut **tunngavigineqartartut** qulakkeerneqarnissaat anguniagaraa. Naatsorsueqqissaartarfiup pingaarnertigut **akisussaaffigineqarnera** siulersuisunit isumagineqarpoq, taakkulu inuiaqatigiinni **pissutsinik** ilisimasaqartunik tallimanik ilaasortaqarput. Kisitsisitigut paasissutissiineq pillugu inatsit naapertorlugu siulersuisut suliffeqarfiup ingerlatsinera pillugu ukiumut ataasiarlutik Naalakkersuisunut nalunaaruteqartarput. Nalunaarut Naatsorsueqqissaartarfiup nittartagaatigut tamanut saqqummiunneqassaaq.

Asiaq – Kalaallit Nunaanni Misissueqqaarnerit

Asiaq ukununnga akisussaasuvoq

- Illoqarfiit nunaqarfiillu assiliornissaat (aamma nunap assinganik ilaartuinissaq neqeroorutigisarpaat)
- Imermik imertakkamik pissarsiviit assiliornissaannut erngullu nukinganik nukissiornissamut periarfissarsiornermut atorneqartartunik imermut tunngasunik nakkutilliineq misissueqqissaarneq siunnersuinerlu.
- Nammineq silasiorfinniit silap pissusaanik nakkutilliineq. Sila pillugu paasissutissat internet aqutigalugu paasissutissiissutigineqartarput, silallu qanoq **innissaanut**, illoqarfimmu pilersarusiornermut ilisimatusarnikkullu siunertanut arlalippassuarnut atorneqartarlutik.
- Umiarsualiviit, timmisartoqarfiit, aatsitassarsiorfiit, erngup nukinganik nukissiorfiit **pilersarusiarineqarnissaannut** sanaartorneqarnissaannullu pilersarusiarineqarnissaannut sanaartornermi teknikkimut tunngasunik misissueqqaarnerit.
- Immikkoortut, kommunit sanaartortullu siunnersornissaat kiisalu suliamut tunngatillugu paasissutissanik toqqorterinissaq ingerlatitseqqinnerlu.

Asiap nunap assiliornermut nunallu pissusaa pillugu paasissutissanik atuinermit, tassunga ilanngullugit NunaGIS-ikkut aamma Tunngaviusumik paasissutissanut programmi atorlugu ingerlatsinermit ingerlatitseqqittarnermullu tunngatillugu Nuna tamakkerlugu pilersaarusiornermut immikkoortortaq qanimut suleqatigaa.

Ullormi 28. oktober 2018-imi Asiaq ukiunik 25-nngortorsiornermini Katuami saqqummersitsivoq, isumasioqatigiissitsivoq ilasseqatigiissitsillunilu.

Anguniakkanik naammassinnineq

2018-imi naalackersuisoqarfiup tassanilu aqutsisoqarfiit anguniakkat arlallit naammassiniarsimavaat. Anguniakkat taakku tullinnguuttumi allattorsimapput.

Naalackersuisoqarfik

Suliniutinik ukuninnga annerusunik pingaarnersumik suliaqarsimavoq:

- Naalackersuisut aningaasaqarnikkut politikkianni anguniakkat tunngaviillu suliarineri.
- Aningaasaqarneq pillugu nassuiaat 2018-ip, qinersititsisoqarnerata kingunerisaanik inaarutaasumik Aningaasaqarnikkut ingerlatsineq pillugu nalunaarutip, upernaakkut ataatsimiinnermi oqaluuserineqartussap suliarineqarsimanginnera pissutigalugu 2018-imi aggustimi saqqummersinneqartup suliarinera. Nassuiaat ilaatigut immikkut ittumik sammisamik, aningaasaqarnikkut imminut napatissinnaanermut piujuartitsinermillu tunngaveqarluni ineriartornermut, tassunga ilanngullugit anguniagaqartarnermut tassungalu takussutissanut tunngasunik imaqarpoq.
- 2019-imut aningaasanut inatsisiliorneq 2017-imullu ilassutitut aningaasaliissutinut inatsisiliorneq.
- 2019-imut aningaasanut inatsimmik Inatsisartut suliarinninnerannut atatillugu aningaasanut inatsimmut tunngatillugu isumaqatiginninniarnertit.
- Adressit pillugit inatsisinik nutaanik suliffeqarfiillu kommunit pigisaasa qularnaveeqqusiinerannik il.il. kommunalbestyrelsit akuersinerannik saqqummiineq. Taakkua saniatigut ilaatigut nuussinermi akiliuteqartarnermut malittarisassat aningaasarsianit akileraarutit pillugit inatsimmi allanngortinneqarsimapput isumalluutinillu atuinermit akitsuutit pillugit inatsimmi akitsuutinut tunngavinnik naleqqussaasoqarsimalluni, soorluttaaq aamma aningaaserivinni pensionisianik ileqqaagaqarnissaq siunertaralugu pensionisianit pissarsianit akileraarutit pillugit inatsisit ilaneqarsimasoq.
- Inatsisissatut siunnersuutinik arlalinnik, ilaatigut Ilangaassivimmut, suliffeqarnermi ilanggaatinut, bilinut akileraarutinut, pisortat ikiorsiissutaannik akitsuutinillu annertussusiliinermit allanullu tunngasunik piareersaaneq.
- Inatsisilioriaatsinik inerisaaneq, attassiinnarneq nutarterinerlu
- Attanneqarsinnaasumik ingerlatsinermit malittarisassamik inerisaaneq, attassineq nutarterinerlu
- Ukiunut qulinut sanaartornissamut pilersaarutit nassuiarneqarnerisa ataqatigiissaarnerat inerisarneqarnerallu
- Ineqarnermit akiliutini kinguaattoorutit appartinneqarnissaat siunertaralugu INI A/S suleqatigalugu Kommune Kujallermi misiligutaasumik suliniummik aallartitsineq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik aaqqissuussaannermigut Aningaasaqarnermut Naalakkersuisoqarfiup ataani inissisimavoq.

Anguniakkat.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup Inatsisartut Naalakkersuisullu sinnerlugit akilerarutinut, akitsuutinut akiliisitsiniaanermullu tunngasut aqutarai, taamaalillunilu inatsisitigut **isumannaatsuunissaq** pingaartillugu ingerlatsinissamik qulakkeerinnilluni.

Takorluukkat

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik nuna tamakkerlugu **suliffeqarfiussaaq** piginnaasaqartoq naammassisaqarluartorlu, akilerarutinik, akitsuutinik akiliisitsiniaanermillu eqqortumik aqutsinermik inuiaqatigiinnut qulakkeerinnittoq.

Innuttaasunik, atuisunik suliffeqarfinnillu sutigut tamatigut atassuteqarneq ataqqinnittumik ingerlanneqassaaq.

Aqutsisoqarfik **suliffeqarfiussaaq** sulisunik piginnaasaqartunik kiffartuussinissamillu sammisunik ineriartortitsinermi siuttuusoq.

Pingaarnertut suliassat

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik akilerarutinik akitsuutinillu akiliisitsiniartarnermik isumagisaqartarpoq. Suliassat akilerarutinut akitsuutinullu tunngasut Nuummi qitiusumik allaffik kiisalu **Qaqortumi**, Sisimiuni, Ilulissani kiisalu Maniitsumi nunami immikkoortortani sisamani allaffiit aqqutigalugit **suliarineqartarput**. Tamatuma saniatigut Akilerartarnermut Aqutsisoqarfik Danmarkimi allaffinni pingasuni sulisoqarpoq.

Akilerarusiinnermut akitsuusiinnermullu **suliassaqarfimmu** ilaapput akilerarutinut A-nut aamma B-nut akileeqqusisarneq **akilerarusiisarnerlu**, siumoorutit, nalunaarsuineq, inunnik ingerlatseqatigiiffinnillu akilerarusiineq kukkunersuinerlu, **akitsuutit** amerlanerpaartaasa akileqquneqartarnerat nakkutigineqarnerallu, aqutsisoqarfiup **nakkutigisaraattaq** nioqqutissanik eqqussuinnermik nakkutilliineq, taakkununga ilanngullugit ikiaroorartunik nakkutilliineq.

Akilerartarnermut Aqutsisoqarfiup suliffeqarfinnik CVR-imut (Qitiusumik Suliffeqarfinnik Nalunaarsuiffimmu) nalunaarsuisarneq attatiinnarneqarnissaallu isumagisarai

Akiliisitsiniartarnermik suliassaqarfiup 1. april 2008-miit **qitiusumik** isumagineqalerneratigut pisortanut akiitsut tamarmik Akilerartarnermut Aqutsisoqarfimmu nuunneqarput, taassuma Namminersorlutik Oqartussanut, kommuninut, INI-mut, Nukissiorfinnut il.il. kiisalu nunanut avannarlernut akiitsut akilersinniarneqartarnerat isumagisarai.

1. januar 2011-mit atuutilersumik akilerartarnermut atatillugu inuit namminneq saaffiginninneranni paasissutissiinnermut tunngatillugu suliassat kommuninit pisussaaffigineqalerput, Kommunit akilerartarnermut tunngasut pillugit innuttaasunik kiffartuussinerat

pillugu Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 23, 20. december 2010-meersoq takuuk.

Aammattaaq sinerissami ilanngaaserinerup isumagineqarnissaa pillugu Tele-Post Mittarfeqarfiillu isumaqatigiissuteqarfigineqarput.

Suliassat isumalluutit tungaasigut 2018-ip naalernerani imatut agguataarsimapput

Suliassaqarfik	Sulisut amerlassusaat
Aqutsisut, aqutsisoqatigiit, nunani tamalaani attuumassutit pensioninullu allaffik	11
Aningaasaqarnej, ilaatigut missingersuutit naatsorsuutillu, akitsuutit, akileeqquisarnerit, akiliutit akiitsulinnillu isumaginnineq	20 ilinniartorlu ataaseq
Suliatigut suliniutit nakkutilliinerlu ilaatigut kukkunersuineq, akileraarutit ilanngaaserisarnerlu.	37 ilinniartorlu ataaseq
Inuit inuussutissarsiorfiillu akiitsuunik akiliisitsiniarneq	33
Ataatsimut ingerlataqarfiit/innuttaasunik sullissivik tassaasut sulisoqarnermut tunngasut, allaffissornej sullissisarfillu.	24

Akileraarnermut Aqutsisoqarfimmi sulineq 2018-imi makkunanga suliaqarfiusimavoq

- 1 Akileraarutinut A-nut akiitsuunik akiitsuunillu akiliisinnaassuseqartoqartoq naliliisoqaraangat akiliisitsiniarnermik qitiutitsineq. Ilaatigut akiliisinnaajunnaartoqarnera sukkanerujussuarmik nalunaarutigineqartalerpoq, taamaalilluni sukannernerusumik taamatut iliortoqartanngitsuuppat nukippassuarnik atuiffiusussaagaluaq pinngitsoortillugu akiligassanik arlalinnik akiliisoqarnissaa qulakkeerneqartarpoq.
- 2 Ujarlernerup aatsitassarsiornerullu tungaasigut akiitsuunik qanimut sammisaqarnej malitseqartitsinerlu.
- 3 Suliatigut suliniutit nakkutilliinerlu aamma/imaluunniit akiliisitsiniartarfik 2018-imi illoqarfinnut qulinut tikeraarsimavoq akitsuutinillu 2.307.183 kr.-inik akiligassiisimallutik. Taamatut suliniuteqartoqarneratigut akiitsut 17.560.000 kr.-usut aamma akilernerqarsimapput.
- 4 Suleqatigiinnermik inerisaajuarnissaaq nunat allat kilisaataannit aalisakkanik tulaassuinerneq atattillugu nakkutilliisarnernut tunngatillugu Inuussutissalerinerneq Aqutsisoqarfik aamma Kalaallit

Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik **Nakkutilliisoqarfik** peqatigalugit 2014-imi aallartinneqarpoq. Nakkutilliinermi periusissat Kalaallit Nunaata avammut killeqarfianik EU-p **annertussusiliinerata** malitsigisaanik pilersinneqarput.

- 5 Ikiaroornartunut aningaasanullu tunngatillugu nakkutilliineq annertoq ingerlateqqinneqarpoq, ilaatigut tamatuma **nassataanik** hashi 37,752 kg arsaarinnissutigineqarsimavoq, matumani suliat 87-it pineqarput, tamannalu 2017-imut sanilliullugu 3,252 kg. -nik annertuneruvoq. Taakku saniatigut aningaasat 2.238.550 kr.-usut arsaarinnissutigineqarsimapput politiinullu suliareqqitassanngortinneqarsimallutik.
- 6 Aalakoornartunut cigarettinullu tunngatillugu nakkutilliineq annertoq ingerlateqqinneqarpoq, ilaatigut tamatuma nassataanik aalakoornartut 120,76 literiusut cigarettillu kartonngit 85-it arsaarinnissutigineqarsimapput. Tassunga atatillugu 67.295,95 kr.-t akiligassiissutigineqarput.
- 7 Kangerlussuarmi timimik scannerimik atuinerup nassatarisaanik aanngajaarniutinik anngiortumik eqqusseriarnerit qulingiluut 2018-imi naammattoorneqarput.
- 8 Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2018-imi inunnit **nammineerluni** nalunaarsukkanit 44.086-it missaanniittunit kiisalu aktiaatileqatigiiffinnit piginneqatigiiffinniillu nammineerluni **nalunaarsukkanit** 1.115-it **missaanniittunit**, kiisalu inuussutissarsiutinik ingerlatsisunit ingerlatseqatigiiffiit piginneqataassuseqarlunilu ingerlatseqatigiiffiit minillugit akileraarusiinernit paasisutissat 4.231-t suliarisimavai.
- 9 Aqutsisoqarfimmi kukkunersiuisut 2018-imi suliat 1.348-t misissorsimavaat, 2017-imilu suliat 1.472-iusimallutik. Suliat 848-t 210 mio. kr.-nik qaffaanermik inerneqarsimapput suliallu 500-t 264 mio. kr.-nik appaanermik inerneqarsimallutik. Suliaq ataaseq ukiup siulianut tunngatillugu qinnuteqarnermut tunngavoq, tassani katillugit 174-nik **appaasoqarsimalluni**. Matumani aatsitassalerinermik ingerlatseqatigiiffik, nalikilliliinissamik pisussaaffimminik sionatigut naammassinnissimangitsoq pineqarpoq. Suliat 211-t immikkoortinneqarsimapput. 2018-imi apeqquaqaatit 72-it suliarineqarsimapput.
- 10 Akileraartarnermut Aqutsisoqarfiup 2018-ip naanerani suliat **190-it** missaanniittut akiliisitsisoqarsinnaanerani naliligassanngortissimavai.
- 11 XAL-imik aamma eSkatimik ingerlaavartumik naleqqussaaneq isumannaallisaanerlu kiisalu suliffimmi suleriaatsit periutsillu. ERP-mik naatsorsuinermilu aqqissuussinermik (PRISME) nutaamik atulersitsiniarnermi tulluarsaalluni piareersaallunilu sulineq. Naatsorsuuserissutip 1. januar 2020-mi atuutilernissaa naatsorsuutigineqarpoq.
- 12 Akileraartarnermut Aqutsisoqarfik 1. januar 2018-imiit GER-imiit (Inuussutissarsiummik Ingerlataqartunik Nalunaarsuiffimmiit) CVR-imut nuuppoq.

- 13 Aqutsisoqarfiup 1. januar 2018-imiit aallartittumik pensionisiassanik pinngitsoorani ileqqaartarnissap pilersinneqarnissaa sulissutigisimavaa. Pensionisiassanik pinngitsoorani ileqqaartarnerup allaffissornikkut suliarineqarnissaanut tunngatillugu SISA 2018-imi isumaqatigiissuteqarfigineqarpoq. Taakku saniatigut pensionisiat nalunaarutiginnissaannut nalunaaruteqartarfissat nutaat kiisalu sulisitsisut nalunaarusiaannut ukiumullu aningaasarsiat allagartaannut immersuiffissat nutaat pilersinneqarsimapput.

2018-imi akileraartarnermut akitsuusiinermullu inatsisini makku allanngortinneqarput

2019-mut aningaasanut inatsisissamut siunnersuutip akuersissutiginnissaanut killigittat sivitsorneqarneri, nuna tamakkerlugu akileraarutip procentiata aalajangersarnera, nuna tamakkerlugu immikkut akileraarut aamma 2019-imi kommunit akileraarut kiisalu kommuniti meeqqanut suli atualinngitsunut ulluunerani neqeroorutitut 2019-imi akiluteqartarnek pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 3, 21. november 2018-imeersoq.

Kalaallit Nunaanni aalisarnermi pisarineqartut isumalluutinik atuinermut akitsuutaat pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnerannik Inatsisartut inatsisaat nr. 13, 27. november 2018-imeersoq (Akitsuutitigut tunngavigisat allanngortinneqarnerat, saattuat uiluiillu akitsuuteqartinginnissaat, sinerissamut qanittumi qaleralittanut akitsuutit appartinneqarnerat, pisanik inummut pingajuusumut tunniussinermi imaluunniit Kalaallit Nunaannit annissinermi akitsuutip annertunerpaaffissaata qaffanneqarnera).

Aningaasarsianit akileraarutit pillugit Inatsisartut inatsisaata allanngortinneqarnera pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 22, 28. november 2018-imeersoq (Kalaallit Nunaanni soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaateqarfinni soraarnerussutisiaqalernissamut ileqqaakkanit iluanaarutit akileraaruserorneqartarunnaarnissaat, aquuterallannut inuussutissarsiutigalugu umiatsiaararsorluni aalisarnermi atorineqartunut nalikilliliinermut malittarisassani allannguutit, takornariartitsilluni imaluunniit attartorluni imaatigut angalaneq, kiisalu nuussinernik nakkutigisanik uppersaanissamut il.il. piumasaqaatit aamma nunamit nunamut nalunaarusiornerit il.il.).

Kommunit suliffeqarfinnik pigisaasa sanaartukkanillu pigisaasa ilaasa pisiarinerinut, qularnaveequsernerinut attartornerannulluunniit akuersisarnek pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 23, 28. november 2018-imeersoq.

Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut Inatsisaata allanngortinneqarnissaa pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 24, 28. november 2018-imeersoq (Piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissuteqarnissamut Aningaasaateqarfimmu isertitassanut tunngavissat annertusineqarnerat, innersuussutip naqqiissuteqarfigineqarnera, pisortat ataatsimoorussamik IT atorlugu aaqqiussinerat aamma missingersuutit oqimaaqatigiinnerat pillugu §§ 2-5-imik atorunnaarsitsigallartarnek).

Pigisanit pissarsiat ilaasa akileraaruserneqartarnerat pillugu Inatsisartut Inatsisaata allanngortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 25, 28. november 2018-imeersoq (Inatsisip atuuffianik annikillisisineq).

Soraarnerussutisiaqalernissamut aningaasaatit ilaannit pissarsiat akile-raaruserneqartarnerat pillugu Inatsisartut inatsisaata allannortinneqarneranik Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2018-imeersoq (Inatsisip atuuffiata ilaneqarnera).

2019-imi akileraarutitigut naligiissaanissaq aamma kommunitut ataatsimut akileraarutit agguataarneqarnissaa pillugit Namminersorlutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 4, 19. september 2018-imeersoq.

ASA

Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Aqutsisoqarfik (ASA) **suliassanik** Namminersorlutik Oqartussani kommuninilu ingerlatsinermit tapertaasunik arlalissuarnik ingerlatsinermit ineriartortitsinerimullu akisussaasuvoq. Suliassat eqiterullugit **suliarineqartarnerinut** siunertaavoq suliassat suliarineqarneranni paasisaasaqarnerulernissaq ilisimasalikkani qulakkeerinninnissaq. ASA ingerlatsinermit **suliassanik** ukuninnga isumaginnippoq:

- Naatsorsuutit, tassunga ilanngullugu Nunatta Karsiata naatsorsuutai, aamma naatsorsuuserissutinik aammalu Namminersorlutik Oqartussat inissianut taarsigassarsiarititaannut tunngatillugu aqutsinermit akisussaaffiit.
- Sulisunut tunngatillugu allaffissornikkut suliassat, taakkununga ilanngullugit akissarsianut tunngasut, sulianik sulisunut tunngassuteqartunik suliarinnineq, utaqqiisaasumik ineqartitsisarneq atorfirmullu atatillugu ineqartitsineq **kiisalu** pisortat suliaasaqarfinut tunngatillugu akissaatitigut isumaqatiginninniarnit.
- Kalaallit Nunaanni pisortaqaqarfinnut tamarmiusunut piginnaangorsaarnit pikkorissartitsinerillu
- Sulisunik atorfinitsitsinerit aalajangersimasumillu atorfinitsitsinerit kiisalu Namminersorlutik Oqartussani ilinniartunut tunngatillugu ataqaqtiisaarneq.
- Qitiusumik allaffeqarfimmi nutserisoqarneq oqalutseqarnerlu
- Pisiortortarneq, pisiortortarnerit misissoqqissaarneri **aamma** pisiortortarnermut isumaqatigiissuteqarnerit.
- Aningaasanut inatsimmi kontuni atuinernik qitiusumik missingersuutinik malitseqartitsineq
- Qitiusumik allaffeqarfiup illuutaanik aamma ilinniartitaanerup kultureqarnerullu iluani illuutinik aserfallatsaaliineq
- Qitiusumik allaffeqarfiup illuutaanik ingerlatsineq
- Immikkoortortat naatsorsuuserinikkut suliaannik kukkusersuineq

Tassunga atatillugu ASA ineriartortitsinermit suliassanik makkuninnga isumaginnippoq

- ERP-ip (naatsorsuuserissut nutaaq) nunatsinni pisortani atortuulersinneqarnera
- Allaffissornikkut suleriaatsinik ineriartortitsineq/pitsannorsaaneq, tassunga ilanngullugu ASA-mi IT-systeminik ineriartortitsineq.
- Qarasaasiakkut nutserissutit ineriartortittuarnera siammarterneralu
- Kalaallisut taaguutinut tunngatillugu ataatsimut katersaqalernissamut suliniummumut peqataaneq
- Ilinniartitaanermik, kultureqarnermit ilageeqarnermilu

tunngasuni aningaasartuutaasartunik ikilisaaneq
attassiinnarnissamullu ataatsimoorussamik tunngavissiineq

- Nunatsinni pisortanut tamanut akissarsiaqartitsisarnermut tunngasunik akissarsialerissutinillu ineriartortitsineq/pitsanngorsaaneq
- Namminersorlutik Oqartussat pisiortornermik ingerlataqartarnerisa pitsaanerulersinnera
- ERP-mi/missingersuusiortarnermut inatsimmi siunertarinqartut naapertorlugit naatsorsuutunik suliaqartarnermi ineriartortitseqqinneq – ajornannginnerulersitsineq assigiissaarinerlu
- Suliffimmi nalilersuinerup atugarissaarnermillu uuttuinerit naammassineri

Suliassat isumalluutit tungaasigut 2018-imi imatut agguataarsimapput

Suliassaqarfik	Sulisut amerlassusaat
Aqutsisoqarfimmi pisortaq aamma Naalakkersuisut Kukkunersiuisoqarfiat	6
Illuutitut Sullissinermullu Allaffik	8
Isumaqaatiginninniartarfik Isumaqaatigiissutillu	4
Sulisoqarnermut Imm. (akissarsialeriffik, HR, Nutserisoqarfik aamma Sulisussarsiorarneq)	39
Qitiusumik allaffeqarfimmi ilinniartut	35
DcR (naatsorsuuseriffik)	41
ERP-mik suliniut	5

ASA-mi 2018-ip affaata aappaani nittartakkap sivisuumik utaqqineqartup pilersarusiarineqartullu pitsanngorsarnissaa atulernissaalu sulissutigineqarsimavoq. Tamanna iluatsippoq ASA.gl-imilu suillertut sulisut, akissarsiat aamma akissarsiat pillugit isumaqaatigiissutit naatsorsuuserinermullu tunngasut pillugit paasissutissaqartitsinissaq salliutinneqarsimavoq. ASA-p immikkoortortani amerlasuuni suliassaqarfiit siuttuusut sullitarai suleqatigalugillu. Suliassaqarfiit assersuutigalugu eqqortumik akissarsititsinissaq eqqarsaatigalugu suleqatigiinnissamik pingaaruteqartitsilluinnartut.

2018-imi Nunatsinni pisortani sulisunut 635-nut pikkorissartitsinerit 59-it ASA-mi HR - Ineriartortitsinerimut allaffimmit aqqissuunneqarsimapput naammassineqarlutillu.

ASA-p pingaarutilimmik suleqatigisatsinnik, tassa kattuffinnik ataatsimeeqatigiittarnerit ataatsimut paasissutissiiffiusut ukiamiit aamma aallartissimavai. Takku, ASA kommunillu akissarsiat pillugit isumaqaatigiissutinut tunngasut ajornannginnerulersinnissaannut suliniuteqarnissamik isumaqaatigiissimapput. Suliniut pisariaqartinneqarsimavoq pissanganartuuvorlu, suliniutillu ASA-p suleqatigisani peqatigalugit suliarinissaanut qilanaaraa.

Nutaanik sanaartornissamut namminerisamik aningaasalersugassanik taarsigassarsianik sioqqutsilluni inaaraluni akiliisinnaanermut

tunngatillugu inatsimmik nutaamik atuutsilersoqarsimavoq, **tamatuma** nassatarisaanik 2018-imi taarsigassarsiat amerlasuut tamakkerlugit taarserneqarsimapput. Aamma attartortuunermiit piginnittunngornissamut taarsigassarsianik sioqqutsilluni inaaraluni akiliisinnaaneq 1. januar 2019-imiit periarfissaalerpoq.

NUNANUT ALLANUT NAALAKKERSUISOQARFIK

Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik Ilinniartitaanermut, Kultureqarnermut, Ilageeqarnermut Nunanullu Allanut Naalakkersuisumik naalakkersuinikkut kiffartuussinermik isumagisaqarpoq. Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfik nunanut tamalaanut tunngasutigut suliassanik aamma Kalaallit Nunaata nunani tamalaani soqutigisaanik isumaginnittartutut kiisalu naalakkersuisoqarfiit ataasiakkaat nunani tamalaani suliniutaannik ataqatigiissaarisutut atortorissaarusersuisutullu Namminersorlutik Oqartussani qitiusutut oqartussaasuvoq.

Naalakkersuisoqarfik imatut aaqqissuussaavoq

- Nunanut allanut immikkoortortaq
- Kalaallit Nunaata Bruxellesimi Sinniisoqarfia
- Kalaallit Nunaata Washington D.C.-imi Sinniisoqarfia
- Kalaallit Nunaata Reykjavikimi Sinniisoqarfia
- Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Immikkoortortaqarfik

Pingaarnertut suliassat

Nunanut Allanut Naalakkersuisoqarfiup uku pingaarnertut suliassarai

- Namminersorlutik Oqartussat nunanut tamalaanut attassuteqaataannik, tassunga ilanngullugu illugiilluni suleqatigiinnermut attaveqatigiittarnermullu tunngassuteqartunik ataqatigiissaarineq siunnersuinerlu.
- Nunani tamalaani inuit akornanni kattuffinnut tunngatillugu ataqatigiissaarineq siunnersuinerlu.
- Niuernikkut naalakkersuinermi apeqqutinik ataqatigiissaarineq, tassunga ilanngullugu WTO.
- Sulianik FN-imut tunngassuteqartunik, tassunga ilanngullugit inuit pisinnaatitaaffiit tunngasut aamma immap naqqata nunavimmut atasortaata killinga pillugu suliniummut tunngasut ataqatigiissarneri
- Issittumi Siunnersuisoqatigiit kiisalu Nunani Avannarlerni Siunnersuisoqatigiit iluini avataannilu ataqatigiissaarineq
- Illersornissamut aamma sillimaniarnermut politikkini Kalaallit Nunaat pillugu suliani ataqatigiissaarineq
- Naalakkersuisut kiisalu nunat allamiut tikeraarnerinut allattorsimaffik.
- Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu immikkoortortap uku pingaarnertut suliassarai

Naalakkersuisoqarfiup missingersuutai naatsorsuutaalu

- Aningaasaqarnikkut pilersarusiorneq
- Naalakkersuisoqarfimmi aningaasanut inatsimmi sulinermik ataqatigiissaarineq
- Sulisoqarnermut tunngasut
- Anguniakkanik naammassinninneq

Nunanut allanut naalackersuisoqarfik

Naalackersuisut naalackersuisooqatigiinnermi isumaqatigiissutaat aallaavigalugu nunanut allanut tunngasutigut naalackersuinikkut ingerlatsinermi pingaaruteqartoq tassaavoq Kalaallit Nunaat aamma Issittoq pillugu nunat allat soqutiginninnerat Kalaallit Nunaannut aamma Kalaallit Nunaanni inuussutissarsiortunut aningaasaqarnikkut periarfissanut timitalernissaata qulakkeerneqarnissaa. Aningaasaqarnikkut imminut napatinnissamut sulinermi Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfik nunanik allanik niueqateqarnerulernermit aamma aningaasaqarnikkut suleqatigiinnermut nalinginnaasumik atugassarititaasunik isiginninnerulerpoq.

Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfiup ilaatigut Issittumi Siunnersuisooqatigiinni suleqataalluarnerup ingerlatiinnarneratigut kiisalu nunanik tamalaanik suleqateqarnermi ataatsimeersuarnerni aqqissuussisuunikkut issittumi suleqatigiinnermi nunatta inissisimanerata erseqqissarneqarnera ukiumi qaangiuttumi ingerlatiinnarsimavaa. Taamaattumik Ilulissani nalunaarutip 2018-imi maajimi ukiuni qulinngortorsiorneranut atatillugu Kalaallit Nunaat aqqissuisuuvoq.

Nunanut Allanut Naalackersuisoq taamatuttaaq illersornissamut sillimaniarnermullu politikkimut tunngatillugu illersornissamut ministeeriaqarfimmut nunanullu allanut ministeeriaqarfimmut attaveqatigiinnerit pingaarnerit, tassunga ilanngullugit Permanent Committeemi suleqatigiinneq USA-millu suleqateqarnek qulakkeertussaavai. 2018-ip ingerlanerani **naalackersuisoqarfik** illersornissaq pillugu suleqatigiinnermut akisussaasuunermini **aammalu** Pituffimmi kiffartuussinissamik isumaqatigiissummik ajornartorsiummut tunngatillugu isumaqatigiinninniarnermut misissuiner mullu **atatillugu** ataatsimiinnernut arlalissuarnut peqataasarsimavoq. Taamaattumik Kalaallit Nunaata Kalaallillu Nunaanni pissutsit danskiniit amerikamiuniillu annertuumik eqqumaffiqeqarnerisa **kingunerisaanik** ukioq taanna annertuumik suliaasaqarfiusimavoq. Eqqumaffiginninneq taanna ilaatigut kalaallit mittarfissaannut nutaanut, sakkutuunut sakkutuujunngitsunullu iluaqutaasussaanera eqqarsaatigalugu aningaasaliinissamik amerikamiut soqutigisaqalernerannik kinguneqarsimavoq. Tamanna 2018-imi septembarimi amerikamiut siunnerfigisamik nalunaaruteqarneranni piviusunngortinneqarpoq.

Northern Peripherymut Arctic Programmullu tapiissutinik kiisalu nunani tamalaani ingerlatanut tapiissutinut konto atorlugit Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfiup Kalaallit Nunaannik nunanut tamalaanut nittarsaassinermini suliffeqarfiit assigisaalu tapiissuteqarfigisimavai.

Taassuma saniatigut Nunanut Allanut Naalackersuisoqarfik pimoorussilluni peqataasarnermigut Naalackersuisut nunat tamalaat oqallittarfiinut assigiinngitsunut, soorlu FN-imi ilaatigut immap naqqata nunavimmut atasortaata killinga pillugu suliniummik suliaqarnermut soqutiginninnerannik takutitsisimavoq. Taakku saniatigut suliniutinut aningaasanik agguassiner mi suliniutinut kalaallit soqutigisaqartut piginneqataaffigisaannut **agguarneqarnissaat** naalackersuisoqarfiup nunat avannarliit ministerit siunnersuisooqatigiivini isumagisimavaa.

Bruxellesimi Sinniisoqarfik

Bruxellesimi Sinniisoqarfik 2018-imi immikkut ittumik salliussassamik, tassa EU-p piffissamut 2021-2027 missingersuusiornissaannut atatillugu Kalaallit Nunaata EU-llu akornanni isumaqatigiissutinik nutarterinermik suliaasaqarsimavoq, matumani EU-mi Danmarkimilu suliffeqarfiit qitiusut

kiisalu nunat sinniisoqarfii allat suleqatigilluarneqarput. Tuluit Nunaata EU-miit naatsorsuutigisatut aninissaanut Kalaallit Nunaannut kingunerisassat Sinniisoqarfiup suli suliarai. Taamaattumik tassunga atatillugu ukiumi tassani tuluit ingerlatsisoqarfiani attaveqaatinik naleqquttunik ujarlertoqarlunilu pilersitsisoqarsimavoq.

Washington, D.C.-mi Sinniisoqarfik

Kalaallit Nunaanni sakkutuunik najuuttoqarneranut tunngatillugu amerikamiunik ingerlaavartumik oqaloqatiginnerit isumaqatiginninniarnerrillu sinniisoqarfiup immikkut ittumik suliassarai suliassat taakua Permanent Committeemi ingerlanneqartussaapput. Danskit aallartitaqarfianik suleqateqarnermi Amerikami nunanut allanut ministeeriaqarfik aamma illersornissamut ministeeriaqarfik ingerlaavartumik attaveqaqatigineqarput. Taassuma saniatigut issittumi suliniutinut tunngatillugu ukiumi tassani isumalioqatigiissitamik, The Woodrow Wilson Centerimik, suleqatigiinnermik pilersitsisoqarsimavoq. Naalagaaffeqatigiinni ilaasumi Mainemi amerikamiut suliffeqarfiutaannik niueqateqarnissamillu pilerisaanerit suli sulissutigineqarput. USA-mut aalisakkanik Kalaallit Nunaanneersunik tunisisarnerit amerliartuinnarneri eqqarsaatigalugit aalisakkanik avataaniit pisinermut inatsisit malittarisassallu Sinniisoqarfiup malippai.

Reykjavikimi Sinniisoqarfik

Reykjavikimi Sinniisoqarfik 20. oktober 2018-imi pisortatigoortumik ammarneqarpoq. Sinniisoqarfimmi pisortamik toqqaaneq allaffiliornerlu Inatsisartunut qinersisitsisoqarnera pissutigalugu unitsinneqarallarsimapput. Ammarnerata kingorna ilaatigut inissatigut, illersornissamut, internetimut IT-mullu tunngasut sulissutigineqarsimapput. Oqartussat suliffeqarfiillu eqqarsaatigalugit 2019-imi naalackersuinikkut niuernikkullu attaveqaatit ineriartorteqqinnissaat pitsaanerulersinnissaallu siunertaralugu sinniisoqarfiup ammarnissaanut sanaartukkatigut suliatt saniatigut, pilersinniarnerranut atatillugu anguniakkat amerlanerit ukiup naanissaanut naammassineqareersimanissaat nalilerneqarpoq. 2019-ip ingerlanerani allaffik tamakkiisumik sulisoqassaaq, tassa aallartitaq ataaseq najukkamilu allatsit atorfinititaq ataaseq sulissallutik.

ISUMAGINNINNERMUT INATSI SINILLU ATUUTSITSINERMUT NAALAKKERSUISOQARFIK

Pingaarnertut suliassat:

Isumaginninnermut Inatsisinnillu Atuutsitsinermut Naalackersuisoqarfiup Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfik AI2018-imi nassuiarneqartut ingerlatsinermut suliassat arlallit suliarisimavai, tassunga ilanngullugit isumaginninnermi inatsisit, isumaginninnermut susassaqarfimmi periusissiorneq, isumaginninnikkut ikiorsiissutit, nuna tamakkerlugu meeqqanut ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik innarluutilinnullu paaqqinnittarfinnik ingerlatsineq, inuttut inuuniarnikkut ajornartorsiutinik pinaveersaartitsineq katsorsaanerlu, kommuninik siunnersuineq ilitersuinerlu, pikkorissartitsisarneq, illersuisoqarfinnut atatillugu suliassat, Pituffimmut isumaginnittoqarfik kiisalu kommunini isumaginninnermut suliassaqarfianni kiisalu meeqqanut inuusuttunullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik innarluutilinnullu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinnik inatsisitigut pisussaaffigisatut nakkutilliineq. Inatsisinnik atuutsitsinermi inatsisissatut siunnersuutit suliniutillu allat inatsisinnik atuutsitsinermut attuumassuteqartut saqqummiunneqarnissaat Naalackersuisoqarfiup danskit oqartussaasui peqatigalugit ataqtigiissartarpaat.

Naalackersuisoqarfimmi immikkut ittumik suliat:

Nalinginnaasumik ingerlatsinerup isumagisarilernerata saniatigut Naalackersuisoqarfiup AI2018-imi kiisalu **naalackersuinikkut** kissaatinnik suliniutinillu malitseqartitsinermi tullinnguuttut immikkut ittumik suliarisimavai:

Inatsisinnik atuutsitsinermut tunngasutigut periusissiaq **inatsisinnullu** kiisalu inatsisinnik atuutsitsinermut immikkut aningaasaliissutit Inatsisinnik atuutsitsinermut suliassaqarfik AI2018-imum atatillugu saniatigut 0,9 mio. kr.-nik aningaasaliiffigineqarpoq. Ingerlatsinermut aningaasaliissutit nalinginnaasut kiisalu aningaasaliissutit amerleriaataat ilaatigut inatsisinnut atuutsitsinermi periusissiaq iluarsaanneranut kiisalu Naalackersuisut Justitsministeeriaqarfiup inatsisinnik atuutsitsinermut immikkut aningaasaliissutaanik suliaqarnerinut atorneqarsimapput. Aammattaaq Naalackersuisoqarfik pinerluttulerinermi inatsimmi kinguaassiutitigut pinerluttarneq pillugu kapitalimi allannguutissatut siunnersuutissanik kiisalu killiligaanngitsumik eqqartuussat Nuummi **paarnaarussivittaami** inissiivimmiissinnaanerinut periarfissaq pillugu malittarisassanik suliaqarsimavoq.

Isumaginninnermi aqqissuusseqqinnerup atortussanngortinneqavinnera

Naalackersuisoqarfiup isumaginninnermi aqqissuusseqqinnermik sulinerata ilaattut Naalackersuisoqarfiup AI2018-imi ineqarnermut meeqqanullu tapinut kiisalu siusinaartumik pensionisiaqarnermut malittarisassat allannngortinneqarneri atuutilersippai. Naalackersuisoqarfiup AI2018-imi amerlanerusunik

aningsaliiffiqarnermigut kommunini IT-systemini malittarisassat pisariallit nutaat atuutilersinnaasimavai. Taakkua saniatigut meeqqanut tapiissutitut allannguutit meeqqanut tapiissutit pillugit inatsimmut atuuttumut ilanngunneqarsimapput, taamaalillutik aningaasanut inatsimmi atuuttumi oqaasertaliussatut taamaallaat allaqqajunnaarput.

Meeqqanut tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaata atuutilersinneqarnera.

AI2018-ip ilaatut Meeqqanut tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaata atuutilersinnissaanut Naalakkersuisoqarfimmut aningsaliissutit ilanearput. Aningsaliissutit taakku ilaat ilaatigut nakkutilliinermi nalunaarusianik naapertuuttunik suliaqarnermut aammalu ulloq unnuarlut paaqqinnittarfiit pillugit nalunaarummik atuuttumik kukkunersuinermit atorveqarsimapput. Taakkua saniatigut 2018-imi Naalakkersuisoqarfik meeqqanut inuusuttunullu suliaqarfimmi aqqissuussaasumik suliaqarnissamut atugassatut, Kalaallit Nunaanni inuusuttunik 15-17-inik ukiulinnik nakkutilliinissamut annertuumut tunngatillugu Statens Institut for Folkesundhedip suleqatiginissaa pillugu isumaqatigiissuteqarsimavoq.

Innarluutillit inatsisissaat meerartaarnermullu atatillugu aningaasaateqarfissaq

Naalakkersuisoqarfik 2018-imi innarluutillit pillugit inatsimmik suliaqarnini ingerlateqqippaa, taassuma UPA2019-imi saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq. Inatsit inuit innarluutillit pisinnaatitaaffii pillugit FN-ip isumaqatigiissutaannit aallaaveqarpoq inuillu innarluutillit inuiaqatigiinni allatulli peqataatinneqarnissamut periarfissaasa annertusineqarnissaanik siunertarluni. Taakku saniatigut Naalakkersuisoqarfiup meerartaarnermut atatillugu aningaasaateqarfimmik pilersitsiniarnini ingerlatiinnarsimavaa, taassumalu 2020-mi tamakkiisumik atuutilernissaa naatsorsuutigineqarpoq. Meerartaarnermut atatillugu aningaasaateqarfimmik pilersitsinikkut angajoqqaanut meerartaarnermut atatillugu sulingiffeqartunut atugassarititaasut pitsaanerungaatsiartut qulakkeerneqassapput. Meerartaarnermut atatillugu ullormusiat tunniunneqartartut pilersuinissamut naammanginneri pissutigalugit ulloq manna tikillugu angajoqqaarpasut meerartaarnerminnut atatillugu sulingiffeqartarsimangillat. Tamanna meerartaarnermut atatillugu aningaasaateqarfik aqutugalugu ilaatigut aqqinneqassaaq.

Sulisinnaasut amerlanerulernissaanut suliniuteqarneq

Kalaallit Nunaanni sulisinnaasut amerlineqarnissaanut Naalakkersuisut 2018-imi sulinerisa ilaattut Naalakkersuisoqarfiup Det nationale Forsknings- og analysecenter for Velfærdimik (VIVE) suleqateqarnermigut pisortanit ikiorsiisarnermut tunngasut annertuumik misissoqqissaarnerinik suliaqarnini nangeqqissimavaa. Inaarutaasumik nalunaarusiap 2019-ip aallartinnerani tamanut saqqummiunneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq taannalu pisortanit ikiorsiissutit pillugit inatsisip aqqissuuteqqinnissaanut tunngaviliissalluni. Taakku saniatigut Naalakkersuisoqarfik isertitat aallaavigalugit utoqqalinersiat amerlassusilerneqartarnerinut periusissanik assigiinngitsunik siunnersuusiorsimavoq, matumani utoqqalinersiallit utoqqalinersiat saniatigut sulinikkut isertitaqaannarnissamut aningaasatigut kajuminnerunissaat siunertaralugu. Naalakkersuisoqarfik aqqissuusseqqinnerup pitsaanusumik atuutilernissaa, tassuunakkullu siusinaartumik pensionisiallit sulerusuttut akornanni suliffissatigut periarfissat amerlanerulernissaat siunertaralugit siusinaartumik

pensionisianik aqqissuusseqqinnerup qiteqqunnerani **annertunerusumik** nalilersuilluni aallartissimavoq.

Nakkutilliineq

Naalackersuisoqarfiup nakkutilliinermik ingerlatsiviata 2018-imi qitiusumik ingerlatsivinni pingasuni, sumiiffinni ingerlatsivinni **arfineq**-pingasuni kiisalu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni 17-ini nakkutilliinerit inatsisitigut pisussaaffiusut naammassisimavai.

Naalagaaffeqatigiinnermi siusinaartumik pensionisialinnut killeqarfinni aporfiusut peerneqarput

Naalagaaffeqatigiinnerup iluani naalagaaffimmiit naalagaaffimmut nuunnermi killeqarfinni aporfiusunik qulaajaanissamut **tunngatillugu** Naalackersuisoqarfik savalimmiormiut danskillu **suleqatigiissitaannut** peqataasimavoq. Naalagaaffinni taakkunani pingasuni ministerit akisussaasuusut ataatsimeeqatigiissimapput, matumanilu pitsanngoriaatissanik aalajangersimasunik sulissuteqarnissamik naalackersuisoqarfiup malitseqartitassanik isumaqatigiissimallutik.

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi immikkut ittumik suliat

Nalinginnaasumik ingerlatsinerup isumagisarilernerata saniatigut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup AI2018-imi kiisalu naalackersuinikkut kissaatinik suliniutinillu malitseqartitsinerni tullinnguuttut immikkut ittumik suliarisimavai:

Ulloq unnuarlu paaqqinnittarfiit

Meeqqat tapersorneqarnissaannut inatsimmi inatsisit allangortinneqarnerisa kingunerisaanik kommunit inissiinissamut periarfissaqarnerulernerisa malitsigisaanik ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissat pisariaqartinneqarnerat annertunerulersimavoq. Meeqqat pisariaqartitaat naaportorlugit inissiisarnerit sukkanerusumik pisarnissaat siunertaralugu 2018-imi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik qitiusumik innersuussisartunik pilersitsisimavoq. Taassuma saniatigut Isumaginninnermut **Aqutsisoqarfik** 2018-imi **misissueqqissaarnerit** marluk aallartissimavai – ataaseq pisariaqartitsinerit pioreersut **eqqarsaatigalugit** ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni inissanut pioreersunut najugaqartullu katitigaanerinut sanilliussinikkut qulaajaasusaaq ataaserlu ulloq unnuarlu paaqqinnittarfinni Namminersorlutik Oqartussanit kommuniniillu pigineqartuni imminullu pigisuni aningaasartuutit, pitsaassutsip inisseeriaatsillu ataqatigiinnerinik nassuiaasusaaq. Meeqqat pisariaqartitaat assigiinngitsut siunnerfeqarnerusumik isumagineqartarnissaat anguniarlugu inissiisarnermi pisarialimmik immikkut ilisimasat pilersinnissaat suliniutini ilaatigut siunertaasimapput.

Paaqqinnittarfiit inissiartaasa aserfallatsaalineqarnissaannut tunngatillugu paaqqinnittarfiit inissiartaasa titartarneri 2018-imi digitalinngortinneqarsimapput **suliassaqarfimmilu** tassani aserfallatsaaliinissamut ukiunut qulinut pilersaarutit digitaliusut suliarineqarsimallutik. Taamaaliornikkut inissiartaasa qanoq issusiinik tassuunakkullu suliassaqarfimmi pisariaqartitsinerit siunissami pitsaanerusumik takussutissiarineqassapput.

Pikkorissartitsisarnerit ilinniartitaanerlu

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfik 2018-imi pikkorissartitsisarnermut ilinniartitaanermullu tunngatillugu periusissiap ilaattut pikkorissartitsinerit ilinniartitsinerillu immikkoortitersimavai. Pikkorissartitsinerit sakkussanik tunniussisussatut ilinniarfiillu piginnaasanik tunniussisussatut aaqqissuunneqarnissaat siunertaralugu taamaaliortoqarpoq.

Oqarasuaatikkut siunnersuisarneq
Innuttaasunut oqarasuaatikkut siunnersuisarnerit amerlanerusut Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmuut katersornissaat siunertaralugu AI 2018-imi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmuut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Tusaanngamik taaguuserlugu katinneri naammassineqarput Isumaginninnermullu Aqutsisoqarfik siunnersuisunik nutaanik 2019-ip aallartinnerani piareersimasussanik sulisussarsiorsimavoq ilinniartitsisimallunilu.

Qitiusumik Siunnersuisarfik

Qitiusumik Siunnersuisarfiup nalinginnaasumik ingerlatsinermit saniatigut 2018-imi sivisunerusumik isumasioqatigiisitsinermit pikkorissartitsinerinilu arlalinnik isumagisaqarsimavoq, ilitseruilluni siunnersuisimavoq, Meeqqanut tapiissutit pillugit Inatsisartut inatsisaanni nalunaarutinut ilitseruusiorsimavoq, Tasiilami Kangaatsiamilu suliatigut ikorfartuisimavoq, Tasiilami Kullorsuarmilu meeqqanik inuusuttunillu katsorsaajartortitaqarsimavoq kiisalu atuakkamik ilitseruutaasumik "Ilaqutariinni aqutissioqatigiinneq – sulinermit periaaseralugu sulisunut ilinniarsimasunut ilitseruut"-mik saqqummersitsisimalluni.

Killiliisa - Naalakkersuisut kinguaassiutitigut atornerluineq akiorniarlugu periusissiaat 2018-2022

Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup Killiliisa, Naalakkersuisut kinguaassiutitigut atornerluineq akiorniarlugu periusissiaat 2018-2022, 2018-imi saqqummersippaa. Killiliisap siunertaraa kinguaassiutitigut atornerluinerit ikilisikkiartortinnissaat, innuttaasunullu kinguaassiutitigut atornerluinermit eqqorneqarsimasunut tamanut pitsaanerpaamik ikiuinermit qulakkeerinninnissaq. Suliamik ilisimasaqarfiit assigiinngitsut akornanni tapertariilluni suleqatigiinneq periusissami tunngaviuvoq periusissamilu suliniutit pissusiviusut tunngavigalugit piukkunnarsarnissaannut piviusunngortinnissaannullu malitseqartitsisussat siamaseqisumik katiterneqarnikuupput.

Inersimasunik meeraanerminni kinguaassiutitigut atornerlunneqarsimallutik kingunerlutsitsisunut angalasartoqatigiit

Suliniutip 2013-imi pilersinneqarneraniilli Angalasartoqatigiinni tarnip pissusaanik ilisimasallit aamma tarnikkut nappaatinik katsorsaasartut illoqarfinni nunaqarfinnilu 13-imi inersimasunut 650-inut meeraanermit kinguaassiutitigut atornerlunneqarnikkut kingunerlutsitsisunut timikkut tarnikkullu katsorsaanissamik neqerooruteqarsimapput. 2018-imi Angalasartoqatigiit Qasigianguani, Atammimmi, Kangaatsiami, Tasiilami Nuummilu katsorsaanissamik neqerooruteqarsimapput. Kingunerlutsitsisunut katsorsarneqarnissamik Nuummi ataavartumik neqerooruteqartarpoq.

Meeqqat 0-18

2018-imi Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup, Peqqissutsimut Pinaveersartitsinerimullu Aqutsisoqarfiup Ilinniartitaanermullu

Aqutsisoqarfiup akornanni suliassaqaqarfinni assigiinngitsuni suleqatigiinneq Isumaginninnermut Aqutsisoqarfiup ingerlateqqissimavaa. Meeqqat inuusuttullu 0-iniik 18-inut ukiullit atugarissaarnissaat ineriartornissaallu suliniummik siunertarineqarsimavoq.

Meeqqat inuusuttullu **atugarissaarnissaat** tapersersorniarlugu suliassaqaqarfinni assigiinngitsuni suleqatigiinnerup siunnerfilimmik ataqatigiissarnissaa aammalu meeraq inuusuttorlu pillugit **ilisimasat** pingaarutillit anna**neqannginniassam** mata siusissukkut suliniutinik pilersitsisarneq suliniummi sulissutigineqarput.

Alliap Illernillu nalilersorneqarnerat

Alliaq tassaavoq ilaatigut angutinut arnanullu qanigisaminnut kamattarnermik persuttaasarnermillu ajornartorsiuteqartunut katsorsartinnissamik neqeroorut. 2018-imi Alliap nalilersorneqarnera tamanut saqqummiunneqarpoq kingornalu Isumaginninnermut Aqutsisoqarfimmi neqerooruteqarfittut atajuartussatut **inissinneqarluni**.

Illernit Qeqertarsuarmini nuna tamakkerlugu qimarnguiullunilu katsorsaaviuvoq misiligummik suliniutitut 2014-imi ammarneqartoq. 2018-imi Illernit nalilersorneqarnera tamanut saqqummiunneqarpoq kingornalu Illernit ingerlanneqalerpoq.

Naalackersuisoqarfik **Isumaginninnerm**ulluunniit Aqutsisoqarfik 2018-
imut kisitsisitigut anguniagaqarsimangillat kiffartuussinissamilluunniit
isumaqatigiissuteqarsimanatik.

PEQQISSUTSIMUT NAALAKKERSUISOQARFIK

Peqqissutsimut Naalackersuisoqarfik Kalaallit Nunaanni Peqqinnissaqarfimmik aqqissuussisuullunilu aqutsisuuvoq. Naalackersuisoqarfiup naalackersuisoqarfittut peqqinnissaqarfimmi suliassat isumagisarai. Naalackersuisoqarfimmi Peqqissutsimut Pitsaaliuinerimullu Aqutsisoqarfiup peqqinnissaqarfik tamaat aqutaraa Allorfiullu Siusissukkut suliniuteqartarneq atornerluisunillu katsorsaasarneq aqutaralugu.

Anguniakkat

Pingaarnertigut anguniakkat tassaapput agguaqatigiissillugu ukiut suli inuuffiusussat qaffannissaat, meeraaqqat meeqqallu toqusarnerisa ikilisinneqarnissaat, inuit peqqissusaannik pitsaanerulersitsineq, ilungersunartumik nappaammik aniguisartut amerlanerulernissaat.

Peqqissuulluarnerup inuiaqatigiinni aningaasaqarneq pitsaanerulersissavaa, tassami innuttaasut peqqissut naammassisaqarnerusinnaapput, taamalu inuiaqatigiinnut inuiaqatigiillu aningaasaqarnikkut ineriartortinneqarnerannut tunniussaqaarnissamut pitsaanerumik periarfissaqartarlutik.

Pingaarnertut suliassat

Peqqinnissaqarfiup misissuinikkut, paaqqinninnikkut, katsorsaannikkut, sungiusaanikkut, innuttaasunillu aanngajaarniutinik aningaasanoornermillu ajornartorsiuteqartunik pinaveersaartitsinikkut katsorsaannikkullu innuttaasut peqqissusaatigut sullinneqarnerat qulakkeertarpa.

Oqartussaasoqarfinnik assigiinngitsunik sulialinnik suleqateqarneq

Kommuneqarfik Sermersuup Peqqissutsimullu Naalackersuisoqarfiup "Peqqissuseq pillugu isumaqatigiissut 2017-2021" isumaqatigiissutigisimavaat. Innuttaasut peqqissusaasa tapersersornissaat siunertaralugu attaveqatigiinnikkut illuatungeriillu suleqatigiinnerisigut suliassaqaarfinni assigiinngitsuni suleqatigiinnerunikkut peqqinnissaqarfimmi siunissami ineriartornissaq, isumaqatigiissummi pineqarpoq. 2018-imi suliassaqaarfiit pingaarnertutinneqartut sisamat tassaapput:

1. Peqqinnissaqarfimmi sulisut isumassuisullu
2. Piginnaanngorsaqinneq
3. Piartortunik paaqqinninneq, napparsimasunik paaqqinninneq aamma ippinnarunnaarsaaneq
4. Nalinginnaasumik pitsaaliuineq.

Nunap immikkoortuini Aqutsisunut Oqallittarfimmik atulersitsiniarneq 2018-imi ukiakkut Kommune Qeqertalimmi aallartinneqarsimavoq. Kommunit sinneri ukiuni tulluittuni aallartinnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Inuuneritta II

Inuit peqqinnerulernissaannut suliniummi Inuuneritta II-mi nerisaqarneq, pujortartarneq, imigassaq ikiaroorntorlu kiisalu timersorneq qitiutinneqarput. Taakku saniatigut imminortarnerit pinaveersaartinniarneqarput kinguaassiutitigullu peqqissuunissaq sulissutigineqarluni.

Nerisaqarnermut tunngatillugu ukiup ingerlanerani nerisaqarnermut innersuussutit qulit pisiniarfiit arlallit suleqatigalugit siammarteqqinneqarsimapput. Aalisakkanik iganermut ilitersuut nutaaq saqqummersinneqarsimavoq. Aalisakkat qanoq iganeqartarneri pillugit igaffimmi meeqqanut tv-kkut aallakaatitassiaq pillugu suleqatigiinnissamik aamma isumaqatigiissuteqartoqarsimavoq.

Timersornermut tunngatillugu Peqqissutsimut Naalakkersuisoqarfik CSR-i GIF-ilu suleqatigalugit suliffeqarfiit peqqinnartut pillugit suliniummik ukiuni pingasuni ingerlanneqartussamik ingerlataqarpoq. Suliffeqarfinniit assigiinngitsuniit inuummarissaasut 40-t ilinniartinneqarsimapput. Timersornikkut unammisitsisoqarsimavoq, matumani ajugaasut Maligassiuisut takutitsineranni qinerneqarsimallutik.

Kommunit suleqatigalugit atornerluisunik katsorsaasarnerup pitsaanerulersinnera

Allorfik innuttaasunut aanngajaarniutininik aningaasanoornermilluunniit ajornartorsiuteqartunik akeqanngitsumik katsorsaaniissamik neqerooruteqarpoq. Allorfik Kommuneqarfik Sermersuup aamma Qeqqata Kommuniata suleqatiginissai pillugit isumaqatigiissuteqarsimavoq isumaqatigiissutillu assingusut pillugit kommuninik allanik isumaqatigininniarnernik aallartitsisimalluni.

Allorfik 2018-imi kommunini tamani katsorsaaveqarpoq, tassa Qaqortumi, Nuummi, Sisimiuni, Aasianni Ilulissanilu Allorfiup katsorsaaviinik pilersitsisoqarsimavoq. Sumiiffinni Allorfiit inunnut ataasiakkaanut katsorsaaviupput, unitsitsigani katsorsaaviupput eqqarsartaatsikkullu pissusilersornermik allangortitsiniarneq katsorsaariaatsitut atornerqartarluni, nunarsuaq tamakkerlugu sunniuteqarnerpaatut uppernarsarneqarsimasoq. Innuttaasut aanngajaarniutininik aningaasanoornermilluunniit ajornartorsiuteqarnerisut nalilersorneqartarnerat immikkut ittumik neqeroorutigineqartarpoq. Taakku saniatigut neqeroorutit arlallit aqqutigalugit illoqarfinni aqqaneq-marlunni Nuummilu ukiumoortumik katsorsaanerit neqeroorutigineqartarput.

Tarnit pissusaanik katsorsaavik nutaaq

Suliniummik akuerineqarsimasumik 2019-illu aallartinneqarnerani suliariumannittussarsiuunnissaa siunertaralugu pilersaarusiareneqalereersumik pilersitsisoqarsimavoq. Sanaartornerup 2019-imi aallartinneqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Steno Diabetes Center

Nunami sukkortunut inooriaatsimiillu nappaatinut pinngortunut tunngatillugu pissutsit pitsanngorsaaffiginiarlugit 2018-imi Novo Nordisk Fondenip suleqatiginissaa isumaqatigiissutigineqarsimavoq.

2018-imi takorluukkanik saqqummiussassaq ilaatigut meeqqanut inersimasunullu katsorsaaniissamik neqeroorutinik nutaanik ineriartortitsinissamut, siusissukku suussusersiisarnerup pitsanngorsarnissaanut, pinaveersaartitsisarnermut, ilisimatusernermut suliaasaqarfiillu assigiinngitsut akornanni suleqatigiinnermut kiisalu sukkorneq inooriaatsimiilluunniit nappaatit pinngortartut assingusut pillugit innuttaasunut ilinniartitsinermut kiisalu peqqinnissaqarfimmi sulisunut tunngasunik imalik suliarineqarsimavoq. Takorluukkanik saqqummiussassaq 2018-imi novembarimi Naalakkersuisunit aamma Novo Nordisk Fondenimit akuerineqarpoq.

Siunissami ataatsimut suleqatigiinnermut toqqammaviliisussamik 2019-imiit 2020-imi marsip tungaanut suleqatigiinnikkut najoqqutassiortoqassaaq.

Kigutininut tunngatillugu periusissiaq

Kigutininut tunngatillugu periusissiamut missingiut 2018-imi suliarineqarsimavoq. Periusissiaq piffissami 2019-2024-imi ingerlasussa Kalaallit Nunaanni 2008-miit 2018-imut kigulluut caries akiorniarlugu suliniummi angusanut misilittakkanullu tunngaveqarpoq, tassani ilaapput suliatigut allatigut isiginneriaatsit aammalu isumalluutitigut piumasagaatit: aaqqissuussineq, missingersuutitigut killiliussat, sulisut. 2019-imiit ilaatigut fluorimik errortortarneq eqqunneqarpoq, soorluttaaq 6. klassini atuartunut kigutigissuuneq imeruersaatillu pillugit ilinniartitsisoqartalissalluni.

MANU 0 – 4 ukiullit

MANU tassaavoq angajoqqaanngornissamat piareersarnek - naartusunut ilaqutariinnullu naalugiarsuutilinnut tamanut neqeroorutaavoq. MANU-p atuutilernissaa angajoqqaanullu pingasunik-sisamanik ukiulinnik meeralinnut atortussanik pilersitsinissaq 2018-imi sulissutigineqarsimapput. Kommunninit suliasaqarfinniillu allanit peqataaffigineqarluartunik pikkorissartitsisoqarsimavoq.

2019-imi atuutilersitsiniarneq ingerlatiinnarneqassaaq, tassunga ilanngullugu sulisut nutaat MANU-mut akisussaaffillit suliniummut tunngaviumik ilisimasaqartilernissaat qulakkeerneqassaaq. Taakku saniatigut MANU-mik suliniummi Meeqqat 0-18-inik ukiulinnut suliniut qanimut suleqatigineqassaaq. (ataani takuuk)

Meeqqat 0 – 18-inik ukiullit

Meeqqat pillugit suliniut suliasaqarfiit assigiinngitsut akornanni suleqatigiiffiuvoq, matumani paaqqinnittarfimmik meeqqat, inuusuttut angajoqqaavisalu pissusaannik, inooqatigiinni inooriaatsimut nalinginnaasunngortinnissaat qitiutillugu naleqqussaasarfissamik pilersitsinissaq.

Peqqinnissaqarfik suliniummut peqataalluarsimavoq. Suliassat 2019-imi ingerlateqqinneqartussat qitiutitassatut toqqarneqartut ukuupput:

1. Meeqqat tamarmik ukiumut ataasiarluni takuneqartassapput
2. Angerlarsimaffimmiit – ulluunerani paaqqinnittarfimmut ikaarsarneq
3. Ulluunerani paaqqinnittarfimmiit – atuarfimmut ikaarsarneq
4. Nunaqarfimmi atuarfimmiit – illoqarfimmi atuarfimmut ikaarsarneq

Peqqissutsimut suliasaqarfik suliniummut 1-imut 2-mullu tunngatillugu pingaarnertut attaveqaataavoq.

Nakkutilliivik/meeqqanut immikkoortoq

1. februar 2018-imiit Dronning Ingridip Napparsimavissuani nakkutilliivik nutaaq arfinilinnik siniffilik ammarpoq. Taanna ilaatigut meeqqanut uninngasunut pissutsinik pitsaanerulersitsisumik nakorsaatinik katsorsaavimmi inissaqarnerulersitsisimavoq. Taamatuttaaq nakkutilliiviup ammarnera napparsimasunut sulisunuttaarlu iluatsilluarsimavoq. Uummatimikkut napparsimasut ilaatigut nakkutigilluarneqarnerulerput immikkoortullu nakorsaasersuineramik immikkoortorta qoilisaaffigalugu.

Meeqqanut immikkoortup naatsorsuutitut 2019-ip naanerani ammartussap pilersinnissaanut ininik allanngortiterineq aallartinneqarsimavoq.

Aningaasaqarnermik aqutsineq:

Peqqinnissaqarfiup aningaasaqarnera tatisimaneqarpoq. Ilaatigut utoqqaat amerlisimanerisaq kingunerisaanik innuttaasut nappaataannik suussusersiisarnerit katsorsaasarnerillu siornatigornit amerlanerulersimanagerat tamatumunnga pingaarnertut pissutaapput.

Aamma ataatsimut isigalugu sulisussarsiortarnerup ajornarnerulersimanagerata nassataanik 2018-imi peqqinnissaqarfik taartaasartunut aningaasartuuteqarnerulersimavoq. Taamatuttaaq tarnimikkut nappaatillit inissinneqartussanngorlugit katsorsarneqartussanngorlugilluunniit eqqartuunneqarsimasut amerleriarsimapput.

ILINNIARTITAANERMUT, KULTUREQARNERMUT, ILISIMATUSARNERMUT ILAGEEQARNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Naalackersuisoqarfik ilinniartitaanikkut, kultureqarnikkut kiisalu ilageeqarnikkut naalackersuineramik ingerlatsineramik isumaginnippoq. Ataatsimut isigalugu anguniagaavoq **Kalaallit** Nunaanni **suliffeqarnermi** ilinniartitaanernik neqeroorutit atorfissaqartitsinerillu akornanni sapinngisamik pitsaanerpaamik oqimaaqatigiissitsinerup qulakkeerneqarnissaa, matumani sulisartunik ilinniagaqarsimasunik nammineerluni pilersornissamik annertusaanissaq. Kultureqarnermut ilageeqarnermullu tunngaviusumik anguniakkat tassaapput kulturikkut suliallit siuarsarnissaat naalagaaffimmilu ilagiit ikorfartornissaat. Tamatuma nassatarisaanik naalackersuisoqarfiup 2018-imut Aningaasanut inatsit naapertorlugu kiisalu suliaasaqarfiit allanngortinneqarnerisigut AI2018-imi siunertanut kontut tullinnguuttut isumagisarilersimavai:

- 40.01 Ataatsimoortumik aningaasartuutit
- 40.02 Ilinniagaqarnersiutit
- 40.10 Tunngaviusumik atuarfiit
- 40.12 Ilinniarnertuunngorniarfik
- 40.90 Ataatsimoortumik aningaasartuutit
- 40.91 Inuussutissarsiutinut ilinniarfiit
- 40.92 Ilinniartitaanerit qaffasinnerusut
- 40.94 Kulturi
- 40.95 Eqqumiitsuliorneq
- 40.97 Ilagiit

Ilinniartitaanermut siunertaq

Siunertaq ilinniarfiit pillugit aningaasaliissutinut suliarineqartartunullu tunngassuteqarpoq.

		Aningaasanut inatsit 2018	Aningaasanut inatsit 2018
Konto pingaarneq	Ingerlataq/sullissiveqarfik	Ukiumut ilinniartut amerlassusaat	Sapaatit akunneri atuaqatigiif fiusut amerlassusaat
40.10.11	Ado Lyngep Atuarfia	16	Taaneqann gillat
40.10.12	Efterskolemiittarneq	430	Taaneqann gillat

40.12.35	GUX -Aasiaat	420	840
40.12.36	GUX Nuuk	510	840
40.91.08	Kalaallisuuliornermik ilinniarfik	15	42
40.91.14	Kalaallit Nunaanni Imarsiornermik Ilinniarfik	90	392
40.91.16	Niuernermik Ilinniarfik, Nuuk	169	621
40.91.20	Perorsaanermik Ilinniarfik	176	344
40.91.21	Inuussutissalerinermik Ilinniarfik, INUILI	73	423
40.91.23	Campus Kujalleq	475	981
40.91.25	Peqqinnissakkut ilinniartitaanernut qitiusumik ilinniarfik	80	207
40.91.27	Teknikimik Ilinniarfik	491	1.599
40.92.10	Folkehøjskolit	110	Taaneqann gillat
40.92.11	Eqqumiitsuliornermik Ilinniarfik	5	38
40.92.13	Ilisimatusarfik	786	Taaneqann gillat
40.92.18	Oqaatsinik pikkorissartitsinerit	11	60

Nassuiaatit oqaaseqaatillu

Ukioq naallugu ilinniartoq tassaavoq ukioq atuarfiusoq naallugu atuartartoq (ilinniarnertuunngorniarfinni inuussutissarsiutigullu ilinniartaanerni sap. akunneri 40-t ingerlaqqiffiusumik ilinniartitaanerni sap. akunneri 35-t). Taamaalluni kisitsisitigut takuneqarsinnaavoq ilinniartitaanerit ilinniartutut inissisimalluni ataatsimut ukiumut naammassisartagaat. Oqaatigineqassaaq ukiumut ilinniartut **nalaanni** kisitsisit **tassaanngimmata** ilinniartut ukiumi pineqartumi ilinniartuusimasut amerlassusaat.

Taakku saniatigut oqaatigineqassaaq ukioq naallugu ilinniartut apriliimi naatsorsorneqarnerinik tigusaqartoqartinnagu sulianut kisitsisit eqqortinneqarsimasut naatsorsorneqarsinnaanngillat. Taamaattumik qulaani tabelimi sulianut kisitsisit 2018-imut Aningaasanut inatsimmi saqqummersinneqartut taamaallaat allanneqarput.

SIUNERTAQ KULTURI ILAGEEQARNERLU

Kultureqarnermut tunngasut

Kulturikkut nersornaat 2018 operartartumut Ida Heinrichimut tunniunneqarpoq Kajumissaatitullu nersornaat filmiortartumut Marc Fusing Rosbachimut tunniunneqarluni.

Aammattaq eqqumiitsuliornermi suliaqarfiit assigiinngitsut iluini inerisaanissaq pillugu eqqumiitsuliorlutik ataatsimoorlutik kattuffiat EPI ilaatigut suleqatigineqarpoq.

Namminersorlutik Oqartussat kulturikkut sulianut tapiissutigisartagaat kulturikkut eqqumiitsuliornikkullu assigiinngitsunik suliallit assigiinngitsunut sammitinneqartut tapersersortarsimavaat.

Namminersorlutik Oqartussat kulturimut aningaasaliissutaannit katillugit tunniunneqarput: suliniutinut assigiinngitsunut 95-inut kr. 10.125.710, nipilersuusiornernut kr. 565.701 kiisalu kulturikkut ingerlatsisunut, tassunga ilanngullugit Nunatta Eqqumiitsulianik Saqqummersitsivianut Filmiliorarfimmuut kr. 5.175.000.

Tipsernermit lottornermillu isertitat naalakkersuisoqarfiup aamma aquppai, taakkualu 2018-imi ima agguanneqarput:

Agguagassat A: Kalaallit Nunaanni Timersoqatigiit Kattuffiat (GIF): Kr. 17.375.000,00

Elite Sport Greenland (ESG): Kr. 3.162.250,00.

Agguagassat B: Timersornertaqanngitsumik meeqqanik inuusuttunillu sullissinermut katillugit: katillugit agguarneqarsimasut kr. 4.692.000,00, qinnuteqaatit kingusinaartumik tiguneqarsimaneri pissutigalugit ingerlatsinermut tapiissutinik tunniussaartoqarsimangilaq, kr. 0,00 kiisalu Suliniutinut tapiissutinut katillugit: kr. 3.837.213,00

Agguagassat C: Tamanut iluaqtissatut siunertanut allanut ingerlatsinermut suliniutinullu tapiissutit katillugit: Kr. 9.486.750,00

Ingerlatsinermut tapiissutit katillugit: Kr. 90.000,00 aamma Suliniutinut tapiissutit katillugit: Kr. 8.806.662,83.

Aaqqissuussinerit tapiiffigineqartut amerlasuut akornanni Nuuk International Filmfestival ilaavoq, aaqqissuussaq nunanik amerlanerpaanik peqataatitaqarsimavoq.

Qeqqata Kommunianni nuna annertoq UNESCO'p Nunarsuarmiu Kingornussaasa nalunaarsorsimaffianut julimi ilanngunneqarpoq.

Nunat avannarliit suliaqarneranni Ministerit Siunnersuisoqatigiivinnut kiisalu Atorfilittatigut Suleqatigiissitamut pingaartumik peqataasoqarpoq.

Taakkua saniatigut Kalaallit Nunaat 2018-imi siullermeerluni angutitut assammik arsaannermi Amerikap Nunavittaani Pissartanngorniunermik aaqqissuussuuvoq. Pan Am 2018, VM-imut anngunniunnerutigisooq Nuummi ingerlanneqarpoq, taannalu inuussutissarsiutigalugu timersornikkut nunat tamalaat akornanni unammersuarnuavoq kalaallit aaqqissuussimasaanni annertunerpaasoq. 2018-imi aaqqissuussap ingerlannissaannut Naalakkersuisut 2017-imi 2 mio. kr.-nik aningaasaliissuteqarput.

AALISARNERMUT, PINIARNERMUT NUNALERINERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Naalackersuisoqarfiup aaqqissuussaanerani immikkoortortat makku ilaapput:

- Aalisarnek
- Piniarnek Aallaaniarnerlu
- Nunalerineq, ESU, Aningaasaqarnek, HR aamma Allaffissornek
- Uumasut nakorsaqaqarnek Inuussutissallu
- KANUAANA

Naalackersuisoqarfik 2018-imi 43-nik sulisoqarpoq, KANUAANA-milu sulisut 45-iullutik.

2018-ip ingerlanerani Nunalerinermut suliassaqaqarfik allanngortinneqarpoq, taamaalilluni suliassaqaqarfik suliassaqaqarfimmut 50-51-imut inissinneqarpoq. 1. september 2018-imiit naalackersuisoqarfimmi immikkoortortaqaqarfik pilersinneqarsimavoq.; Aningaasaqaqarfik Inatsisilerinermillu Pilersaarusiortarfik. Immikkoortortaqaqarfimmi suliat, 2018-imut nalunaarummi matumani immikkut nassuiarneqarsimanngillat.

Siunertarineqartut:

Aalisarnermut, Piniarnermut Nunalerinermullu Naalackersuisoqarfiup aalisarnermik, piniarnermik **nunalerinermillu** ataatsimut aqutsineq kiisalu Kalaallit Nunaanni uumasunut nakorsaqaqarnermut inuussutissalerinermullu oqartussaqaqarnermik isumaginninneq akisussaaffigai. Aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu inuussutissarsiuqarnermik pingaarnertut misissuullunilu ineriartortitsinissaq kiisalu ingerlatsinissamut pilersaarutiniq aqutsillunilu suliaqaqarfiup aamma suliqaqarfimmut tunngatillugu inatsisissatut nalunaarutissatullu siunnersuusiornissaq Naalackersuisoqarfimmit suliarineqassapput.

Pingaarnertut suliassat:

Kalaallit Nunaanni aalisarnermik, piniarnermik nunalerinermillu inuussutissarsiuqarfiup ingerlatsinissamik Naalackersuisoqarfik pingaarnertut suliassaqaqarpoq. Ilaatigut pisassiissutinik aalajangersaanikkut, aalisarnermi piniarnermilu killilersuinikkut kiisalu akuersissutinik atulersitsinikkut aqutsineq **ingerlanneqartarpoq**. Taakkua saniatigut aqutsinermut tunngasuni tamani aningaasaliissutit tapiissuteqartarnerillu, taakkununnga ilanngullugit aallarteqqinnissamut ingerlataqartunut siunnersuisoqarfimmut angusassatut isumaqatigiissutit aqunneqartarput. Aammattaaq Naalackersuisoqarfik nunat marluk akornanni, nunat immikkoortuini nunanilu tamani aalisarnermut piniarnermullu kattuffiit aqutsisutut sulineranni peqataavoq.

Ukiumi ingerlatat:

Naalackersuisoqarfik 2018-ip ingerlanerani isummernissamut tunngavissianik Naalackersuisunullu ilisimatitsissutinik 75-inik kiisalu inatsisissatut siunnersuutinik, akissuteqaatinik, ilisimatitsissutinik il.il. tallimanik Inatsisartunut tunniussaqaqarsimavoq. Taakku saniatigut Inatsisartut ataatsimiititaliaannit saaffiginnissutit 15-it naalackersuisoqarfiup akissuteqaqarfigai kiisalu § 37 naapertorlugu

apeqquteqaatinut 47-nut akissuteqaasiornermi peqataasimalluni. Kiisalu Naalakkersuisumut Naalakkersuisoqarfiullu pisortaanut ilisimatitsissutit 42-t kiisalu tusagassiorfinnut nalunaarutit 82-it naalakkersuisoqarfiup suliarisimallugit.

Aalisarneq:

2018-imi Naalakkersuisoqarfik ukiup siulianitut aalisarnermut inatsisissamut nutaamut siunnersuusiortarsimavoq, tamanna 2018-ip affaani siullermi sammineqangaatsiarsimavoq. Naalakkersuisoqarfiup ukiup ingerlanerani aalisakkanik ikerinnarsiortunik aalisarnermut tunngasut suliarisimavai, aalisarnermullu tassunga tunngatillugu sulianut sulisut amerlasuut immikkoortinneqarsimapput. Ikerinnarsiortunik aalisarnerup ukiuni tulliuuttuni siuarsarnissaa suli pisariaqarpoq. Naalakkersuisoqarfiup ukiup ingerlanerani sinerissami qanittumi aalisarnerup ineriartortinnera ingerlatiinnarsimavaa, tassunga ilanngullugit sinerissamut qanittumi aalisarnermut suliniutinut kiisalu usinik nuussisarnermut akuersissutinut tunngatillugu sullissineq. Inuiaqatigiinni najukkani aalisarnerit annertuumik eqqumaffigineqarput naalakkersuisoqarfiullu sinerissamut qanittumi aalisarnerit amerlanerusut siuarsarpai. Sineriammut qanittumi aalisarnermik, pingaartumik qaleralinniarnermik sullissinermi isumalluuterpassuit suli atorineqartarput. Aalisarnermi tassani suli nutarterisoqartariaqarpoq kiisalu aqutsinissamut suliniutit amerlanerunissaat suli pisariaqarluni.

Piniarneq aallaaniarnerlu:

Piniarnermut Aallaaniarnermullu Immikkoortortaqarfik (PAI) ukiup ingerlanerani immami nunamilu miluumasut timmissallu tamaasa aqutsivigineqarnissaat suliarisimavai, piniarnermut piffissat pisassiissutillu biologit siunnersuereernerisigut susassaqtartullu **tusarniaaffigereernerisigut** Naalakkersuisumit aalajangersarneqartarlutik. PAI-p appanut nannunullu aqutsinermit pilersarusiornini ingerlateqqippaa kiisalu qilalukkanut qaqortanut qernertanullu kiisalu aarrinut aqutsinissamut pilersarusiornerit aallartissimallugit. Taakkua saniatigut PAI kommuninut piniarsinnaanermut allagartanik tunniussisarnerup isumannaallisarneranut isumalluuterpassuit atorineqartarput. PAI Digitalinngortitsinermit aqutsisoqarfik suleqatigalugu pisanik nalunaarsuinerup suli annertunerusumik digitalinngorsarnissaa eqqarsaatigalugu piareersarneq ingerlateqqinneqarpoq, taamaalilluni innuttaasut suli pitsaanerusumik kiffartuunneqarsinnaallutik. Kiisalu PAI-ip 2018-imi Arfanniartarneq pillugu ataatsimiititaliarsuarmi IWC-mi pisassiissutinik isumaqatiginninniarnermut isumalluuterpassuit atorsimavai, matumani pitsaasunik angusaqartoqarsimavoq ukiunilu tulliuuttuni arfineq-marlunni pisassiissutit isumannaarneqarlutik.

Nunalerineq, ESU, HR aamma Allaffissorneq:

Nunalerinermit immikkoortortaqarfik nunalerinermik inuussutissarsiornermit immikkoortumut pilersaarummik ilaatigut suliaqarsimavoq. Immikkoortortaqarfiup nunaatillit ataavartumik attaveqatigisarsimavai aammalu Nunalerinermit Siunnersuisooqatigiit ataatsimiinnerinut SPS-illu ataatsimeersuarneranut juunimi kujataani ingerlanneqartumut peqataasimalluni. ESU aningaasanut inatsimmi aningaasaliissutigut aalisartunut, piniartunut nunaatilinnullu tapiissuteqarsimavoq taarsigassarsititsillunilu.

Uumasunut nakorsaqaarneq Inuussutissallu:

Inuussutissalerinermit tunngasuni Kalaallit Nunaanni Uumasunut Nakorsaqaarnermit Inuussutissalerinerimullu Oqartussat (UNIO) ukioq

manna inuussutissaleriffiusunik ingerlatsinissamut akuersissutinut tunngatillugu suliat suliarisimavaat kiisalu nunami inuussutissaleriffiusunik ingerlatsisunut nakkutilliiartorerit isumagisimallugit.

Qimmit qimuttut pillugit inatsisip kingullermik allannngortinneqarnerata kingunerisaanik UNIO-p Kalaallit Nunaanni qimmit tamarmik chipilersorneqarnissaat akiuussutissamillu kapitinnissaat sulissutigisimavai.

Oqartussat inuussutissalerinermut tunngasuni inatsimmik nutaamik kalaallillu qimmiisa illersorneqarnerunissaannut inatsimmik nutaamik kiisalu uumasunik eqqusuinermut malittarisassanik aalajangersaanermik inatsisinillu pioreersunik iluarsinernik suliaqarsimapput. Taakku saniatigut UNIO Suliffeqarfiit inuussutissaleriffiusut pillugit nalunaarummit atuuttumiit immikkut akuersissuteqarallarsimavoq, kalaallit qanganilli nerisassaataannik tunisatigut isertitat taamaalillutik ajornannginnerulersimallutik.

KANUAANA:

Kalaallit Nunaanni Aalisarsinnaanermut Akuersissutinik Nakkutilliivik (KANUAANA) 2018-imi aalisarnermi nakkutilliisoqarnermik piniarnermillu nakkutilliisoqarnermik aqutsinermik ingerlatsinermillu isumaginnippoq. Ikerinnarsiorluni aalisarnerni nutaani misileraalluni aalisarnerni amerliartuinnartuni kiisalu sinerissamut qanittumi aalisarnermik qaninnerusumik nakkutiginninnissamik pisariaqartitsinerup kingunerisaanik KANUAANA-p suliassa annertuumik amerlisimapput. KANUAANA-p isumalluuterpassuarnik atuiffigisaanik aalisarnermi paasissutissanik katersinermut suliarinninnermullu piomasagaatit annertusiartuinnarput.

Taakkua saniatigut sinerissamut qanittumi aalisarnerup alapernaarsorneranut nakkutigineqarneranullu pingaartumik inatsisit pisariuneri pissutigalugit isumalluuterpassuit atorneqartarput. IT-kkut aaqqiissutit pitsaanerusunngortinnissaat kiisalu nakkutilliisartunik ilinniartitsinissaq siunnerfigalugit sulissutigineqarput.

Naalackersuisoqarfimmut tunngatillugu anguniakkat

naammassineqarnerat:

Naalackersuinikkut anguniakkat, soorluttaaq suliassatut pilersaarutit suliassatullu anguniakkat aningaasanut inatsimmiittut anguneqartutut isigineqarput.

INUUSSUTISSARSIORNERMUT SULIFFEQARNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfiup inuussutissarsiornermi, niuernermi suliffeqarnermilu pingaarnertut pilersaarusiortarneq, matumani ikummatissanut tunngasut ilanngullugit, suliniutillu arlallit isumagisarai. Taassuma kingunerisaanik Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfik ikummatissanut tunngasunut atatillugu oqartussaasuvoq, matumani ingerlatseqatigiiffiit uuliamik gassinillu suliaqartut ingerlatseqatigiiffiillu nunat sananeqaataat pillugit suliaqartut allallu soqutigisaqartut ilanngullugit. Tassani ilaatigut ilanngullugit periusissiorneq, Kalaallit Nunaanni ikummatissaqarnera pillugu nunanut allanut nittarsaaneq, aatsitassat pillugit oqartussaaneq nakkutiginninnerlu pillugit maleruagassiorneq inatsisiliorderlu.

Taassuma saniatigut inuussutissarsiuutinut killiliussanut piunasaqaatit pillugit misissueqqissaarnerit isumagineqarput. Aatsitassarsiornermut tunngatillugu inuiaqatigiit aningaasaqarnerannut naalackersuinikkut apeqqutit Naalackersuisoqarfiup oqartussatut suliarisarpai.

Atuisunut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik kiisalu Nukissiorfiit Naalackersuisoqarfirmut ilaapput. Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfik Nunaoil A/S-imut aamma Greenland Oil Spill Response A/S-imut atatillugu inatsisiliornissamut inatsisinillu nassuiaanissamut akisussaavortaaq.

Siunertaq

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfiup akisussaaffigai Naalackersuisut inuussutissarsiornermut nukissiuuteqarnermullu politikkiisa aqunneqarnissaat, matumani ilanngullugit takornariaqarnerup, inuussutissarsiuutinik siuarsaanerup iluini siuarsaalluni periusissiorneq aamma inuussutissarsiornermut tunngatillugu inatsimmik nalinginnaasumik nutarsaanissaq, Sermimut imermullu, uumassusilinnit pinngoqqaatitigullu isumalluutinut il.il. tunngasut akisussaaffigai. Naalackersuisut nukissiuuteqarnermut politikkiata atuutsinneqarnissaa nukissiuuteqarnermullu, matumani aatsitassat ilanngullugit, nalunaarusiornissaq Naalackersuisoqarfiup isumagisarpaattaaq. Naalackersuisoqarfiup oqartussaaffinnut tunngatillugit inatsisit, nalunaarutit peqqussutillu suliaralugillu aqutarai. Inuussutissarsiornermut tunngaviusumik piunasaqaatit misissoqqissaarneqarnerannut atatillugu taakkununnga pitsanngorsaatissaanik siunnersuusiortoqarpoq, tassungalu ilanngullugu immikkoortut ingerlanneqarnerannut naleqqusaanissaq qulakkeerneqarluni.

Pingaarnertut suliassat

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfiup aamma taassani immikkoortortaqarfiit Naalackersuisut Inatsisartullu nalinginnaasumik naalackersuinikkut anguniagaasa aalajangiiffigisaasalu oqartussaaffiit iluini atuuttussanngortinneqarnissaat qulakkiissavaat. Niuerfiit ilaatigut isumalluutinik atuilluartutut isigineqartut aamma atuisut suliffeqarfiillu akornini sunniiveqatigiilluartarnissaq Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfiup

sullitarai. Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfiup Kalaallit Nunaanni atuisoqarnermut unammilleqatigiinnermullu killigititat aalajangersartarpai.

Inuussutissarsiornermut tunngasut

Inuussutissarsiornermut tunngasutigut Naalackersuisut siuarsaallutik ingerlatsinerat piviusunngortinniarlugu Visit Greenland A/S aamma Greenland Business A/S suli qanimut suleqatigineqarput. Ingerlatseqatigiiffiit marluusut taakku takornariaqarnerup ineriartortinnissaanik misigisassa**qartitsinissamullu** inuussutissarsiuqarnermik aamma inuussutissarsiutinik ineriartortitsinermik kiisalu kommunit inuussutissarsiutinut siunnersuisarfiinik suleqateqarnermik isumagisaqarput.

Naalackersuisut takornariaqarnermut periusissiaanni Kalaallit **Nunaanni** takornariaqarnermut aningaasaliinerit namminersortuneersut annertusiniarneqarisa ilagisaattut Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu **Naalackersuisoqarfik** 2018-imi **Kommuneqarfik** Sermersooq suleqatigalugu heliskiingimut suliarinnittussarsiorpoq. **2018-**imi siusinnerusukku Naalackersuisut Qeqqata Kommunua **sulleqatigalugu** Kangerlussuup eqqaani tammajuitsussarsiorluni piniartitsisinnaanerit qulit akuersissutigaat.

2018-imi ukiup affaani kingullermi Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoq Nunatsinni kommunini illoqarfinnilu arlalinni takornariaqarneq inuussutissarsiornerlu pillugit isumasioqatigiissitsivoq. Takornariaqarnermut atatillugu **siunertarineqarpoq** 2019-ip ingerlanerani periusissioinnissamut kommunit ilanngussassaasut tusarneqarnissaasut. Inuussutissarsiorneq pillugu isumasioqatigiinnerni kommunit inuussutissarsiorneq ineriartornerat siuarsarneqarput, peqatigisaanillu kommunit ataasiakkaat **siunissami** inuussutissarsiuqarnermik inuussutissarsiornermik **qulaajaasoqarluni**. Taassuma saniatigut Naalackersuisut **periarfissaq** atorluarlugu imeq/sermeq nukissiornerlu sammisaralugit inuussutissarsiornermi periutsinik assigiinngitsunik **saqqummiipput**.

Kalaallit Nunaanni takornarianut sullissiviit 2018-ip ingerlanerani pimoorunneqarnerulerput. Greenland Visitor Center (GVC) takornariaqartitsivimmik imminut pigisumik pilersitsinissaq pillugu nalunaarut nutaaq. Ilulissap kangiani takornarianut sullissivissaq sermimik silaannaallu pissusaanik sammisaqartoq 2019-imi **sananeqarluni** aallartissaq 2021-milu ammarneqarnissaa naatsorsuutigineqarluni taamaallunilu Kalaallit Nunaanni takornarianut sullissiviit angisuut ilaanni siullerpaassaaq. Taassuma saniatigut Nuummi takornarianut sullissivimmik pilersitsinissamut piareersarnerit aallartereerput, tassanilu Kalaallit Nunaanni nunat sananeqaataat (geologi) pinngortitamiillu isumalluutit sammineqassallutik. Taassuma kingorna kommunini allani takornarianut sullissiviit sammisassaattut isumassarsianik nutaanik ineriartortitsisoqassaaq peqatigisaanillu taakkununnga aningaasalersuiffissarsiorloqassalluni.

Greenland Business A/S-ip 2018-imi aallarnisaasarneq sammeqquissimavaa – nunatsinnilu illoqarfinni arlalinni aallarnisaasarneq pillugu sammisaqartitsilluni. Tamatuma saniatigut inuussutissarsiutinik siuarsaanissamut aqqissuussisarnerit Greenland Business A/S-ip aqutarai. Aqqissuussinerpassuit ilaat, Greenland Businessimit aqunneqartut taaneqarsinnaavoq avammut niuerneramik siuarsaalluni suliniutinut tapiissutit, siunnersortitut ikiuinnermut tapiissutit, tunisassianik inerisaanermut tapiissutit, nerisassiat kalaallit nunaanneersut atorneqarnerisa siuarsarnerinut tapiissutit, sermimit

imermillu pilersaarutit kiisalu takornariaqarnermi pilersaarutit ilaalul ilanngullugit. Ingerlatseqatigiiffiup aamma annikitsunik taarsigassarsinermik aqqissuussineq aqutaraa, ukioq kingulleq Inatsisartunit akuerineqartoq. Greenland Business ukiuni makkunani qinnuteqaatinik aatsaat taamatut amerlatigisunik tigusaqarpoq, tamassumalu ersersiinnarpaa, tapiissuteqarnissamut aqqissuussat qanoq iluatsitsiffiutiginersut.

Imeq sikulu siunissami namminersorluni imminullu nammassinnaasumik inuussutissarsiutigineqarsinnaanissaat suli Naalackersuisut sulissutigaa. Inatsisartut Sermip erngullu avammut nioqqutissatut atorineqarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 11, 27. november 2018-imeersoq ulloq 13 november 2018-imi akueraat. Taanna arlalinnik kaammattuuteqarpoq soorlu *Sikumik imermillu avammut tuniniaasarnermi periusissiaq*, matumanilu suliarinnittussarsiorsinnaanermut periarfissaq. Imeq sermerlu pillugit inatsit nutaaq atorlugu Kalaallit Nunaanni imermik sermimillu atorluaanikkut inuussutissarsiornissamut tunngavissiat pitsaanerulissapput unammillersinnaanerulerlutillu. Assersuutigalugu royalty (akiliut), imeq/sermeq ataaseq atorineqartillugu akiliisoqartarnissaa 0,04 øringorlugu ilanngarneqarpoq aallartisarnermilu piffissami killilimmi akileraarutinut aamma/imaluunniit akitsuutinut akiliuteqarnissamullu akiliinnginnissamut periarfissaqarpoq. Taassuma saniatigut akuersissummik pigisaqartoq imermik sermimillu Nunatsinnut nunanullu allanut imaatigut assartuinissamut nammineerluni qulakkeerinnissinnaavoq.

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoqarfik 2018-imi kommunit suleqatigalugit nunaqarfinni avinngarusimasunilu inuussutissarsiutinik ineriartortitsinissamut suliniuteqarpoq. Kommunit tamanut suliniuteqarnissamut aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq, suliniutit nunaqarfinni **avinngarusimasunilu** inuussutissarsiornikkut suliffeqarniarnikkullu siuarsaasussanik.

Taakku suliniutit nammassineqarsimasut akornanni taaneqarsinnaapput. tulattarfiit aqqissuunneqarnerat atoruminarsarnerallu aamma savaatillit aqquserngisa suliarineqarnerat, Qaanaap eqqaani Qeqertani qullukiorfiliornissamut suliniuteqaaqarneq, Upernaviup eqqaani Aappilattumi Ilulissanilu inuussutissarsiorneq pillugu isumasioqatigiinneq. Ittoqqortoormiini tunitisvik, Tunumi aalisarnerup ineriartortinneqarnera, Kangerlussuarmit takornariaqarneq pillugu isumasioqatigiinneq, Napasumut, Atammimmut, Kangaamiunut, Sarfanguanut Itillimullu niusarfiit puttasut nutaat, Kangaamiuni takornarissat unnuiffigisinnaasaat. Kangaatsiami cementiliorfeeraq puisillu amiinik tigooraaffimmik aallartitsineq kiisalu Quilimmi niusarfik puttasooq nunamut ikaartarfilik.

Great Greenlandi 2018-imi naalackersuisoqarfimmit suli malinnaaffigeqqissaarneqarpoq ingerlatseqatigiiffikkut piniartut tunisinissamut periarfissaasa qulakkeerneqarnissaat siunertaralugu ataavartumik misissueqqissaarnernik ingerlataqartoq. Ingerlatseqatigiiffik ukiumi aqutsisutigit taarseraaffiusimavoq. Ingerlatseqatigiiffiup tamarmiusumik inissisimanagera suli pitsanngoriartorpoq.

Naalackersuisoqarfiup ingerlaavartumik tuniniaanissamut periusissiaanut ilanngullugu Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalackersuisoq nunatsinnilu inuussutissarsiuteqartut arlallit peqatigalugit Kinami niuerfiit katerisimaarnerannut peqataavoq. Taamaattumik illoqarfinni Beijingimi Guangzhoumilu takornariaqartitsinissamut tunngasunik

ataatsimiitsitsisoqarpoq, Nunarpullu soqutigineqarluarpoq. Inuussutissarsiornermut atatillugu pilersaarummi imeq sermerlu kiisalu nukissiuuteqarnermut tunnganerusut sammineqarput. Suliniutinut ilassutitut atisat nunatsinneersut Kinamiunit nuannarineqarluartut saqqummiunneqarput. Kalaallit Nunaata Kinami niuerfinnut peqataajuarnera sunniuteqarsorineqarpoq.

Nukissiuutinut tunngasut

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup Nukissiorfiit suleqatigalugu susassaqarfimmu pilersaarummi anguniakkanut 35-iusunut atatillugu Nukimmik Imermillu Pilersuineq pillugu **Susassaqarfimmi** Pilersaarut aallartippaa, tassanilu qulequttat pingaarnerit pingasut iluaniittut ukuupput:

- Innaallagissap erngullu akii appasinnerusut
- Periarfissaqarfiani sumi tamarmi nukissiuuteqarneq minguitsoq
- Nukissiuuteqariaatsimik nutarterineq

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfiup taassuma saniatigut pilersaarinissamut atugassat annertuut suliarisimavai. Tamanna, erngup nukinganik nukissiuuteqarnermut **periusissiamut suliffeqarfissuarnut** soorlu datacenterinut ator~~neqarsinnaasumut~~ peqatigitillugu, nunat tamalaat akornanni niueqateqarsinnaanerunissaq siunertaralugu atorluarneqassaaq.

Allaaserisat sammisanut arlaqartunut agguarsimapput ilaatigut inatsisinut pineqartunut, imeq pillugu paasissutissanut, uuttukkanut (benchmark) – akileraarutinut akitsuutinullu, innaallagissap akiinut paasissutissanillu nuussuinerimut kiisalu inuussutissarsiornermut tamarmiusumut Doing Business in Greenland-imut tunngallutik.

Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik suleqatigisartakkat soorlu Tele Greenland A/S suleqatigalugit erngup nukinganik nukissiuuteqarnissaq pillugu datacenterilerisunut ingerlatseqatigiiffinnut aalajangersimasunut toqqaannartumik 2019-imi pilersaarutigineqassapput.

Ikummatissanut tunngasut

2018-ip naanerani kulbrintessarsiornermi kulbrintenillu tigooraanissamut akuersissutinut atatillugu killiffiit: akuersissutit atuuttut pingasut, taakkunannga marluk nunamiippat ataaserlu immamiilluni. **Taakku** saniatigut nunami akuersissutit marluk piffissaliussanut siullernut tallinarneqartunut tunngasut suliarineqarput. Nunami akuersissut nutaaq ataaseq suliarineqarportaaq. Kiisalu Ikersuaq Davisimi suliarinnittussarsiuussinerimut atatillugu qinnuteqaatit (imaani) marluk tiguneqarput, taakkulu maanna suliarineqarput.

Tunup avannaani akuersissutinik tunniussinissaq naammassilerpoq.

Uuliamut gassimullu periusissaq piffissamut 2019-2023-imut naammassineqarpoq.

Periusissiami atuutilertussami siunertaq pingaarnerpaaq tassaavoq uulia gassilu pillugit misissuinerit siuarsarnissaat, pissutigalugu kulbrintenut periarfissat siunissami inuiaqatigiinni isertitassaannut sunniuteqangaatsiartussaammata. Inuiaqatigiit aatsitassanit isertitaat tamarmiusut suliffeqarfiit kulbrintelerisut akileraarutaannit akitsuutaannillu isertitaninngaanneersuullutillu pilersuisut minnerit akileraartarnerulernerisigut sulisoqarnerulernerisigullu isertitaninngaanneersuupput.

Siunissaq qaninnerusoq eqqarsaatigalugu periusissiami nunami misissuinerit sammineqarnerussapput, pissutigalugu nalilersuinermit taakku uuliasiornerup pilerigineqaqqilernissaanut mumiseqqinnissaanullu periarfissagissaarnerusorineqarmata. Siunissamulli ungasinnerusumut imaani misissuinerit ukkanneqarnerussapput.

Taamatut ukkassinermit akuersisarnermut politikki uummaarissoq, ujaqqerinermit siuarsaanissamut suliniutit allallu aallunneqassapputaaq.

Uuliap akia aningaasartuutillu suliniuteqarnermit aningaasaqarnermut sunniuteqartillugit, kulbrintelerinermit akileraartitsinermit piumasaqaatit aningaasaliisussarsiornermut sunniuteqangaatsiartarput. Taamaammat aningaasaliisartut misissuisartullu pilerisaarniarlugit akileraartitsinissamut piumasaqaatit unammillersinnaasariaqarput.

Taamaammallu periusissiaq akileraarnissamut akitsuusersuinissamullu allannguutissatut siunnersuutinik imaqarumaarpoq.

Kiisalu erseqqissaatigineqarsinnaavoq Kalaallit Nunaanni uuliasiorsinnaaneq pilerisaarutigineqangaatsiassasoq. Siunissami pilerisaarinerit ingerlatseqatigiiffinnut aalajangersimasunut toqqaannartumik ingerlanneqartalernissaat assersuutigineqarsinnaavoq. Taassuma saniatigut nunani aalajangersimasuni, Kalaallit Nunaanni misissuinissamut pilerisaarinermit periarfissagissaarnerusuni, toqqaannartumik pilerisaarisoqarlunilu siammarterisoqassaaq. Kiisalu pilerisaarinerup peqatigisaatut nunat tamalaat ataatsimeersuaqatigiinneri aalajangersimasut ataatsimiinnertalerlugit peqataaffigineqartassapput. Naalakkersuisut peqataanerit ilaannikkut Kalaallit Nunaata sammineqarneranut annertusaaqataasinnaasarpoq.

Ikummatissat pillugit misissuinissamut ukiumoortumik aningaasaliinerit 2017-imi 121 mio kr.-it tikissimavaat 2018-milu misissuinermit aningaasartuutit 2019-ip qiteqqunnerani kisinneqassapput.

Atuisoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik
Atuisartunut tunngatillugu ussassaarisarneq pillugu inatsisip atuutitinneqarnissaa aamma Atuisartunut Pisisartunullu Maalaaruteqartarfittut Ataatsimiititaliamut nioqqutissanik pisinermit kiffartuussinermit maalaarutitnik suliarinnittartumut allattaaneq aqutsisoqarfimmit isumagineqartarpoq. www.atuisoq.gl pisortat atuisartunut paasissutissiisarfia Aqutsisoqarfiup aamma akisussaaffigaa. Aqutsisoqarfiup unammilleqatigiinnermut tunngatillugu kattunnerit annertuut akuersissutigisarpai, Unammilleqatigiinnermut inatsimmik unioqqutitsinerit misissortarpai akuleruffigisarlugillu, kiisalu suliffeqarfiit pisortallu unammilleqatigiinnermit maleruaqqusanut atatillugu ilitersortarlugit.

Ineqarnermut Naammagittaalliuuteqartarfimmut, Isumaginninnermit Naammagittaalliuuteqartarfimmut, Atuisartunut Pisisartunullu Maalaaruteqartarfimmut, Siusinaartumik sulisinnaajunnaarnerisaaqarnermut maalaaruteqartarfimmut, Unammilleqatigiinnermut Ataatsimiititaliamut, Avatangiisit Innarlitsaalliorneqarnissaat pillugu Naammagittaalliuuteqartarfimmut aamma Pinnngortitap Illersorneqarnera pillugu Ataatsimiititaliamut Atuisartoqarnermut Unammilleqatigiinnermullu Aqutsisoqarfik allattaavoq.

Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfiup piffissaq sulianik suliarinniffiusoq suli sivikillisarniarlugu sulissutigaa. Piffissaq **sulianik** suliarinniffiusartoq 2018-ip naanerani qaammatinik 15-inik sivilissuseqartarsimavoq. Naammagittaalliuuteqartarfik 2018-imi sulianik 591-inik nutaanik pilersitsisimavoq, taakkulu 2017-imit 26 %-imik amerlanerupput suliallu 587-it naammassisimallugit, tassa 35 %-imik suariarsimapput. 2018-ip naanerani suliat suliarineqartut 714-iupput. Taamaammat Isumaginninnermi Naammagittaalliuuteqartarfimmi piffissaq sulianik suliarinniffiususaaq suli tatisimanarpoq.

Ineqarnermut Naammagittaalliuuteqartarfik 2018-imi sulianik **78-nik** nutaanik pilersitsivoq 46-ullu naammassillugit. 2018-ip naanerani Ineqarnermut Naammagittaalliuuteqartarfimmi suliarineqartut **84-upput**. Atuisartunut Pisisartunullu Maalaaruteqartarfik 2018-imi sulianik 34-nik nutaanik pilersitsivoq 24-llu naammassillugit. 2018-ip naanerani suliat suliarineqartut 34-upput.

Atuisup 2018-ip ingerlanerani saaffiginnissutit 415-it suliarai.

Pinngortitap Illersorneqarnera pillugu Ataatsimiititaliaq 2018-imi **sulianik** nutaanik pilersitsisimanngilaq naammassisaqarsimananilu. 2018-ip naanerani Pinngortitap Illersorneqarnera pillugu Ataatsimiititaliami suliaqartoqarsimanngilaq.

AATSITASSANUT SULIFFEQARNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Aatsitassalerinermi suliffeqarnermullu tunngasuni pingaarnertigut pilersaarusernerit, tassunga ilanngullugit suliassaqaqfinnut taakkununga tunngatillugu naalakkersuinikkut oqallinnissami tunngavissanik suliqaarnej aalajangiunneqartunillu atortussanngortitsineq Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmit isumagineqarput. Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik aatsitassalerinermi suliffeqarnermullu tunngasuni inatsisiliornermi akisussaasuvoq, taamatutaaq suliassaqaqfinni taakkunani tunngaviusumik atugassarititaasunik misissueqqissaartarnernik akisussaasuvoq.

Naalakkersuisoqarfik Geologiimut Aatsitassanullu Immikkoortortaqaqarfik peqatigalugu Kalaallit Nunaanni aatsitassatigut periarfissanik nittarsaassinermi peqataavoq.

Aatsitassanut Aqutsisoqarfik

Aatsitassanut Aqutsisoqarfiup Aatsitassanut inatsit naapertorlugu qinnuteqaatit isumagisarpai aatsitassarsionnissamullu akuersissutit nalunaarutigisarlugit. Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfiup aatsitassanut tunngasunik aqutsinera Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik aammalu Aatsitassanut Oqartussat, tassaasut Inuussutissarsiornermut Nukissiuuteqarnermullu Naalakkersuisoqarfik kiisalu Aatsitassanik Suliassaqaqfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik suleqatigeqqissaarlugit ingerlanneqarpoq.

2018-imut Aningaasanut inatsit naapertorlugu aatsitassanut aqutsisoqarfimmi sulisussat 20-usimapput, taamaattorli 2018-imi sulisut 16,8-simapput.

Ujarassiornermut Immikkoortortaqaqarfik

2018-imi maajimi suliassaqaqfiit allanngortinneqarnerisa kingorna ikummatissanut tunngasut Naalakkersuisoqarfiup oqartussaaffigiunnaarsimavai. Taamaattumik Ujarassiornermut immikkoortortaqaqarfiup aatsitassanik ujarassiornermut tunngasut taamaallaat sularisarpai.

Ujarassiornermut Immikkoortortaqaqarfik aqqissugaanikkut Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfimmiippoq ujarassiuunillu misilittagalinnik arfinilinnik sulisoqarluni. Nunap pissusia pillugu siunnersuineq nittarsaassinerlu, tassani siunertarineqarluni Kalaallit Nunaanni inuiaqatigiinnut aningaasaqarnermullu iluaqutaasussamik aatsitassanik aningaasaliisussanik siuarsaanissaq immikkoortortaqaqarfiup pingaarnertut suliassarai. Nunap pissusia pillugu siunnersuinermi ilaatinneqarput Naalakkersuisut innuttaasunullu nunap pissusianik ilisimatusarnermut tunngasunik siunnersuineq, matumani pingaartumik nunap pissusianik nalilersuinermi misissuineranut atuinissamullu akuersissutitut tunngasuni apeqqutit, qinnuteqaatit, avammut tuniniaaneq, atungassarititaasut assigiissaakkat periaatsillu ilanngullugit eqqarsaatigalugit. Taakku saniatigut Ujarassiornermut Immikkoortortaqaqarfiup qillerinikkut qaqitanik aatsitassanut attuumassuteqartunik ingerlatsineq akisussaaffigaa.

Ujarassiornermut Immikkoortortaqaqarfik 2018-imi nittarsaassineranut arlalinnut Europamut, Australiamut Amerikallu Avannaanut sammitinneqartunut peqataavoq, tassani Kalaallit Nunaanni

aatsitassarsiornermi aningaasaliisartut nunanit tamalaaneersut soqutiginninnerat anguniarneqarluni.

Ujarassiornermut Immikkoortortaarfimmi suliat pingaernerit ilaat tassaasimavoq immikkoortortap iluani ilisimatusartullu avataaneersut GEUS-ilu suleqatigalugit ilisimatuussutsikkut suliniutinik ingerlatsineq.

Suliniutit makku 2018-imi ilaatigut naammassineqarput:

- ujaqqat pisoqaassusaat pillugit qarasaasiami paasissutissaasivinnik ineriartortitseqqinneq
- aatsitassat pillugit qarasaasiakkut paasissutissaasiviup (www.greenmin.gl) ineriartortitseqqinneqarnera
- Maniitsup eqqaani nunap sananeqaataanik assiliorneq
- nunap pissusaa pillugu paasissutissanik digitaliusunik tunisassianik ineriartortitsineq
- Kalaallit Nunaata avannaata kangiani nunap sannaata assiliornera
- Karrat kangerliumarnani Kitaata qeqqaniittumi aatsitassaqaassutsumik nalilersuineq
- Kalaallit Nunaanni inissiat silataasa ujaqqanik qammarneqarsinnaaneritut nalilersuineq
- uulia gassilu pillugit qarasaasiakkut paasissutissaasivimmik (GNPDR – www.greenpetrodata.gl) ineriartortitseqqinneq
- Kalaallit Nunaata Kitaani Nuussuarmi uuliaqarsinnaanera pillugu nunap sananeqaataanik assiliorneq nalilersuinerlu
- Tunup Avannaarsuani nunap sananeqaataanik ersersitsisumik nunap assiliorneq ungasianiillu misissuinerit paasissutissanik suliaqarneq
- annikitsumik aatsitassarsiornermi pisinnaatitsissummik pigisaqartunut pikkorissartitsineq

Ujarassiorit

Ujarassiorit, 1989-imi ingerlanneqarsimasoq nuna tamakkerlugu ujarassiornermik soqutigisalinnut unammisitsineruvoq, Kalaallit Nunaanni inuit sumiikkaluartulluunniit ujaqqanik ujarassiornermi misissortikkusutaminnik akeqanngitsumik nassitsisinaffiat. 2018-imi ujaqqanik misiligutissanik 914-inik nassiuussisoqarpoq, misiligutissallu nunarput tamakkerlugu katersorneqarsimapput. Ujaqqanik nassiuqqartunit 168-it laboratoriami misissoqqissaagassanngorlugit nassiuqqinneqarput.

Anguniakkanik naammassinnineq

Aatsitassarsiornerit

2017-imi Kalaallit Nunaanni aatsitassanik misissuinerit aningaasartuutit katillugit 190¹ mio kr. missaanniissimapput, 2016-imullu sanilliullugu annertunerullutik. 2018-imut misissuinerit aningaasartuutit 2019-ip qiteqqunnerani naatsorsorneqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq. 2018-ip naanerani annikitsumik aatsitassarsiornermi akuersissuteqartut katillugit 55-it suliaqarput, taakkunannga kisermaassilluni annikitsumik aatsitassarsiornermi akuersissuteqartut 33-upput aamma

¹ Ingerlatsisunut akiliutissaq 50%-iusoq ilanngunneqarpoq.

kisermaassinani anikitsumik aatsitassarsiornissamut akuersissuteqartut 22-ullutik. Annikitsumik aatsitassarsiornissamut tunngasut suli assut soqutigineqarput. Aatsitassanut Aqutsisoqarfik 2018-imi annikitsumik aatsitassarsiornissamut 14-inik nutaanik akuersissuteqarsimavoq.

2018-imi decemberip naanerani paaanissamut akuersissutit arfinillit tunniunneqarsimapput. Pilersaarutit arfinillit tassaapput Maarmorilimmik aqerlumi/zinkimillu paaaffik, Nalunami guultisiorfik, Isukasiani saviminermik paaaffik pillugu suliniut, Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubinimik paaaffik, Kangerlussuup eqqaani anorthositsimik paaaffik kiisalu Citronen Fjorderimi zink-imik aqerlumik paaaffik, december 2016-imi paaanissamut akuersissummik pissarsisoq.

Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubinimik paaaffiup tunisassiornini 2017-imi aasakkut aallartippaa.

Hudson Greenland A/S-ip Kangerlussuup eqqaani anorthositimik paaanissamut akuersissutillip 2018 decemberimi tunisassiornini aallartippaa.

Kuultisiorfik Nalunaq Nanortallip eqqaaniittoq 2013-imi tunisassiorunnaarpoq, akuersissulli ingerlatseqatigiiffimmit allamit kuultisiorfimmik ammaaqqinnissaq siunertaralugu misissuisumit tiguneqarsimavoq. Maannakuugallartorli akuersissummi taamaallaat misissuinerit ingerlanneqarput. Ingerlatat taakkua piffissaliussanut sisamanut tamarmik immikkut naleqqussakkanik piumasaqaatitalerlugit agguarneqarsimapput Piffissaliussat 2021-p tungaanut ingerlassapput. Piffissaliussap sisamaat kingullerlu piaanerit aallartitsinnagit 2019-imiit aallartittumik nangeqqinneqassapput.

Maarmorilimmi aqerlummik-zinkimik paaafimmi paaanissamut akuersissut utertinniarneqarnerata nalaaniippoq. Paaaffiup oqaluttuarisaanera nunataatalu pissusaata periarfissaqarsinnaanera pissutigalugit paaaffik immikkut suliariumannittussarsiornikkut neqeroortigineqassaaq.

Isukasiani saviminissarsiorfissaq Hong Kongimi ingerlatseqatigiiffimmit General Nicemit tiguneqarpoq. Suliniummut tassunga atatillugu 2018-imi Kalaallit Nunaanni suliaqartoqarsimanngilaq.

Ironbark A/S Tunup Avannaarsuani Citronen Fjorderimi aqerloqarfiusumi zinkeqarfiusumilu paaanissamut akuersissummik 2015-imi qinnuteqarpoq paaanissamullu akuersissut ulloq 16. december 2016-imi atsiorneqarluni. Aatsitassanik umiarsuarmik assartuisinnaanerup ajornannginnera nunarsuarmioqatitsinnut aningaasaliisinnaasunullu takutinniarlugu Ironbark A/S 2018-imi aasakkut Citronen Fjordip eqqaanut akuersissuteqarfigisaminut umiarsuarmik aallarpoq. Sanaartornissat annertunerusut 2019-ip ingerlanerani pinissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Suliffeqarnermut tunngasut

Suliffissaqartitsiniarnermut immikkoortortaqaarfiup pingaarnertigut pilersarusiortarnissaq aamma Naalakkersuisut Inatsisartullu naalakkersuinikkut anguniagaat aalajangiiffigisaallu tigussaasut tunngavigalugit suliffissaqartitsiniarnermi suliniutit tigussaasut arlallit isumagisassarai. Suliffissaqartitsiniarnermut immikkoortortaqaarfik ilaatigut Nunatsinni Suliffeqarnermut Siunnersuisoqatigiinnut allattaanermik isumaginnittarpoq. Suliffeqarnermut tunngasuni inatsisinut Suliffissaqartitsinerit immikkoortortaqaarfik akisussaasuvoq, tassani Majoriami ingerlatsiviit aqunneranni kommunit suleqatigalugit allamut nuttarsinnaaneq, sulisinnaasunik

piginnaangorsaaneq kiisalu inunnik annikitsumik **sulisinnaassusilinnut** piginnaangorsaaqinnerit sulissutigineqarlutik. Tamakkua **saniatigut** aningaasanut inatsimmi kontunut pingaarnernut arlalinnut **tunngatillugu** ingerlatsinermi suliassat arlallit isumagineqartarput. Kalaallit Nunaannut suliffissarsiortut killilersimaarnissaat pillugu Inatsisartut inatsisaat nr. 27, 30. oktober 1992-imeersoq kingusinnerusukkut allanngortinneqartoq naapertorlugu **sulisinnaasut avataaneersut atorfinitsinneqartarnerannik** Suliffissaqartitsiniarnermut immikkoortorta qarfik nakkutilliisarpoq.

Suliffissaaleqisut

Suliffissaaleqisut 2014-imiilli ikiliartuinnarsimapput suliffissarsiortullu 2017-imi qaammammut agguaqatigiissillugit 2.756-imi 2018-imi 2.298-inut ikileriarisimallutik. Taamatut ingerlasoqarnera qulakkeerniarlugu suli annertuumik **suliaqartoqassaaq**, tassa innuttaasut **suliffeqanngitsut** aalajangersimasumik **suliffeqalernermikkut** siunertaqarluartumik inuuneqalerniassammata aamma sapinngisamik pitsaanerpaamik inuiaqatigiinnut tapersiisnaalerniassammata.

Suliffissaaleqinermik suliassaqarfimmi 2016-imi annertuumik pingaarutilimmillu allanngoriartoqarpoq, tassa Majoriamik ingerlatsiviit nutaat kingornalu 2017-2018-imi atuutsitsilersinneqartussat pilersinneqarput. Inuiaqatigut suliffissaaleqisut suliffissaaleqiunnaarsikkumallugit kommunit Naalakkersuisullu suliniummik annertuumik taassuminnga pitsanngorsaaleruttorput. Ilaatigut 2019-imut suliniutip nalilersornerata aallartinneqarneranik taamaaliortoqassaaq.

Sulinermi sakkussat arlallit nutaat kommunini atuutsinneqalereerput imaluunniit atuutsilerniarlugit piareersarneqarput. Matumani ilaatigut nuna tamakkerlugu suliffissarsiortarfik nutaaq suli.gl taaneqarsinnaavoq, taanna aqqutigalugu suliffeqarfiit atorfinnut inuttaqanngitsunut sulisussarsiorderinut kommunit **pisariinnerusumik** ikuussinnaangussapput. Kommunitaaq suleqatigiinnerat pitsanngorsaaffigineqassaaq susassaqarfiit akimorlugit **suleqatigiissitat** Majoriami pilersinneqartussat aqqutigalugit. Majoriami pininnaasatigut ineriartortitsineq suli ingerlanneqarpoq pikkorissartitsinerit ingerlattarnerisigut suleriaatsinillu **allaaserisaqartarnikkut**, nunami sumiluunniit saaffiginnittoqaraluarpat assigiiartumik suliamik suliarinnittoqarnissaanik qulakkeerinnittoq.

PKU – Ilinniagaqanngitsunik piginnaangorsaaqqinneq pillugu suliniut

Sulisinnaasut piginnaangorsaaqqinneqarneranni sakku alla pingaarutilik tassaavoq PKU (Piginnaangorsaaneq pillugu suliniut). PKU-mut aningaasaliissutini pingaarnertut sammineqartut tassaapput ilinniagaqanngitsut, suliffissaaleqisut kiisalu ilinniagaqanngitsut siunissami suliffiusinnaasunut piginnaangorsaaqqittariaqartut.

Innuttaasut ilinniagaqanngitsut piginnaangorsaaqqillugit suliniuteqarneq annertusimaqaaq ukiunilu aggersuni suliniuteqarneq minnerulernaviarani. Namminersorlutik Oqartussat suliniut suli pitsaanerulersikkusuppaat innuttaasullu ukiut tamaasa pikkorissaasarnepassuarni piginnaasaqarfissatut angusaasimasunik akuersaarnersinniarlugit arlalinnik pilersaaruteqarlutik. Taakku saniatigut Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik akuersinikkut allagartartaartitsinikkullu piginnaasavannik nalilersuinissamut periarfissanik sulissuteqarpoq.

Naalakkersuisoqarfik qitiusumillu ilinniarfiit piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu piginnaangorsaaqqinnissamut periusissianik

inerisaasinnaangorlugit tunngaviumik isumaqatigissuteqartoqarsimavoq. Inuussutissarsiutinik siuariartortunik, soorlu attaveqaatinik, aalisarnermik, takornariaqarnermik il.il. salliutitsisumik nutaamik agguariaaseqartoqalersimanera tunuliaqutaralugu 2018-imut PKU-mut aningaasaliissutit tunniunneqarput. Matumani piginnaasat, nutaamik mittarfiliornissamut sulisoqarnikkut iluaqutaasinnaasut, pingaarnertut isiginiarneqarput. Siunissaq eqqarsaatigalugu Naalakkersuisoqarfik siunissami piginnaanngorsaanissamut tunngatillugu najoqqutassiatut atugassamik suliffeqarnermi piginnaasatut pisariaqartinneqartunut tunngatillugu paasisutissanik pitsaanerusunik sulissuteqarpoq.

Piginnaanngorsaaqqinnermut siusinnaartumillu pensioninut tunngasut

Siusinaartumik pensioneqarnermut inatsisip nutaap 1. juli 2016-imi atulersinneranut atatillugu siusinaartumik pensionisiaqartut arlalissuit sumiiffinni Majoriaqarfinnut atassuserneqarput, tassani piginnaanngorsaaqqinneqarnissaat aqqissuunneqassalluni. Inuit siusinaartumik pensionisiaqartut ajornanngippat suliffeqarfinnut uteqqinnissaannut periarfissiinissaq siunertarineqarsimavoq. Isuma tunngaviusoq tassaavoq innuttaaqataasut piviusumik nukiisa isiginiarnissaat, amigaataajunngitsoq.

Inuit amerliartuinnartut piginnaanngorsaaqqinneqartarnerisa kingunerisaannik Majoriaqarfinni sulisunik amerlanerusunik atorfinitsitsisoqarnissaanik suli pisariaqartitsisoqarnerulerpoq. Aamma sulisut ilinniagaqaqqinnikkut ilinniartinneqarnikkullu pisariaqartinneqartumik piginnaanngorsaaqqinneqarnissaat suli pisariaqartinneqarpoq.

Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalakkersuisoqarfik siusinnaartumik pensionisiaqartut piginnaanngorsaaqqinnissaannut taamaalillutillu suliffeqarfinnut uteqqinnissaannut ikaarsaarnermi suliniutissamut najoqqutassaliorpoq. Najoqqutassap inuit suliffeqarfinnut ilimanaateqanngitsut ataavartumik suliffeqalernissaannut ilitersuunnissaat kajumissuseqalersinnissaallu siunertarissavaa. Tamanna pineqartup piginnaasaanik kiisalu sumiiffimmi suliffeqarfiit ujjartugaannik tunngaveqassaaq. Iitersuussinerit kajumissaarinerillu sapaatit akunnerinik pingasunik sivilissuseqassapput kingornalu qaammatini pingasuni suliffimmik misiliinermik malitseqassalluni. Suliffimmik misiliinerup ingerlanera sulisinnaalivinnermut ikaarsaarfiussaaq. Suliniut taanna 2019-ip ingerlanerani nalilersorneqassaaq.

Kalaallit Nunaanni sulisinnaasut pillugit malittarisassaliorneq

2018-ip ingerlanerani suliffeqarfiit 60-it, tassunga ilanngullugit ingerlatseqatigiiffiit piiaanermik ingerlataqartut pulaarneqarput. Suliffeqarfiit malittarisassatigut nakkutilliinernut sungiussilerput, sulisussamillu akuersissuteqarnissaasa isumaginissaannut pitsaanerulersimallutik. Taamaattumik suliffeqarfinnut pulaartarnerit amerlasuut suli pisariaqassasut nalilerneqarpoq.

INEQARNERMUT ATTAVEQAQATIGIINNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Ineqarnermut Attaveqaqatigiinnermullu Naalackersuisoqarfik (naalackersuisoqarfik) ineqarnermut, sanaartornermut attaveqaqateqarnermullu tunngatillugu pingaarnertigut allaffissornermik, pilersaarusernermik aqutsinermik isumagisaqarpoq.

Naalackersuisoqarfik makkuninnga immikkoortortaqarpoq: Aqutsisunut Allattoqarfik, Inissiaqarnermut Aningaasaqarnermullu Immikkoortortaqarfik, Ineqarnermut illuutinullu Immikkoortortaqarfik kiisalu Attaveqaqatigiinnermut Immikkoortortaqarfik.

2018-imi upernaakkut Inatsisartunut qinersisoqarnissaa tikillugu nunamut namminermet immikkoortortaqarfik naalackersuisoqarfiup ilagisimavaa, qinersisoqareerneratali kingorna suliaasaqarfiit allannngortinneqarnerini Aatsitassanut Suliffeqarnermullu Naalackersuisoqarfimmut inissinneqarpoq. Nunamut namminermet immikkoortortaqarfimmut naatsorsuutitigut akisussaaffik ullormi 1. juni 2018-imi nuunneqarpoq.

2018-imi oktobarimi Naalackersuisooqatigiit allannngornerini Nalunaarasuartaateqarnermi Aqutsisut aamma Radiomik ingerlatsivik naalaackersuisoqarfimmut inissinneqassasut aalajangiunneqarpoq. Naatsorsuutitigut akisussaaffik 1. januar 2019-imi tiguneqarpoq.

Mittarfeqarfiit suliffeqarfiuvoq namminersortitaq naalackersuisoqarfiup ataaniittoq, suliaasaqarfiit naapertorlugit aktiaateqarluni ingerlatseqatigiiffiit tullinnguuttut **naalackersuisoqarfimmut** atassuteqarput: INI A/S, Inissiaatileqatigiiffik Illuut A/S, Tele Greenland A/S, Royal Arctic Line A/S, Sikuki Nuuk Harbour A/S kiisalu Kalaallit Airports A/S.

Siunertat

Anguniakkat:

Akisussaaffiusup iluani Naalackersuisup aamma Naalackersuisut aalajangigaannik piviusunngortitsinissamut tunngavissanik pilersitsissaagut taakkulu iluanni killiliussat ineriartortinnerinut ikiuutissalluta.

Takorluuqaq:

Naalackersuisoqarfiorusuppugut ullormut suliaasanik naalackersuinikkullu anguniakkanik naammassinninnissamut piginnaasaqarluartutut ilisarnaatilittut.

Naalackersuisoqarfimmi naleqartinneqarput: suliamut tunngasunik ilisimasaqarnek piginnaasaqarnerlu, peqataatitsineq akisussaassuseqarnerlu, tigussaasunik iliuuseqarnikkut naammassisaqartarnissaq. Aammattaaq eqqaaneqassapput Naalackersuisoqarfik

- Naalackersuisumik Naalackersuisunut, Inatsisartunut, kommuninut, innuttaasunut soqutigisaqatigiinnullu allanut atatillugu sullissimmat
- maanna siunissamilu unammilligassat qaffasissumik piginnaasaqarfigalugit misissueqgissaartarmat
- ilisimasaq suliamut attuumassuteqartoq aallaavigalugu ingerlaavartumik siunnersuusiortarmat isumassarsiortarlunilu

- suliaqartut oqaloqatigisarneri suleqatiginerilu aallaavigalugit aaqqiissuteqartarmat
- naalackersuinikkut aalajangikkanik malitseqartitsisarmat
- suliaqarfiit allat suleqatigalugit suliassanik paasisimasaqarluartumik oqimaaqatigiissumillu naammassinnittarmat
- kinaassusersiunngitsumik tunngaveqarluni ingerlatsinermi suliassanik isumaginnittarmat
- suliassaqarfiup sunniuteqarluarnissaanik nutaaliaanissaanillu qulakkeerinnittarluni

Pingaarnertut suliassat

Naalackersuisoqarfik makkuninnga immikkoortortaqaqpoq pingaarnertut makkuninnga suliassaqtunik:

- Aqutsisunut Allattoqarfik naalackersuisoqarfimmut tamarmut kiffartuussiviuvoq sulisoqarfiullunilu, ilaatigut Naalackersuisumik naalackersuisoqarfimmilu pisortamik kiffartuussisarluni.
- Inissiaqarnermut sanaartormullu aammalu aningaasaqarnermut immikkoortortaqarfimmiippat qitiusumik sanaartormut oqartussaasut kiisalu aningaasaqarnermut immikkoortortaqarfik.
- Sanaartormut oqartussat sanaartorneq, ilusilersuineq sanaartugassanillu aaqqiissuussineq sanaartukkallu allat pillugit aalajangersakkanik aqutsisuullunilu nutarterisuuvoq. Immikkoortortaq aamma naalackersuisoqarfinnut allanut pingaarnertigut siunnersuisuuvoq, kiisalu Namminersorlutik Oqartussat sanaartornikkut ingerlataannut kinguneqarluartitsineq aamma aalajangiinerit sanaartormerillu ingerlanerisa pitsaassusii qulakkeerniarlugit malittarisassaliortuullunilu najoqqutassaliortuulluni. Immikkoortortap aamma inissiaqarnermut tunngasuni sanaartugassanut sanaartortitsinermi oqartussaavoq. Taakku saniatigut nutaaliornissaq ineriartortitsinissarlu kiisalu sanaartortarnerup akikinnerulersinneqarnissaa pisariinnerulersinneqarnissaalu eqqarsaatigalugit pingaarnertut anguniagassat arlallit isumagineqartarput.
- Aningaasaqarnermut immikkoortortaq naalackersuisoqarfimmut sullissisuuvoq aamma naalackersuisoqarfiup missingersuutaanut naatsorsuutaanullu akisussaasuuvoq kiisalu naalackersuisoqarfimmi aningaasanut inatsisiliornermi sulianik ataqtigiissaarisuulluni. Immikkoortortap aamma Sanaartormut Iluarsaassinermullu Aningaasaateqarfik immikkoortortaqarfimmi aamma inissisimasoq aqutaraa - tamanna Aningaasaqarnermut Akileraartarnermut Naalackersuisoqarfik, akisussaaffeqarfimmi akisussalluni oqartussaasoq tamanna pillugu isumaqtigiissutigineqartoq naapertorlugu.
- Najugaqarfinnut Illuutinut HR-imullu immikkoortortaqarfiup pingaarnertut isumagisarpai ineqarnermut tunngatillugu periusissiorneq kiisalu Namminersorlutik Oqartussat illuutissaannik pisisarneq illuutaannillu tuniniaasarneq. Taakku saniatigut immikkoortortaq ilisimatusarnermut tunngasunik allaffissornermik aqutsinermillu isumaginnippoq, tassunga ilanngullugit Namminersorlutik Oqartussat sillimmasiineri. Sulisoqarnermut tunngasut immikkoortortaqarfiup aamma isumagisarpai.

- Attaveqarnermut immikkoortorta qarfiup akisussaaffigai imaatigut silaannakkullu angallannermi, **umiarsualiveqarnermi** mittarfeqarnermilu, allakkeriveqarnermi nalunaarasuartaateqarnermilu kiisalu qitiusumik umiarsualivinnik oqartussaannermi oqartussatut **inerisaasutullu** suliassat.

Sulisut amerlassusissaat sulisullu

2018-ip naanerani 26-it atorfeqarput atorfiillu tallimat inuttaqaratik.

Anguniakkanik naammassinninneq

Aqutsisunut Allattoqarfik:

Allaattoqarfiup pingaarnertut anguniakkani ilaatigut angusimavai eqquutsissimallugillu. Ukiulli ingerlanerani Aqutsisunut Allattoqarfimmi suliassanik naammassinninniartarnek atorfiit inuttaqanngitsut malitsigisaannik sulisunik amigaateqarnermit sunnerneqarsimavoq. Tamatuma kinguneranik Allattoqarfimmi sulisut tatineqarnerulersimapput, pilersaarutaasutut ineriartortitassat kinguaattoorutigineqarsimapput kiisalu naalakkersuisoqarfiup sullissisarnerani kinguaattoortoqarsimalluni.

Sanaartornermut Aningaasaqarnermullu Immikkoortorta qarfik:

Sanaartornermut oqartussat Namminersorlutik Oqartussat inissianik sanaartorneranni sanaartortitsineramik isumaginnittuupput, **matumanilu** piujuartitsineramik tunngaveqarnek, avatangiisinut ajoqusiinngitsuuneri, aningaasaqarnikkullu illersor**neqarsinnaasumik** sanaartukkat pitsaassuseqarneri isiginiarneqarlutik. Peqatigitillugu immikkoortorta qarfiup sulissutiguarsimavai PAT-p (Paasissutissiinermit Attaveqatigiinnermullu Teknologii) sanaartortitsisunut atuutsinneqalernissaa aamma sanaartoriaatsit atortussallu nutaat atuutsinneqalernissaat, pingaartumik beton atorlugu sanaart**ornermi**. Sanaartornermi oqartussat aamma sanaartornermi najoqqutanik ingerlaavartumik nutarterisoqarnissaa siunertaralugu sanaartornikkut teknikkikkut ineriartortitsineramik sulii suliaqarpoq. Avannaani tassaarsuaqarneranut atatillugu immikkut ittumik suliassaasimasut, ilaatigut taartissatut inissianut tunngatillugu pilersaarusernerit sanaartornerillu kiisalu Qaasutsup Kommunanut ikiuunnerit pilersaarutit malillugit ingerlasimapput, taamaakkaluartorli immikkoortorta qarfiimmiit isumalluutinik atuiffiusimalluni. **Taartissatut** inissianik sanaartorneq aallartinneqareerpoq, taakkualu pilersaarutit malillugit ingerlapput, taamaalilluni 2019-imi upernaakkut illunik ingerlaavartumik tunniussuisoqarsinnaavoq.

Kommunini sanaartornermi suliassanik **suliarinnittartunit** sanaartornermi suliassanik suliarinninnermut tunngatillugu saaffiginnittoqarnera tunuliaqutaralugu sanaartornermut **oqartussat** septembarimi Kangerlussuarmi suliaq pillugu isumasioqatigiinnissamik ulluni pingasuni ingerlasussamik aqqissuussisimavoq. Kommunini sanaartornermut oqartussat tamarmik saaffigineqarput sulinerlu pillugu isumasioqatigiinnermut qaaqquneqarlutik. Sulineq pillugu isumasioqatigiinnermi suliassaqarfinni assigiinngitsuni suleqatit akornanni attaveqatigiittarnerup pitsanngorsarnissaa, taamaalilluni misilittakkanik ilisimasanillu avitseqatigiinnermik qulakkeerinnittoq anguniarlugu kiisalu attaveqaatini assigiinngitsuni oqimaatsunik angisuunillu sanaartukkat pillugit oqallinnerit pilersinneqarput.

2018-imi Ineqarnermut Illuutinullu Immikkoortorta qarfimmi attartornermi inatsisit nutarterneqarnerata kivinneqarnissaa kiisalu Namminersorlutik Oqartussat inissiaataasa kommuninut nuunneqarnissaannut isumaqatiginninniarnermik suliat ingerlateqqinneqarnissaannik qulakkeerinninnissaq qitiutinneqarsimapput. 2017-imi isumaqatigiissitsiniartartut taarsernerisa kingorna sillimmasiisarnermut suliassa qarfimmi torersaasoqangaatsiarsimavoq. Sillimmasiisarnernit isumaqatigiissitsiniartarnerillu suliariumannittussarsiornerannut tunngatillugu kiisalu sillimmasiiffigisassani imminut sillimmasernissamut anguniakkat anguneqarsimapput. Taakku saniatigut ineqarneq eqqarsaatigalugu aqqissuuseqqinnerit sulissutigineqarsimapput, matumani piginneqatigiilluni inissiaatinut inissianillu aningaasalersuinermit kiisalu illut sanaartoqataaffiusut eqqarsaatigalugit taarsigassarsinernut tunngatillugu kukkunerisuineq qitiutinneqarsimavoq.

Attaveqatigiinnermut immikkoortorta qarfik:

2018-imi siullertut Nuummi aamma Ilulissani nunanit tamalaanit mittarfii kiisalu Qaortumi nunap immikkoortuani mittarfiup sananeqarnissaannut, ingerlanneqarnissaannut aningaasalersorneqarnissaannullu killiliussatut piunasaqaatit pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 4, 22. november 2018-imeersoq suliarineqarsimavoq. Ataatsimiinnerni marlunni suliarineqarsimavoq, naalakkersuinikkut qanimut malinnaaffigineqarsimavoq, taamaalillunilu suliap ingerlanerani isumalluutininik immikkut atuiffiusariaqarsimalluni.

Naalakkersuiso qarfimmi suliat ingerlareersut saniatigut 2018-imi Namminersorlutik Oqartussat umiarsualiviisa (ISPS) peqqarniisartoqaratarsinnaanissaannut isumannaallisarnerat kiisalu najukkami umiarsualivinni oqartussaasut isumaqatigiissutaannik isumaqatiginninniaqqinnerit annertunerusut nangeqqinneqarsimapput. Attaveqatigiinnermut immikkoortorta qarfik taakkua saniatigut Qaanaami, Uummannami Kangerlussuarmilu umiarsualivissat piareersarnerinik, pilersaarusiarninerinik piviusunngortinniarnerinillu ulapputeqarsimavoq. Qaanaami oqquiffissaq nunniugaq nutaaq sanaartorneqaleruttorpoq.

Taakku saniatigut Attaveqatigiinnermut Immikkoortorta qarfik Mittarfeqarfinni iluarsartuussinermi kinguaattoornerit sulissutiginerulersimavai tamannalu 2019-imut Aningaasanut inatsimmi 10 mio kr.-nik sanaartornermut nutaamik aningaasaliissuteqartoqarneranik kinguneqarsimavoq. Aamma Attaveqatigiinnermut Immikkoortorta qarfiup suliniut, pilersuinermit tunngasuni Naalakkersuisut assigiimmik akeqartitsinerannut Kangerlussuup, Narsarsuup Kulusuullu ilanngunneqarnissaannik qulakkeerinnittoq naammassisimavaa.

2018-imi Attaveqatigiinnermut Immikkoortorta qarfik pingaartumik mittarfii allineqarnissaannut aammalu ilaasunik angallassinermut kiffartuussinissamut isumaqatigiissummut tunngatillugu siunissamilu angallannerup pilersaarusiarnineqarnerata ilaattut nunami kommuninut tallimaasunit sisamani attaveqatigiinneq pillugu isumasioqatigissitsisimavoq.

Aningaasaqarnikkut anguniakkanik naammassinninneq:

Immikkoortorta qarfiit tamarmik suliassat ukiumut missingersuusiorneqarsimasut amerlanersaat naammassisimavaat. Naatsorsuutit nassuiaasiorneqarnerannut atatillugu kontuni ataasiakkaani nikingassutaasut nassuiaasiorneqassapput.

2018-imi inissianik tuniniaanerit naatsorsuutigisat malillugit pisimangillat, taamaattumik inissianik tuniniaanermi isertitat missingersuutigineqartuniit 2,2 mio kr.-nik appasinnerunissaat missiliorneqarput.

PINNGORTITAMUT, AVATANGIISINUT ILISIMATUSARNERMULLU NAALAKKERSUISOQARFIK

Pinngortitamut Avatangiisinut Ilisimatusarnermullu Naalakkersuisoqarfiup immikkoortunut: Avatangiisit, pinngortitaq, silap pissusaa, qatserisartoqarnermut oqartussaaneq upalungaarsimanerlu, qaartiterinermullu tunngasuni naalakkersuinikkut suliaassat isumagisarai. Aamma Aatsitassarsiornermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik Naalakkersuisoqarfimmi immikkoortortaavoq.

Naalakkersuisoqarfik Aatsitassarsiornermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfimmut Pinngortitaleriffimmullu naalakkersuinikkut oqartussaasuvoq.

Naalakkersuisoqarfik imatut aaqqissuussaavoq:

- Kiffartuussinermut, Aningaasaqarnermut Sulisoqarnermullu Immikkoortoqarfik
- Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaqarfik
- Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaq
- Aatsitassarsiornermi Avatangiisinut Aqutsisoqarfik

Siunertat

Naalakkersuisumut **naalakkersuinikkut allaffissornikkullu** ikiuunneq, kiisalu Naalakkersuisut Inatsisartullu pingaarnertut anguniakkat naalakkersuisoqarfiullu suliaassaqaarfiisa naalakkersuinikkut anguniagaasa aalajangiinerisalu piviusunngortinnissaat Naalakkersuisoqarfiup suliaassarai.

Pinngortitamut. Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaqarfik:

Naalakkersuisoqarfiup pinngortitamut tunngatillugu, silap pissusaanut naleqqussarnermut ilisimatusarnerullu iluani oqartussatut inerisaasutullu suliaassat isumagisarai.

Pinngortitamut tunngasuni pinngortitamik illersuineq pillugu inatsit malillugu Kalaallit Nunaanni pinngortitamik illersuineq aqunneqarpoq. Immikkoortortaqarfiup pinngortitami sumiiffiit immikkut ulorianartorsiorlut, tassunga ilanngullugit Nunarsuarmioqatigiit kingornussaataq Ilulissat Kangerluanik, Kalaallit Nunaata avannaarsuata kangianiittooq Nuna Allanngutsaaliugaq kiisalu RAMSAR-eqarfiit eqqissisimatinneqarnissaat aqunneqarnissaallu isumagisarai. Pinngortitamut Immikkoortortaqarfiup Kalaallit Nunaata avannaarsuata kangiani Nuna Allanngutsaaliukkami ilisimasassarsiornermi suliaqarnissanillu akuersisarnerit isumagisarpai. Pinngortitamut Immikkoortortaqarfik Issittormiut Siunnersuisoqatigiivisa suleqatigiissitaanut pingasunut: CAFF-imut (Kunngaqarfirmut Danmarkimut Head of Delegation), AMAP-mut aamma PAME-mut Kalaallit

Nunaata **pisussaaffigisaanik** isumagisaqarpoq. Taakku saniatigut **nunani** tamalaani isumaqatigiissutit naapertorlugit pisussaaffigisat arlallit, isumaqatigiissutit ilaatigullu Uumasut Assigiinngisitaartuunerat pillugu Isumaqatigiissummut, Uumasut **nungutaanissaminnut** navianartorsiortut pillugit isumaqatigiissummut, BBNJ-imullu tunngatillugu FN-imi aamma Nunat Avannarliit Ministeriisa Avatangiisinut Siunnersuisoqatigiivini suleqatigiinnerit, taamatutaaq Nunat Avannarliit Siunnersuisoqatigiivisa Avatangiisinut Pinngortitamullu nersornaasiinermut ataatsimiititaliaani sinniisoqarneq isumagineqartarput.

Pinngortitamut Immikkoortortaarfik ilaatigut ukununga aningaasaliissuteqartarpoq:

- pinngortitamut tunngasunik soqutiginnittunik **suleqateqarnerulernissaq**, tassunga ilanngullugu pinngortitaq pillugu ilisimatusarneq pillugu siammarterinermik suleqatigiinnermillu siuarsaaneq
- nunani tamalaani suleqatigiinnernut peqataaneq isumaqatigiissutillu naapertorlugit nalunaarusiornerit,
- ukiumoortumik Avatangiisit Pinngortitarlu pillugit suliniuteqartunut nersornaasiisarneq,
- ataatsimut pilersaarusiorneq, ilisimasanik ineriartortitsineq aamma pinngortitamik ingerlatsinissami suliniutissanik ineriartortitsineq.

Silap pissusaanut tunngatillugu suliassaqarfimmi **naalackersuisoqarfiup** nuna tamakkerlugu silap pissusaanut naleqqussaaneq isumagisaraa. Naalackersuisoqarfik ilaatigut silap pissusaata allanngoriartorneranut ilisimasanik, ilaatigut Climate Greenlandip nittartagaatigut ingerlatitseqqittarpoq.

Ilisimatusarnermut Immikkoortortami attaveqarfinnik **ineriartortitsinikkut**, ataatsimeersuartitsisarnikkut allatigullu ingerlataqarnikkut Kalaallit Nunaanni ilisimatusarfiit pitsaangorsarneqarput, aamma ilisimatusarneq pillugu nunatsinni nunanilu tamalaani paasissutissiinikkut. Aammattaaq immikkoortortap Naalackersuisut Inatsisartullu siunnersussallugit suliassaraa, kiisalu Kalaallit Nunaanni Ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiit aamma ilisimatusarfiit ilisimatusarnissamik pisussaaffillit suleqatigalugit ilisimatusarneq pillugu naalackersuinikkut ingerlatsinermi suliniuteqarfissanik siunnersuusiornissaq. Aammattaaq immikkoortortaq ilisimatusarneq pillugu ilisimasanik ingerlaavartumik Kalaallit Nunaanni innuttaasunut ingerlatitseqqittarluni.

Ilisimatusarnermut immikkoortortaq aamma ilisimatusarnermik siuarsaanermut Namminersorlutik Oqartussat immikkoortitaannik aqutsinermut iluaqutaavoq, taakku ilisimatusarluni suliniutinut akuerineqarsimasunut Kalaallit Nunaanni Ilisimatusarnermut Siunnersuisoqatigiinnit **agguarneqartarlutik**. Immikkoortitat **Kalaallit Nunaanni** ilisimatusarfinnut aamma Naalackersuisunit toqqarneqartut suliniuteqarfiit iluanni ilisimatusarnikkut suliniutit aallartinnissaannut tapiissuteqartarput.

Anguniakkanik naammassinninnermik nalilersuineq: Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaarfik:

Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaqarfiup 2018-imi anguniakkani naammaginartumik tamaasa angusimavai.

Siunissaq eqqarsaatigalugu; Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaarfik:

Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaarfik 2019-ip ingerlanerani uumasut assigiinngisitaartuunerinut periusissiamik iliuuseqarnissamullu pilersaarummik, CITES-imi nalunaarut nutartikkamik, Nunamut allanngutsaaliukkamut nalunaarummik nutaamik suliaqarnissamik immikkut qitiutitaqarnissani naatsorsuutigaa.

CITES-imut tunngasuni immikkoortortaarfik soqutigisaqatigiinnik assigiinngitsunik attaveqarnermut oqaloqateqarnermullu naleqqiullugu immikkut suliniuteqassaaq.

Ilisimatusarnermut tunngasuni ilisimatusarneq pillugu ingerlatitseqqittarneq ilisimatusarnerillu katersuuffiannik pilersitsinissaq qitiutinneqarsimapput.

Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaarfimmi sulisut amerlassusaat.

Pinngortitamut, Silap pissusaanut Ilisimatusarnermullu Immikkoortortaarfik 2019-imi tamakkiisumik sulisoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu tunngasut

Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu immikkoortortaarfik pingaarnertut isumagisarai avatangiisinut upalungaarsimanermullu tunngasut pillugit allaffissorneq, pilersaaruserneq aqutsinerlu.

Avatangiisinut tunngasutigut Naalackersuisut anguniagaraat avatangiisit ullutsinnut **naleqquttumik** mingutsitsinerneq illersorneqartarnissaasa qularnaarneqarnissaat. Anguniagaavoq inuiaqatigiit ineriartornerat annertunerjartuinnartumillu suliffissuit atugaalernerat sunniutilimmik avatangiisit illersorneqarnerannik **malitseqartinneqassasut, taamaalilluni** Kalaallit Nunaanni tunisassiornermi nukissat atornerat atuinerlu avatangiisinut tunngatillugu sapinngisamik pitsaanerpaamik pissalluni kiisalu inuit pilersitaannik avatangiisinik mingutsitsineq minnerpaanngortinneqassalluni. Illoqarfiit nunaqarfiillu eqqaanni avatangiisinik illersuineq sapinngisamik kommunit suleqatigalugit pisassaaq.

Kalaallit Nunaata suliaqarfik upalungaarsimanermut tunngasoq akisussaaffigaa. Tassa oqartussaasut ulluinnarni nalinginnaasumik ingerlatsinerneq akisussaasut aamma akisussaaffigaat suliaqarfiup ajutoortoqarnerani ajunaarnersuaqarneranilu taakkualunniit kingorna ingerlanneqarsinnaanera. Taamaammat Naalackersuisut upalungaarsimanermut tunngatillugu anguniagaraat suliaqarfik upalungaarsimanermut tunngassuteqartut sapinngisamik pitsaanerpaamik isumagineqarnissaasa qulakkeerneqarnissaa.

Suliasat: Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaq

Avatangiisinut tunngassuteqartut iluini suliaqaapput eqqagassat pilersaaruserfigineqartarnerat, imikup suliarineqartarnera, suliffeqarfiit mingutserisartut avatangiisitigut akuersissuteqarfigineqartarnerat, ASN, imermik imerneqartartumik pilersuinerneq nakkutilliineq akuersissuteqartarnerlu, imermut imerneqartartumut killiliussani ingerlatanut immikkut akuersissuteqartarneq, poortuutissat, nunami mingutsitsineq kiisalu imartat avatangiisaat - tamatuma saniatigut

aamma avatangiisit pillugit upalungaarsimanissaq nunanillu tamalaanik suleqateqarneq.

Upalungaarsimanermut tunngassuteqartut iluini suliassaapput inatsisit, najoqqutassiorneq, nakkutilliineq, qatserinermut qaartiterutinullu suliaqarfiup iluani ilinniartitaaneq paasissutissiisarnerlu, Qatserinermut Atuarfik pillugu ataatsimiititaliami peqataanissaq, kommunini annaassiniarnissamut upalungaarsimaneq pillugu ilinniarsimanikkut qaffasissutsimik nakkutiginninneq kiisalu Upalungaarsimanermut Ataatsimiititaliarsuarmut allattaaneq - tassunga ilanngullugit Upalungaarsimanermut Ataatsimiititaliarsuaq suleqatigalugu sungiusarnerit inerisaanerillu.

Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaqarfimmi sulisut amerlassusaat

Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaqarfimmi sulisut amerlassusissaannut sanilliullugu piffissap ilaani sulisut ikittuinnaat sulisorineqartarsimapput. 2018-imi decembarimi immikkoortortaqarfimmi atorfiit marluk inuttaqarsimanngillat, atorfinnullu inuttassarsiornerit aallartinneqareerput.

Anguniakkanik naammassinninnermik nalilersuineq: Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaqarfik

Avatangiisinut tunngatillugu suliniutitut anguniakkat anguneqarsimapput. Immikkoortortaqarfik suliniutinik aamma suliffeqarfinniit kommuniniillu qinnuteqaatinik assigiinngitsunik ingerlaavartumik suliassanik suliaqartarpoq. Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu immikkoortortaqarfik **saaffiginnissutinik** taakkuninnga **ingerlaavartumik** akissuteqartarmat aammalu **ingerlatanut** sanaartornernullu assigiinngitsunik **akuersissuteqartarmat** nalilerneqarpoq isumalluutit atugassiissutigineqarsimasut eqqarsaatigalugit angusaqangaatsiartoqarsimasoq.

Avatangiisinut Aningaasaateqarfimmik pilersitsinissaq UKA18-imi akuersissutigineqarpoq. Nuna tamakkerlugu eqqakkanut tunngatillugu Nuummi Sisimiunilu qitiusumik ikuallaavinnik pilersitsiniarnermik sulissuteqartoqarpoq.

Upalungaarsimanermut Immikkoortortaqarfimmi suliatigut anguniagassat annertuutigut anguneqarsimapput. Kommunit upalungaarsimanerannut **misissueqqissaartoqarsimavoq** taannalu UKA2018-imi Inatsisartunut agguanneqarsimavoq.

Siunissaq eqqarsaatigalugu

Avatangiisinut Upalungaarsimanermullu Immikkoortortaqarfimmi 2019-imi tamakkiisumik sulisoqarnissaa naatsorsuutigineqarpoq.

Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik:

Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup (Avatangiisinut Aqutsisoqarfik) siunertaraa aatsitassarsiornermi pinggortitap, avatangiisit silallu pissusaata illersorneqarnissaat. Aatsitassat pillugit inatsit aatsitassarsiornermut atatillugu avatangiisinik illersuinissamut piumasaqaatinik annertuunik aalajangersagaqarpoq, tassunga ilanngullugu pinggortitamik atuinerni tamani avatangiisinut sunniutinik nalilersuinissamut piumasaqaatinik aalajangersagaqarluni.

Suliassat; Aatsitassanik Suliassaqarfinnut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik:

Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup siunertarisap iluani oqartussatut inerisaasutullu suliassat isumagisarai. Tamanna pisarpoq aatsitassat pillugit inatsit kiisalu maleruagassat najoqqutassallu inatsimmi tunngavilerneqartut aallaavigalugit. Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik, Aatsitassanut Ikummatissanullu Aqutsisoqarfik aamma Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut Niuernermullu Naalakkersuisoqarfik peqatigalugit Kalaallit Nunaanni aatsitassanut tunngasut oqartussaaffigai.

Aatsitassanik Suliassa**qarf**innut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aningaasanut inatsimmi konto pingaarneq 77.01.02 aqutaraa. Aqutsisoqarfimmik ingerlatsineq kiisalu aatsitassarsiornermi avatangiisinut **naleqqussaas**arnermut suliaticigut ilisimatuarnermilu tunngavissat ineriartortinniarlugit suliniutinut tapiissutit konto pingaarnermit aningaasalersorneqartarput.

Aatsitassat pillugit inatsimmi aalajangersarneqarpoq Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup nalilersuisarnera aalajangiisarneralu ilisimatuussutsikkut aamma arlaannaannulluunniit attuumassuteqanngitsunit siunnersuinermit tunngaveqartassasoq. Tamanna tunngavigalugu Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup oqartussatut inerisaasutullu suliassai pillugit Pinngortitaleriffimmik DCE-millu qanimut suleqateqarnissamut sinaakkusiisumik siunnersuisoqartarnissaanik isumaqatigiissuteqartoqarpoq.

Anguniakkanik naammassinninnermik nalilersuineq: Aatsitassanik Suliassa**qarf**innut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik

Aatsitassanik Suliassa**qarf**immut Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup aatsitassarsiorfiit pilersaarutaannik qinnuteqaataannillu sukkaasumik pitsaasumillu **sularinninnissaq** pingaartippaa. Aatsitassanut Suliassa**qarf**immut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik akissuteqarnissamut piffissaliussanik malinnittarmat anguniakkanik naammassinnilluarsimasoq nalilernerqarpoq. Aamma Pinngortitaleriffiup DCE-llu Avatangiisinut Aqutsisoqarfik attaveqarfigereerlugu ilisimatuussutsikkut tunngaveqartumik ineriartortitassat naammassineqarnissaannik anguniagaqarnertik naammassilluarsimavaat. 2018-imi taakku saniatigut Aatsitassanut inatsisip nutarterneqarnissaanut ineriartorteqqinnissaanullu aningaasanik immikkoortitsisoqarpoq. Sulinissaq kinguartinneqarpoq. Avatangiisinik nakkutilliineq aamma aatsitassanut oqartussaanermit immikkoortunik allanik suleqateqarneq 2018-imi annertuumik salliutinneqarsimavoq. Naggasiullugu, 2018-imi innuttaasunut paasissutissiisarnerup attaveqartarnerullu pitsanngorsarnissaa isiginiarneqarnerulersimavoq.

Siunissaq eqqarsaatigalugu: Aatsitassanik Suliassa**qarf**innut Avatangiisinut Aqutsisoqarfik

Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup 2019-imi Qeqertarsuatsiaat eqqaanni rubinisiernerup Kangerlussuullu eqqaani (Hudson) anorthositisiernerup avatangiisit eqqarsaatigalugit nakkutiginnarnissaa naatsorsuutigaa Taakku saniatigut Citronen Fjorderimi (Ironbark) aqerloq zinkilu pillugit paaanissamut matusinissamullu pilersaarutit akuerineqarnerinut atatillugu avatangiisitigut nalilersuisoqassaaq. 2018-imi Nalunap eqqaani kuultisiorfimmis misissuilluni sulineq nutaaq aallartinneqarpoq. Misissuinermit suliniutit ingerlareersut aamma sulinermit artukkiinermik sunniteqarnissaat naatsorsuutigineqarpoq, tassunga ilanngullugit Moriusap eqqaani titaniumsandimik paaaneq pillugu ASN-imik nassuiaat kiisalu Kuannersuit pillugit ASN-imik nassuiaammik suliaqarneq. Taakku saniatigut Maniitsup eqqaani nikkilimik suliniummut (North American

Nickel) atatillugu misissuinerit ingerlaqqinnissaat naatsorsuutigineqarpoq.

Imaani uuliamut gassimullu suliassaqarfimmi misissuinerit, soorlu Kujataani sajupillatsitsisarluni misissuinerit aammalu Jameson Landimi nunami misissuinerit ataasiakkaat naatsorsuutigineqarput.

Naggasiullugu 2019-2023-imi aatsitassatigut **periusissiassamut** avatangiisitigut ilanngussassat, immikkut isumalluutinik pisariaqartitsisussat, naammassineqassapput atuutilersinneqarlutillu kiisalu avatangiisitigut najoqqutat ilitseruutillu nutarterneqassallutik.

Avatangiisinut Aqutsisoqarfik 2018-ip aallartinnerani 2018-imut sulisut AC-fuldmægtigimik/immikkut siunnersortimik pinngortitalerinikkut ilisimatusarsimasumik tunuliaqutaqartumik ataatsimik ilasimavai, **kiisalu** 2018-ip naanerani AC-fuldmægtigimik **ingeniørtekniskisut** tunuliaqutaqartumik ataatsimik, paasissutissiisarnermut, attaveqatigiinnermut innuttaasunillu ilaatitsinnermut tunngatillugu immikkut siunnersortimik ataatsimik kiisalu ilinniartumik **ilasimallugit**.

Taamaalilluni Avatangiisinut Aqutsisoqarfik 2019-imi **tamakkiisumik** sulisoqarpoq. Sulisut aatsitassarsiornissamut pilersaarutini marlunni sanaartorfiup piiaaffiullu nalaaniittuni ingerlatsinnermi suliassat, misissuinissamut suliniutit ASN-ip nalaaniittut aallarereersimasut, annikitsumik aatsitassarsiornerni avatangiisitigut pissutsit, uuliamut gassimullu tunngasut, aatsitassarsiornermut tunngasuni ilisimatusarluni misissuinerit kiisalu nunani tamalaani suleqatigiinnerit isumagissavaat. Naggasiutigalugu, Avatangiisinut Aqutsisoqarfiup ataatsimut isigalugit suliassai suliarisaalu pingaartumillu aatsitassarsiornissamut suliniutinut ASN-it tusarniaanerillu pillugit innuttaasunut paasissutissiisarnernit **attaveqartarnerillu** siuarsarnissaat pitsanngorsarnissaalu **salliussassanngortinneqarsimapput**.

KUKKUNERSIUISUT OQAASEQAATAAT 2018

Deloitte

Deloitte
Statsautoriseret Revisionspartnerselsk.
CVR-nr. 33 96 35 56
Imaneq 33, 6.-7. etage
Postboks 20
3900 Nuuk

Telefon +299 321511
Telefax +299 322711
www.deloitte.dk

Kukkunersiuisup kiffaanngissuseqartup kukkunersiu- uisutut uppersaanera

Inatsisartunut

Ukiumut naatsorsuutit kukkunersiuisunit uppersarneqar- nerat

Inerniliussa

Nunap Karsiata ukiumut naatsorsuutaanik 1. januar – 31. december 2018-imut tunngasunik kukkunersiuinerput naammassivarput, taakkua imaraat angusat naatsorsorneqamerat, oqimaatigiissit-sineq, nassuiaatit aamma pisussaaffulersinnaasut kiisalu immikkut ilanngussat naatsorsuutit nassuiaataannik imallit. Ukiumut naatsorsoortit suliarineqassapput Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik naapertorlugu.

Uagut paasinnittaaserput naapertorlugu ukiumut naatsorsuutit sutigut tamatigut eqqortuupput, tamanna isumaqarpoq naatsorsuutit Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik naapertorlugu suliarineqarsimasut.

Inerniliussamut tunngavissat

Uagut kukkunersiuinermik ingerlatsivugut kukkunersiuinermi nunani tamalaani najoqqutassat aamma nunatsinni kukkunersiuisoqarneq pillugu inatsimmi piumasaqaatit, taamatullu pisortat kukkunersiorneqarneranni najoqqutassat naapertorlugit, tassami kukkunersiuineq ingerlanneqarmat Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik naapertorlugu. Najoqqutassat piumasaqaatillu taakku naapertorlugit uagut akisussaaffippot erseqqinnerusumik nassuarneqarpoq kukkunersiuisup uppersaanera pillugu immikkoortumi "Ukiumi naatsorsuutit kukkunersiorneqarnerannut Kukkunersiuisup akisussaaffiat". Namminersorlutik Oqartussanut kiffaanngissuseqarpugut nunani tamalaani kukkunersiuisut ileqqorissaarnissamut najoqqutassat (IESBA-p ileqqorissaarnissamut malittarisassai) aamma piumasaqaatit allat Kalaallit Nunaanni atuuttut naapertorlugit, soorluttaaq malittarisassat piumasaqaatillu taakkua eqqarsaatigalugit ileqqorissaarnissamut pisussaaffivut allat naammassigivut. Uagut paasinnittaaserput naapertorlugu, kukkunersiuinermi uppersaattissatut anguneqartoq naammappoq aamma uagut inerniliussatsinnut tunngavissatut naleqqulluni.

Erseqqissaanerit kukkuneriuinermit paasinninnissamut tunngasut

Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalimmi pi-umasagaatit naapertorlugit, 2018-imut missingersuut akuersissutigineqartoq Naalakkersuisunit ilanngunneqarpoq ukiumut naatsorsuuseriffiusumut 2018 naatsorsuutit nalunaarsorneqarnerannut il.il. kisitsisinik sanilliuissinissamut atugassatut. Kisitsisit **sanilliuissinermi** atugassat kukkuner-siorneqarsimangillat.

Naalakkersuisut ukiumut naatsorsuutitut akisussaaffiat

Naalakkersuisut akisussaaffigaat ukiumut naatsorsuutitut eqqortumik takutitsisunik suliaqassallutik, imaappoq **pingaarnerusutigut** kukkunermik amigaatinillu imaqanngitsunik, Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat **naatsorsuutaallu** pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik il.il. naapertorlugu. Taamatuttaq Naalakkersuisut nammineq nakkutilliineq akisussaaffigaat, tamanna ukiumut naatsorsuutitut pingaarutilitsigut kukkuneqanngitsunik saqqummiussinissamut Naalakkersuisunit pisariaqartutut isigineqartoq, kukkuneq unneqaserlunnermit imaluunniit **kukkunivimmit pissuteqaraluarpat** paasineqarsinnaaqqullugu, taamatullu naatsorsuuserinermi periutsimik naapertuuttumik toqqaaneq aamma atugaarneq, soorluttaq naatsorsuuserinermi missiliuussineq pissutsit atuuttut naapertorlugit Naalakkersuisunit naammaginatutut isigineqartunik atuutsitsineq.

Ukiumut naatsorsuutitut suliaqarnermi aqutsisut akisussaaffigaat nalilissallugu Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsinermik nangitsisinnaanerit, **ingerlatsinerup** nanginneqarnissaanut **tunngasunik** pissutsinik ilisimatitsissallutik pisariaqartillugu, kiisalu ukiumut naatsorsuutitut suliaqassallutik ingerlatsinerup nanginneqarnissaa siunertarlugu naatsorsuuserinermi periuseq tunngavigalugu, aqutsisunit suliffeqarfiup **unitsitsinneqarnissaanik siunertaqarsimangippata**, ingerlatsinerup unitsinneqarneranik allatulluunniit piviusunik **ingerlatsiinnarnissamut** periarfissaqanngippat.

Ukiumut naatsorsuutitut kukkunerisiorneqarnerannut kukkunerisuiusup akissaaffia

Uagut anguniagaraarput isumannaallisaanermik **qaffasissumik** pilersitsissalluta, ukiumut naatsorsuutit tamakkisut **kukkusumik paasissutissiinninnissaat** pillugu, tamanna peqquserluttuliornermit kukkunerimilluunniit pisimagaaluarpat, aamma kukkunerisuiusutut uppersaammik inernilussamik imalimmik tunniussissalluta. Isumannaallisaaneq qaffasissuq tassaavoq isumannaallisaaneq pitsaalluinnartoq, taannali **qularnaveeqqutaanngilaq** kukkunerisuiinermi nunani tamalaani periutsit aamma Kalaallit Nunaannut piomasagaatit immikkut atuuttut naapertorlugit, **kukkunerisuiunerup** ingerlanneqartup tamatigit kukkunermik malunnaatilinnik qulaajaanissaanut, taamaattut piusimassappata. Kukkunerit **malunnaatillit peqquserluttoqarnera** imaluunniit kukkusoqarnera tunngavigalugit pisinnaapput, aamma **malunnaatillit** isigineqarsinnaapput **tupigusuutissaanngitsumik naatsorsuutigineqarsinnaappata**, **ataasiakkaarlutik** imaluunniit ataatsimoorlutik aningaasaqarneq pillugu aalajangiusanut **sunnuteqarpata**, naatsorsuutitut atuisut ukiumut naatsorsuutit **tunngavigalugit** aalajangiarimmatigik.

Kukkunerisuiinermut atatiillugu, kukkunerisuiineq nunani tamalaani periutsit **atorneqartut** aamma Kalaallit Nunaannut piomasagaatit immikkut atuuttut **naapertorlugit ingerlanneqartumi**, uagut

kukkunersiuinerup nalaani suliassaqarfitsinnut tunngatillugu naliliinernik ingerlatsissaagut, aamma uagut suliassaqarfitsinnik ingerlatsinitsinni qularneq atugarissavarput. Taakkununga ilanngullugit:

- Ukiumut naatsorsuutini pingaarutilinnik kukkusunik paasisutissiisoqarsimaneranik paasiniaaneq aamma naliliineq, taakkua peqquserluttuliornikkut imaluunniit kukkuluttornikkut pisimagaluarpataluunniit, aarlerinaatit qisuariafugalugit kukkunersuisutut iliuusissanik periusissiorneq aamma ingerlatsineq, kiisalu kukkunersuisutut uppersaatinik pissarsineq uagut inerniliussassatsinnut tunngavissatut naammattut aamma naleqquttutullu isigisatsinnik. Peqquserlunnerit tunngavigalugit kukkunernik pingaarutilinnik paasisaqanngitsoorsinnaanermut aarleriaat kukkunernik pingaarutilinnik kukkunivinnik pissuteqartunit qaffasinneruvoq, peqquserluttuliornerit peqatigiinniapilunnikkut, peqquserlulluni allagaasiornikkut, piaarluni ilanngussinngitsoornikkut imaluunniit nammineq nakkutilliinermik atuutsinngitsoornikkut pisarmata.
- Nammineq nakkutilliinermik kukkunersiuinerup pingaaruteqartumik paasinnissaagut uagut kukkunersuisutut iliuuserisassagut ilusilerumallugit, taakkua pissutsinut naleqquttuusapput kisianni Namminersorlutik Oqartussat nammineq nakkutilliinera pitsaassusianut naliliinertut paasineqassanngillat
- Isummerfigissavarput, naatsorsuuserinermik periuseq aqutsisunit atorpeqartoq naleqquttuunersoq, kiisalu naatsorsuuserinermi naliliinertut aamma paasisutissat taakkununga tunngasut aqutsisunit suliarineqarsimasut tulluurtuunersut.
- Inerniliissaagut, ingerlatsiinnarnissaq siunertaralugu naatsorsuuserinermi periuseq atorlugu Naalakkersuisut ukiumut naatsorsuutit suliaat naleqquttuusut, taamatullu kukkunersuisutut uppersaataissatut pissarsiarineqartoq tunngavigalugu, pisut imaluunniit pissutsit annertuumik qulalersitsinnaanersut, Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsinerata nangineqarsinnaaneranut. Inerniliigutta annertuumik qularnartoqartoq, uagut kukkunersuisutut uppersaanaitsinni tamanna malugeqqussavarput ukiumut naatsorsuutini paasisutissiinnikkut imaluunniit, paasisutissat taakkua naammaginangippata uagut inerniliussarput allanngortissavarput. Uagut inerniliussarput kukkunersuisutut uppersaananermik tunngaveqarpoq, taanna uagut kukkunersuisutut uppersaananitta ulua tikillugu atuuttoq. Taamaattoq, Namminersorlutik Oqartussat ingerlatsinernik nangitsinnarsinnaassanngilaq siunissami pisut imaluunniit pissutsit nassataannik.
- Isummerfigissavarput, ukiumi naatsorsuutit saqqummiunneqarnerat, ilusiat aamma imarisasa katinnerat, tassunga ilanngullugit ilanngussatut paasisutissat, kiisalu ukiumi naatsorsuutini nuussinerit aamma pissutsit ima ersersinneqartut ukiumi naatsorsuutit eqqortumik takutitsisut.

Naalakkersuisut attaveqarfigisassavagut ilaatigut kukkunersiuinerup pilersaarutigineqartup annertussusia aamma qaqugukkat pinissaanut tunngatillugu, kiisalu kukkunersuisutut isiginiakkat pingaarutilit pillugit, tassunga ilanngullugit uagut kukkunersuinitsinni nammineq nakkutilliinermi amigaataasinnaasut malunnaatilit pillugit.

Aqutsisut nalunaarutaat pillugu oqaaseqaat

Naalakkersuisut aqutsisut nalunaarutaannut akisussaasuupput.

Ukiumut naatsorsuutit pillugit uagut inerniliussarput aqutsisut nalunaarutaannut tunngassuteqanngilaq, aamma aqutsisut nalunaarutaat pillugu uagut inerniliussavimmik saqqummiussineq ajorpugut. Ukiumut naatsorsuutit kukkunersiunitsinnut atatillugu, uagut akisussaaffigaarput aqutsisut nalunaarutaannik atuassalluta tassungalu tunngatillugu eqqarsaatersuutigalugu, aqutsisut nalunaarutaat ukiumut naatsorsuutit imaluunniit uagut kukkunersiunitsinnit ilisimalersimasatsinnit malunnaatilimmik ataqatigiinngissuteqarnersoq allatulluunniit kukkunernik pingaarutilinnik imaqaarsorinarnersoq.

Taamatuttaaq uagut akisussaaffigaarput eqqarsaatersuutigissallugu, aqutsisut nalunaarutaat Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik il.il. naapertorlugu paasisutissatut piumasaqaatinik imaqaarnersoq.

Kukkunersiuinermik ingerlatsinerput tunngavigalugu uagut naliliivugut, aqutsisut nalunaarutaat ukiumut naatsorsuutit naapertuutuusoq taamatullu Kommunit aamma Namminersorlutik Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq kingorna allannguutitalik il.il. naapertorlugu suliarineqarsimasoq. Aqutsisut nalunaarutaanni kukkunernik pingaarutilinnik naammattuugaqanngilagut.

**Inatsisiliorneq alla aqqiinerillu allat naapertorlugit uppernarsaaneq
Inatsisunik atuutsitsinermik kukkunersiuneq aamma ingerlatsinermik kukkunersiuneq
pillugit oqaaseqaatit**

Naalakkersuisut akisussaasuupput, naatsorsuutit saqqummiussinermut atasumik iliuuserisat aningaasaliissutinut, inatsisut malittarisassanullu allanut taamatullu isumaqatigiissutinut atuuttunut nalinginnaasumillu ingerlatsinerput **naapertuuttuunerannut**. Naalakkersuisut aamma akisussaasuupput, ukiumut naatsorsuutit ilaasuni aningaasunik aqutsinerput aamma ingerlatsinerput tunngassuteqartuni sipaarsinnaassuseq, pilersitsinnaassuseq aamma pitsaassuseq aallaavigineqarnissaannut. Tassunga tunngatillugu Naalakkersuisut aqqissuussanik ingerlatseriaatsinillu pilersitsinissamut akisussaasuupput, sipaarsinnaassutsimut, pilersitsinnaassutsimut pitsaassutsimullu tapertaasunik.

Uagut ukiumut naatsorsuutit kukkunersiunitsinnut atatillugu akisussaaffigaarput, inatsisut atuutsinneqarnerannik kukkunersiuinermik aamma ingerlatsinermik kukkunersiuinermik sammisanik toqqakkani ingerlatsissalluta, pisortat kukkunersiomeqarnerannut malittarisassat naapertorlugit. Inatsisut **atuutsinneqarnerannut** kukkunersiunitsinni sammisatut toqqakkani isumannaallisaanerup qaffasissusia misilerassavarput, aqqissuussinerit misissorneqartut naatsorsuutit saqqummiussinermi ilaasut aningaasaliissutit, inatsisut malittarisassallu allat naapertorlugit ingerlanersut kiisalu isumaqatigiissutit atuuttut aamma nalinginnaasumik ingerlatseriaatsimut naapertuuttuunerat. Ingerlatsinermik kukkunersiunitsinni annertuumik qularutissaqarata naliliissaagut, ingerlatsivinni ukiumut naatsorsuutit ilaasuni aqqissuussat, ingerlatseriaatsit imaluunniit aalajangiinerit sipaarsinnaassutsimut, pilersitsinnaassutsimut pitsaassutsimullu **eqqarsaatersortussaaneermut** naapertuunersut.

Suliamik ingerlatsinerput tunngavigalugu inernilissagutta, isornaatilinnik pingaarutilinnik oqaaseqaasiornissamut pissutissaqartoq, tamanna oqaaseqaammi matumani nalunaarutigissavarput.

Tassunga tunngasumik nalunaarummi matumani isornaatilinnik pingaarutilinnik oqaaseqaatissaqanngilagut.

Nuuk, ulloq 02.05.2019

Deloitte

Statsautoriseret Revisionspartnerselskab

Bo Colbe

Kukkunersiuisoq naalagaaffimmit akuerisaasoq

2018-IMI ANINGAASALIISUTINUT NAATSORSUUTIT

	Aningaasanut Inatsit	Ilassuit aningaasaliissutit	Nutarter aningaasaliissutit	Atuineq	Illikartit at atukkat	Nutarter nera	Niking assutit inngorlugit	Niking assutit inngorlugit
Aningaasanut Inatsimmi kontot								
Mio. kroninngorlugit								
01 Inatsisartumi Siulittaasoqarfik	92	9	101	91	0	91	10	10%
10 Naalakkersuisut Siulittaasuat	-139	12	-127	-88	0	-88	-38	-30%
12 Kalaallit Nunaata Sinniisoqarfia	14		14	14	0	14	0	0%
20 Aningaasaqarnermut Akakileratarnermullu Naalakkersuisoqarfik	-2.328	-22	-2.350	-2.417	27	-2.390	40	2%
24 Akileratarnermut Aqutsisoqarfik	-2.199	4	-2.195	-2.362	1	-2.361	167	8%
27 Nammiivilivinnermut, Nanut Allanut Nunalerinnermullu Naalakkersuisoqarfik	67	-37	30	30	0	30	1	2%
30 Ilaqtariinnermut Naalakkersuisoqarfik	805	-2	803	736	19	755	47	6%
34 Peqqissutisimut Naalakkersuisoqarfik	1.461	34	1.496	1.506	2	1.509	-13	-1%
40 Ilinniartitaanermut, Kulturimut, Ilsi. Naalakkersuisoqarfik	1.184	14	1.198	1.171	19	1.190	8	1%
50 Aalisarnermut Piniarnermullu Naalakkersuisoqarfik	28	1	30	29	0	29	1	2%
51 Aalisarnermut Piniarnermullu aamma ESU	-57	28	-30	-36	0	-36	6	21%
62 Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Aqutsisoqarfik	11		11	9	1	11	0	0%
64 Inuusutissarsiornermut, Suliffeqarnermut, Niuernermut Naalakkersuisoqarfik	211	-145	65	4	55	58	7	11%
66 Aatsitassamik Aqutsisoqarfik, allaffissorneq	13	-1	12	11	0	11	0	4%
67 Aatsitassanut Ikummatissanullu Naalakkersuisoqarfik	42	121	164	141	6	147	16	10%
70 Kommunit, Nunaqarfinnut, Isorluernerusunut, il.il. Naalakkersuisoqarfik	25	-9	16	-6	11	5	11	71%
72 Ineqarneq	207	2	209	202	8	210	-1	-1%
73 Pinngortitamut Avatangiisinullu Naalakkersuisoqarfik	19	7	26	24	0	24	2	8%
77 Pinngortitamut Avatangiisinullu	93	0	93	52	40	92	1	1%
80 Sanaartorneq	12	-12	0	-5	0	-5	11	-
83 Sanaartorneq, Ilaqtariinnermut	62	0	62	62	0	62	0	0%
84 Sanaartugassat, Kultureqarnermut, Ilinniartitaan., il. il.	59	-4	55	57	0	57	-2	-4%
85 Sanaartugassat, Inuusutissarsiornermut, Nunalerinnermut, Suf.	10		10	10	0	10	0	0%
86 Sanaartugassat, Peqqissutisimut Naalakkersuisoqarfik	52	3	55	55	0	55	0	0%
87 Sanaartugassat, Ineqarnermut Attaveqaatersuutinullu Naalakkersuisoqarfik	53	94	147	148	0	148	0	0%
89 Sanaartorneq taarsigassarsiarititat	210	49	258	259	0	259	-1	0%
Finanslovkonti i alt	7	145	152	-303	188	-115	267	

ANINGAASALIISSUTIT INERNERA, 2016-18

Allak
kiaq

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Isertitat			
Isertitassatut isumaqatigiissutigeriikka	-4.025	-4.079	-4.177
Toqqaannartumik akileraarutit	-1.275	-1.211	-1.237
Toqqaannang. akileraarutit/Akitsuutit	-1.025	-1.040	-1.197
Aningaasaliissutigisanit erniaalersuutit	-369	-323	-443
Taarsiassarsianik akileraaneq	-149	-178	-76
Isertitat allat	-79	-114	-126
Isertitat	-6.923	-6.945	-7.256
Ingerlatsinermut aningaasartuutit			
Allaffissorneq	675	716	731
Ilaqutariinneq	64	67	47
Peqqissuseq	1.335	1.394	1.465
Ilinniartitaaneq il. il.	516	514	527
Suliffeqarfiit namminersortitat	-12	-13	0
Inuutiss.Aalisarn.Piniarnerm.Nunaler.	70	63	78
Ingerlatsinermut aningaasartuutit allat	113	125	108
Ingerlatsinermut aningaasartuutit	2.761	2.866	2.956
Inatsisit tunngavigalugit aningaasartuut			
Ilaqutariinneq	674	605	628
Peqqissuseq	1	3	0
Ilinniartitaaneq	359	378	370
Ineqarnermut tunngasut	2	2	2
Inatsisitigut pisussaaffigisat allat	17	18	20
Inatsisit tunngavigalugit aningaasartuut	1.053	1.006	1.020
Tapiissutit			
Allaffissorneq	14	11	15
Ilaqutariinnut Peqqissutsimullu	8	14	15
Kultureqarneq Ilinniartitaanerlu	336	305	310
Inuussutiss. Aalisarn.Piniarn.Naler.	200	201	175
Kommuninut tapiissutit	1.327	1.327	1.519
Sulissinissamik isumaqatigiissutit	232	247	238
Tapiissutit allat	355	52	306
Tapiissutit	2.472	2.158	2.578
Sanaartornermut aningaasartuut			
Ilaqutariinneq Peqqissutsimullu	124	101	116
Ilinniartitaaneq il. il.	82	99	57
Pisortat suliffeqarfiutaat	4	287	112
Ineqarnermut tunngasut	194	199	191
Sanaartornermut aningaasartuutit allat	22	24	111
Sanaartornermut aningaasartuut	426	712	587
IST-p inernera	-211	-204	-115
IS-imi angusat	-51	-230	-133

SUUNERINUT AGGUATAARLUGIT ANGUSAT NAATSORSORNERAT, 2016-18

Allakkiaq				
	Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Isertitat				
1	Akilaraarutit akitsuutillu	-2.319	-2.330	-2.944
2	Danmark-imit EU-millu nuussinerit	-4.010	-4.063	-4.161
3	Siunissaq Aningaasaateqarfimmut nuussat	-	-	423
	Isertitat allat	-742	-861	-854
	Isertitat katillugit	-7.070	-7.255	-7.535
Ingerlatsinermut aningaasartuutit				
4	Aningaasarsiat	1.744	1.819	1.868
	Assartuinnermut aningaasartuutit	281	285	286
5	Nioqquutissanik kiffartuussinernillu pisinerit	1.392	1.481	1.506
	Ukiut akornanni nuussinerit	7	27	13
6	Suliffeqarfinnut, peqatigiiffinnut il.il. tapiissutit	1.781	1.737	1.781
7	Kommuninut tapiissutit	1.388	1.378	1.576
	Annaasatigut isumakkeerinerit	18	77	204
	Ingerlatsinermut aningaasartuutit katillugit	6.610	6.805	7.234
Sanaartorneq aningaasaliinerillu				
	Sanaartukkatigut aningaasartuutit (sanaartukkanut aningaasaliissutit ingerlatsinermut nuunneqartut)	441	486	521
	Ernianit isertitat	-350	-315	-384
	Ernianut aningaasartuutit	22	17	72
	Sanaartorneq aningaasaliinerillu katillugit	113	188	211
	UKIUMI ANGUSAT	-334	-261	-90
Nikingassutaasut				
	Taarsigassarsititsineq	-64	57	-68
	Nikingassutaasut katillugit	-64	57	-68
Suliffeqarfinnik aningaasaliinerit				
	Piginneqataassutit	200	-	48
	Suliffeqarfinnik aningaasaliinerit katillugit	200	-	48
8	IST-imi ANGUSAT	-211	-204	-115
9	Taarsigassarsititsinerit ilangaaseereerluni			
	Kommunit	2	37	-
	Nukissiorfiit	158	-63	-18
	Katillugit	160	-26	-18
	IS-IMI ANGUSAT KATILLUGIT	-51	-230	-133

KILLIFFIK 31.12.2018-IMI

Allakkiat

	Mio. kroninngorlugit.	2017	2018
	Aningaaserivinni karsimilu uningasuutit	408	454
	Pappiaqqat nalillit (obligationit)	1.407	1.897
	Aningaasaatit tigoriaannaat	1.815	2.350
10	aningaasaateqarfillu aningaasaataat		
11	Suliffeqarfinnut akiligassat	44	44
	Suliffeqarfinnut	2.134	2.151
12	taarsigassarsiarititat		
	Boligstøtte-mut	755	674
13	taarsigassarsisitsinerit		
14	Taarsigassarsiarititat allat	181	176
15	Pissarsiassat allat	1.318	1.384
	Pissarsiassat	4.432	4.428
16	Suliffeqarfiit namminersortitat	-	-
17	Pigineqatigiissutit il.il.	3.007	3.055
	Suliffeqarfinni aningaasaliinerit	3.007	3.055
	PIGISAT NALILLIT KATILLUGIT	9.255	9.833
	Suliffeqarfinnut akiligassat	-	-
18	Akiitsut piaartumik akilersugassat	1.270	1.568
	Akiitsut piffissaqarluarluni	470	166
19	akilersugassat		
	Akiitsut	1.740	1.734
20	Piffissaq ungasinnerusoq eqq. aning. Aningaasaateqarfik	-	634
	Sanaartornermut	1.122	1.345
21	Iluarsaassinermullu Aningaasaateqarfik		
	Akiligassat allat	1.122	1.979
22	Konto oqimaaqatigiissitsiviusoq	6.392	6.119
	AKILIGASSAT KATILLUGIT	9.255	9.833

AKILIISINNAASSUTSIMIK NAATSORSUINEQ, 2017-18

Mio. kroninngorlugit	2017	2018
Ingerlatsinermit angusat	261	90
Sanaartornermut aningaasaliissutini	486	521
aningaasartuutaareersimasunik utertitsineq		
Suliffeqarfinit pissarsiassat nikingasoorneri (pissarsiassat)	16	-
Pissarsiassani allani nikingasoorneq	-37	-66
Suliffeqarfinit pissarsiassat nikingasoorneri (akiitsut)	-	-
Akiitsuni piaartumik taarsersugassani nikingasoornerit	136	298
Ingerlatsinermit akiliisinnaassuseqarneq	862	843
Ukiumi sanaartornermut aningaasaliissutinit ingerlatsinermit allanneqarsimasut	-486	-521
Ukiuni siuliini Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissutininik	-	-211
Aningaasaateqarfimmut IST-mit nuussat		
Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissutininik Aningaasaateqarfimmi nikisiterinerit	-	634
Sanaartornermut aningaasaateqarfimmi nikingasoornerit	143	64
Taarsigassarsisitsinerni sivilisuumik taarsersugassani takkuttut	-45	76
Piginnittutut agguagarsiassat takkuttut	35	-48
Aningaasaliissutinit akiliisinnaassuseqarneq	-353	-4
Taarsigassarsiat sivilisuumik taarsersugassat nikingassutaat	-52	-304
Akilersuinerit akilersinnaassusaat	-	-
Ukiumi akiliisinnaassuseqarnerup sunniutaa	457	535
Ukiup aallartinnerani uninngasuutit	1.358	1.815
Ukiup naanerani uninngasuutit	1.815	2.350

ALLAKKIAT

1 Akileraarutit akitsuutillu

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Akileraarutit			
Nuna tamakkerlugu akileraarut	-891	-960	-1.024
Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat	-328	-243	-647
Akileraarutit allat	-68	-63	-72
Katillugit	-1.287	-1.266	-1.744
Akitsuutit			
Nioqutissanik eqqussuinermit akitsuutit	-490	-489	-478
Raajanut aalisakkanullu akitsuutit	-269	-274	-428
Qamutit mootorillit akitsuutaat	-76	-79	-81
Akitsuutit allat	-0	-109	-120
Katillugit	-836	-951	-1.107
Akiliutit il.il.			
Sulisitsisuneersut	-82	-86	-91
Allat	-19	-27	-2
Katillugit	-101	-112	-94
Akileraarutit akitsuutillu katillugit	-2.319	-2.330	-2.944

2 Danmark-imit EU-millu nuussinert

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Qallunaat Naalagaaffianit nuussinert isertitat			
Naalagaaffimmit ataatsimoortumik tapiissutit	-3.682	-3.722	-3.823
Nationalbankip sinneqartoorutaanit pissarsiassat	-8	-8	-
Katillugit	-3.691	-3.730	-3.823
EU-mit nuussinert isertitat			
EU-mit suleqatigiinnissamik isumaqatigiissut	-216	-223	-226
Aalisarneq pillugu EU-mit isumaqatigiissutit	-103	-110	-111
Katillugit	-319	-333	-338
Danmarkimit EU-millu nuussinert kaltillugit	-4.010	-4.063	-4.161

**3 Piffissaq ungasinnerusoq eqq. aninga.
Aningaasaateqarfik**

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Immikkut isertitat nuunneqarsimasut	-	-	423
Katillugit nuunneqarsimasut	-	-	423

4 Akissarsiat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Atorfillit (tjenestemænd) akissarsiaat	171	163	164
Qaamammusiiallit akissarsiaat	1.299	1.351	1.428
Nal. akunnermusiiallit akissarsiaat	282	292	234
Agguaanerit aaqqiinnerillu	-8	13	41
Akissarsiat katillugit	1.744	1.819	1.868
Piffissaq tamakkerlugu sulisut	3.920	3.974	4.016

**5 Nioqutissanik kiffartuussinernillu
pisinerit**

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Sinniisoqarneq	2	2	2
Pikkorissartitsinernut aningaasartuutit	34	38	36
Kiffartuussinernik pisinerit			
- Siunnersortit avataaneersut	206	225	193
- Innuttaasut	182	200	256
sullissinnaajumallugit kiffartuussinerit			
- Sullissinernik pisinerit katillugit	388	425	449
Napparsimasut ilinniartullu nerisaqarneri najugaqarnerilu	2	1	1
Atorfinikkiartornerit aamma soraarnerit kiisalu allamut nuunneqarnerit	37	37	38
Sullississutit, sullissinernik pisiortornerit	113	131	133
Nioqutissanik pisisarneq.	299	315	325
Illuutitut nioqutissat, biilit aamma umiatsiat il.il.	364	380	363
IT aamma attaveqaatit	108	113	117
Pequtit, iluarsaassinerit aserfallatsaaliinerillu	47	39	43
Nioqutissanik sullissinernillu pisinerit katillugit	1.392	1.481	1.506

6 Suliffeqarfinnut, peqatigiiffinnut il.il. tapiissutit

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Inuussutissarsiutinut siunertanut tapiissutit	427	404	472
Kultureqarnermut, sunngiffimmut ilinniartitaanermullu tapiissutit	679	717	679
Isumaginninnermi anguniakkanut tapiissutit	647	590	595
Tapiissutit allat	28	26	35
Suliffeqarfinnut peqatigiiffinnullu il.il. tapiissutit katillugit	1.781	1.737	1.781

7 Kommunit il.il. tapiissutit

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
ineqarnermut tapiissuteqartarneq	61	53	59
Kommune Kujalleq	216	216	237
Kommuneqarfik Sermersooq	378	367	438
Qeqqata Kommunia	250	257	283
Qaasuitsup Kommunia	481	485	-
Kommune Qeqertalik			229
Avannaata Kommunia			329
Kommunit tapiissutit katillugit	1.388	1.378	1.576

8 IST

Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat missingersuutaat naatsorsuu-taallu pillugit Inatsisartut Inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersumi §18 imm. 3 naapertorlugu nunatta karsiata naatsorsuutaanit sinneqartoorutit ukiup aningaasanut inatsiseqarfiusup kingorna ukiup naannginnerani atorqeqsimanngitsut piffissaq ungasinnerusoq eqqarsaati-galugu aningaasaliissuteqarnissamut Aningaasaateqarfimmut nakkartinneqartartussaapput.

9 Ilangaaserereerluni taarsigassarsitsinerit Nettoudlån

Mio. kroninngorlugit.	2016	2017	2018
Sanaartornermut taarsigassarsiatititat Nukissiorfiit	-52	180	78
Nukissiorfinnut nunagissaanissamut taarsigassarsiaritat	27	14	-
Nukissiorfinnut sanaartugassanut taarsigassarsiatititat	-133	-130	-60
Kommunit taarsigassarsitsinerit	-2	-37	-
Ilangaaseereerluni taarsigassarsiarititat katillukit	-160	26	18

10 Aningaasanik tigoriaannarnik uningasuutit

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Aningaaserivinni karsimilu uningasuutit	559	408	454
Pappiaqqat nalillit, pissarsiarinerani akiusoq	799	1.407	1.897
<i>Allassimasutut nalinga</i>	775	1.361	1.751
<i>Pappiaqqanik niueqatigiiffimmi naligitat 31.12-imi</i>	802	1.408	1.811
Aningaasanik tigoriaannarnik uningasuutit katillugit	1.358	1.815	2.350

11 Suliffeqarfiit akiligassaat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Nukissiorfiit	29	-26	-25
Mittarfeqarfiit	31	70	68
KNR	0	-	-
Suliffeqarfiit akiligassaat katillugit (- pitsaanngitsoq/negativ)	60	44	44

12 Suliffeqarfinnut taarsigassarsiaritit

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Nukissiorfiit	1.852	1.915	1.933
Sikuki Nuuk Harbour A/S 1)	110	121	124
Kalaallit Airports A/S	94	94	94
Nuna Minerals	5	5	0
Suliffeqarfinnut taarsigassarsiaritit katillugit	2.061	2.135	2.151

1) Erninat nalunaarsorneqarsimasut annertussusaat 2021-p naanissaata tunngaanut taarsigassarsianut ilanngunneqartassapput.

2) Nuna Minerals A/S-imut taarsigassarsiaritit akiliisinnaajunnaartoqarneranik pissuteqartumik isumakkeerneqarput.

13 Boligstøtte-mut taarsigassarsisitsineritMio. kroninngorlugit **2016 2017 2018****a) Nammineq inissamut
anigaasaliinerit**

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	570	597	632
Ukiumi nikerarnerit			
Akilersuut	0	0	0
Ernialiinerit	0	0	0
Erniat akilerneqarsimasut	0	0	0
Taarsigassarsiat isumakkeerneqartut nalikilliliiffigineqartullu	0	0	-12
Taarsigassarsititsinerit ilangaaseereerluni	12	34	-56
Naleqqussaaneq	15	-	-
Ukiumi nikerarnerit katillugit	27	34	-68
Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	597	632	564
Taakkunanga neriorsuutit	108	128	117

**b) Boligstøtte-mut
taarsigassarsisitsinerit**

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	146	148	123
Ukiumi nikerarnerit			
Illut utertillugit tunniunneqarsimasut	-4	-15	-6
Erniat	8	8	6
Tapiissutit	-5	-5	-4
Erniat akilerneqarsimasut	-4	-4	-3
Sullissinerit akilerneqarsimasut	-11	-10	-9
Akit allanngorarnerisa appasissusaannit annaasat/ iluanaarutit	5	16	6
Taarsigassarsititsinerit ilangaaseereerluni	0	0	0
Annaasaqarsinnaanissamut illikartitat	18	6	7
Isumakkeerininnerit	-5	-20	-9
Ukiumi nikerarnerit katillugit	2	-25	-12
Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	148	123	110

Taarsigassarsiarititat taaneqartut 110 mio. kr.-iusut
Namminersorlutik Oqartussat erniaqaratillu
taarsersugassaangitsunik 374 mio. kr. nalinginut
taarsigassarsisitsinikuupput.

Ineqarnermut tapersiissuteqartarnermi taarsigassarsiarititat katillugit	2016	2017	2018
Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	717	745	755
Ukiumi nikerarnerit	29	9	-80
Ukiup naanerani boligstøtte-mut taarsigassarsiarititat	745	755	674

14 Taarsigassarsiarititat allat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
----------------------	-------------	-------------	-------------

a) ESU-mit taarsigassarsiat

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	89	88	92
Ukiumi nikerarnerit			
Erniat	2	3	3
Erniat akilerneqarsimasut	-0	-2	-2
Akilersuut	-9	-5	-8
Isumakkeerinninnerit	-1	-1	-3
Taarsigassarsisitsinerit ilanngaaseereerluni	13	9	9
Naleqqussaaneq	-6		
Ukiumi nikerarnerit katillugit	-1	4	-2
Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	92	92	90
Takkunangga neriorsuutit	10	10	10

Piniarnermut, aalisarnermut nunalerinermullu tunngassutilinnut ernialinnik taamatuttaaq erniaqaratillu taarsersugassaannngitsunik taarsigassarsianut Namminersorlutik Oqartussat aningaasaliissuteqartarput. 2018-ip naanerani taarsigassarsiat erniallit 668-upput. Namminersorlutik Oqartussat 2018-ip naanerani erniaqannngitsunik taarsersugassaannngitsunillu 815-inik taarsigassarsisitsisimapput 48 mio. kr.-inik annertussusilinnik. Nerukkaatissat il. il. qularnaveeqqusiissutaannut Namminersorlutik Oqartussat akiliutaat kingusinnerusukku akilersugassanngorlugit taarsigassarsianut allanngortinneqarsinnaapput, tamatuma kingorna taarsersugassanngortussanik.

b) Ilinniarnermut atatillugu taarsigassarsiat

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	75	75	76
Ukiumi nikerarnerit			
Taarsigassarsisitsineq	11	13	17
Erniat	0	0	1
Akilersuut	-8	-8	-9
Inalikilliliinerit	-3	-4	-4
Ukiumi nikerarnerit katillugit	0	1	5
Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	75	76	81

c) Kommuninut**taarsigassarsiarititat**

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	39	37	0
--	----	----	---

Ukiumi nikerarnerit

Taarsigassarsititsineq	0	0	0
------------------------	---	---	---

Akilersuut	-2	-37	0
------------	----	-----	---

Ukiumi nikerarnerit katillugit	-2	-37	0
---------------------------------------	-----------	------------	----------

Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	37	0	0
---	-----------	----------	----------

d) Taarsigassarsisitsinerit allat

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	13	13	13
--	----	----	----

Ukiumi nikerarnerit

Taarsigassarsititsineq	0	0	-8
------------------------	---	---	----

Akilersuut	0	0	0
------------	---	---	---

Ukiumi nikerarnerit katillugit	0	0	-8
---------------------------------------	----------	----------	-----------

Taarsigassarsisitsinerit ukiup naanerani	13	13	5
---	-----------	-----------	----------

Taarsigassarsiat pineqartut qallunaat naalagaaffianit tigussaapput. Taarsigassarsiat taakku ernialersugaapput taarsersugassaanatik.

Taarsigassarsiarititat allat katillugit

Taarsigassarsisitsinerit ukiup aallartinnerani	217	214	181
--	-----	-----	-----

Ukiumi nikerarnerit	-3	-33	-5
----------------------------	-----------	------------	-----------

Ukiup naanerani taarsigassarsiarititat allat	214	181	176
---	------------	------------	------------

15 Pissarsiassat allat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Pissarsiassat	897	1.117	1.242
Piffissalersuinerit	171	0	0
Kommunit	0	0	0
Akilerarutininik piffissalersuinerit	213	200	142
Pissarsiassat allat katillugit	1.281	1.318	1.384

16 Suliffeqarfiit namminersortitat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Ukiup aallartinnerani immikkoortitat Nukissiorfiit	84	41	65
Atuineruffigisat(-)/Atuinikinneruffigisat, tak. Nukissiorfiit naatsorsuutaat	-43	24	-42
Ukiup naanerani illikartitat Nukissiorfiit	41	65	23

Illikartitat taakku Namminersorlutik Oqartussat
naatsorsuutaannut 0-imik nalilerlugit
ilanngunneqassapput.

17 Piginneqataassutit

Mio. kroninngorlugit	Piginnittup- piginneqata assutaa %- inngorlugu	Ukiup aallartinn erani	Nikingaso orneq	Naanerani*)	Namineq pigisat nalillit**)
KNI A/S	100	613	0	613	1.216
Royal Greenland A/S	100	1.249	0	1.249	1.416 2)
TELE Greenland A/S	100	310	0	310	1.151 2)
Royal Arctic Line A/S	100	125	0	125	642 2)
NunaMinerals A/S	37,1	88	-88	0	0 3)
INI A/S	100	33	0	33	62 2)
Visit Greenland A/S	100	15	0	15	4 2)
Great Greenland A/S	100	135	0	135	17 2)
Greenland Holding A/S	100	0	0	0	314 2)
NunaOil A/S	100	102	0	102	14 2)
Air Greenland A/S	37,5	14	0	14	263 2)
Grønlandsbanken A/S	0	54	-54	0	0
Illuut A/S	100	0	0	0	139 1,2)
Sikuki Nuuk Harbour A/S	100	70	0	70	104 2)
Kalaallit Airports A/S	100	200	190	390	190 2)
Aktier i alt		3.007	48	3.055	5.532

1) Illut A/S ulloq 22. december 2009 pilersinneqarpoq pigisanik nalilinnik akiliuteqarnikkut.

2) Ingerlatseqatigiiffiup namminerisamik nalinga ingerlatseqatigiiffiup 2017-imi ukiumoortumik
naatsorsuutai naapertorlugit naatsorsorneqarsimasoq, 2018-imi naatsorsuutininik
saqqummiisoqarsimanngimmat.

3) Nalingi 0 korusinut inissinneqarput ingerlatseqatigiiffimmi atorunnaarsinneqareemat.

*) Suliffeqarfiit pissarsiarineqarnerminni nalingi atorlugit naatsorsuutininut ilanngunneqarput.

**) Suliffeqarfiup namminerisamik nalingata nalilersornerini suliffeqarfiit 2018-imut ukiumoortumik
naatsorsuutaat tunngaviupput, soorlu suliffeqarfiup namineq aningaasaatai Namminersorlutik
Oqartussat piginneqataassutaat ilanngullugit.

18 Akiitsut piffissami sivikitsumi akilersugassat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Piffissalersuinerit	621	591	813
Akiligassaqarfiit assigiinngitsut	221	349	361
Akiitsut akissarsianut aningaasartuutineersut	106	127	179
Akileraarutit	0	-	-
Kommunit	4	1	-
Immikkoortitat (ataani erseqqissaaffigineqartut)	182	202	216
Akiitsut piffissami sivikitsumi akilersugassat katillugit	1.134	1.270	1.568

Immikkoortitat 2018

	Ukiup aallar tinne rani	Allan ngort inneq artut	Ukiup naane rani
Aningaasaqarneq	28	-1	27
Nunanut allanut tunngasut	4	-4	0
Isumaginninnermut tunngasut	17	10	27
Peqqinneq	1	1	2
Ilinniartitaaneq Ilisimatusarnerlu	23	-4	19
Aalisarneq piniarnerlu	14	1	15
Inuussutissarsiorneq	60	-5	56
Aatsitassat	5	6	11
Ineqarneq attaveqaateqarnerlu	19	-1	19
Pinngortitaq avatangiisinullu	31	9	40
Immikkoortitat katillugit	202	14	216

19 Akiitsut sivilisuumik akilersugassat

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Akiitsut sivilisuumik akilersugassat	574	522	470
Ukiumi akilersuut	-52	-52	-304
Akiitsut sivilisuumik taarsersugassat katillugit	522	470	166

20 Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissutinik Aningaasaateqarfimmi

Mio. kroninngorlugit	2018
Ukiup aallartinnerani uninngasuutit	0
Immikkut isertitat nuunneqarsimasut	423
2016-imi IST-mut nuussat	211
Ukiup naanerani	634

21 Sanaartugassanut Iluarsagassanullu Aningaasaateqarfik 2018

Mio. kroninngorlugit	Ukiup aallartin nerani	Aningaa sanut	Atuineq	Allann gortinn eqartut	Ukiup naane rani
Sanaartorneqartut	1.131	590	-499	-91	1.221
Naleqqussaaneq naanerani taarsigassarsiat erniallit	-148	-734	881	148	0
Naleqqussaaneq projekti matoqqasut	2	-20	18	-2	0
Sanaartornikkut taarsigassarsisitsinerit	137		-12	-12	124
Sanaartornermut Iluarsaassinermullu aningaasaateqarfik katillugit	1.122	-164	388	224	1.345

21 Konto oqimaaqatigiissitsiviusoq

Mio. kroninngorlugit	2016	2017	2018
Ukiup aallartinnerani	5.894	6.125	6.392
INI-p taarsigassarsiarititaasa aaqqiiffigineri	18	6	7
Illuut A/S-p taarsigassarsiarititaasa aaqqiiffigineri			-158
Nukissiorfiit atuinikinnerussutaasa nalunaarsornerat	-133		
IST 2016 Siunissaq ungasinnerusoq eqqarsaatigalugu aningaasaliissutinik Aningaasaateqarfimmut nuussat			-211
Ukiumi ingerlatsinermi angusat	347	261	90
Ukiup naanerani	6.125	6.392	6.119

22 Aatsitassanit isertitat

Mio. kr.	2015	2016	2017	2018	Uningasuuti t naanerani 2018
Isertitassatut nalunaarsukkat naapertorlugit isertitat	-5	-10	-10	-4	-35
Utertitaat & suliniutit avataanit aningaasalersukkat ilanngaaseereerluni nikerarneri	2	-	9	-1	-20
Aningaasartuuteqarsinnaanissamut piginnaatitsisutit naapertorlugit aningaasartuutit	-	2	25	0	27
Ukiumi nikerarnerit	-4	-8	24	-5	-28

PISUSSAAFFIORATARSINNAASUT

Nunatta Karsia 31. december 2018-imi imatut akiliussiniarluni neriorsuutiniq qularnaveeqqusiinnernillu tunniussisimavoq:

Grønlandsbanken A/S-imut, Bank Nordik A/S-imut aamma Vestnorden Fonden-imut qularnaveeqqusiissutiniq qularnaveeqqusiinnernillu tunniussisoqarsimavoq. Qularnaveeqqusiissutiniq tunniunneqartunut taarsigassarsimasuniit sillimmasiissutaasunik assigiinngitsunik tigusaqartoqarsimavoq.

2012 tikillugu nunami inuussutissarsiortut taarsigassarsiaannut qularnaveeqqusiisoqartarpoq, taamatuttaaq takornariartitsinermik inuussutissarsiutillinnut aamma nunami inuussutissarsiutillinnut inuussutissarsiutiniq siuarsaanermut. Taarsigassarsiarpassuarnut qularnaveeqqusiisoqartarpoq taamatuttaaq ilaatigut suliffeqarfinnut namminersortut pigisaannut, angallatit atorlugit suliffeqarfinnut, sanaartornermik suliallit suliffeqarfiutaannut, cafee-nut allanullu. Taarsigassarsianut sivisunerpaamik ukiut 10-t akilersugassanut qularnaveeqqusiisoqarsinnaasarsimavoq. Taarsigassarsianut sinneruttunut akiitsut sinneruttut 27 mio. koruuniupput.

Taamanikkut Kongeriget Danmarks Fiskeribankimut, maannakkut Udbetaling Danmarkimut, kilisaataatillit arlallit taarsigassarsiaannut qularnaveeqqusiisoqartarsimavoq, taakkunanga kilisaammut ataatsimut qularnaveeqqusiissutit sinnerupput, taarsigassarsianut akiitsut sinneri katillugit 0,4 mio. koruuniupput.

Namminersorlutik Oqartussat ukiumi ataatsimi nunalerinermik inuussutissarsiutillit nerukkaatissarsinerannut qularnaveeqqusiisinnaapput, taamaaliorneq ukiut nikereerneranni nutarterneqarsinnaavoq, Grønlandsbankenimut 3,5 mio. koruuninik qularnaveeqqusiisoqarsimavoq.

Grønlandsbankenimut Namminersorlutik Oqartussat aqutugalugit ilinniartut taarsigassarsiaannut katillugit 0,4 mio. koruuninik qularnaveeqqusiisoqarsimavoq. Grønlandsbankenip ilinniartut taarsigassarsiaat Namminersorlutik Oqartussat sinnerlugit allaffissornikkut aqutarimmagit taamaaliornermut qularnaveeqqutitut 79,8 mio. koruunit atugassanngortinneqarsimapput. Aningaasat taarsigassarsiaritinneqarsimasut annertoqatigaat.

Grønlandsbanken A/S-imi aningaasanik pilersuinissamut akiligassarsisinnaatitsisoqarpoq KNI Pilersuisoq A/S-mut 45 mio. kr.-nik. Tamakku qaavisigut periarfissaqarpoq, taamaasiornissamut pisariaqartitsisoqassappat sulit 7 mio. kr.-nik atugassiisoqarsinnaavoq.

Namminersorlutik Oqartussat suliasarivaat Kalaallit Nunaani Landsrådimut, Inatsisartunut aamma Naalakkersuisunut sivisuumik ilaasortaasimasunut soraarnerussutisiaqartitsinissamut pisussaaffik.

Ingerlatseqatigiiffiit namminersortitat arlallit aamma KNR nunatta karsianit aningaasatigut atuisinnaatitaanerit Namminersorlutik Oqartussanit piginnaatitsissutigineqarsimavoq. Aningaasanut inatsimmi konto ilanngaasariikkanik ernialiusat naapertorlugu aningaasanut inatsimmi oqaasertaliussani tigusiinnaatitaaneq takuneqarsinnaavoq.

Ingerlatseqatigiiffinnut namminersortitanut tunngatillugu
pisussaaffittut isumaqatigiissutaasimasut pillugit, innersuussisoqassaaq
naatsorsuutininut immikkut ittumik saqqummiunneqartunut.

NAATSORSUUSERINERMI SULERIAASEQ ATORNEQARTOQ

TAMANUT TUNNGASUT

Nunatta Karsiata naatsorsuutaanni Inatsisartut aningaasaliissutaattaq tamarmik ilaapput. Kommunit Namminersorlutillu Oqartussat missingersuutaat naatsorsuutaallu pillugit Inatsisartut Inatsisaat nr. 26, 28. november 2016-imeersoq aamma Namminersornerullutik Oqartussat naatsorsuuseriveqarnerat il. il. pillugit nalunaarut nr. 8, 27 februar 1995-imeersoq naapertorlugit naatsorsuusiortoqarpoq.

Natsorsuutini ukioq qaammatisiutit malillugit aningaasaliiffiusimasoq aallaavigineqartarpoq. Ukiumut naatsorsuusiortufiusut qaammatinik 2-nik tapertatut ilaqartinneqartarput. Qaammatini taakkunani marluusuni ukiumi aningaasaliiffiusumi aningaasartuutaasimasut isertitaasimasullu nalunaarsorneqarsinnaasarpur, ukioq aningaasaliiffiusoq naannginnerani nioqqutissat sullissinerillu pisiarinqarsimasut imaluunniit pisassarisat akiitsulluunniit tiguneqarsimatillugit.

Naatsorsuutini kisitsisit tamarmik mio. kr.-nut akunnaallisinneqarput ilanngussamilu 1.000 kr.-nut akunnaallisinneqarlutik. Akunnaalliliinerup malitsigisaanik nikingassuteqalaartoqarsinnaavoq.

NAATSORSUUTINI ANGUSAT

Ingerlatsinermi angusat

Ingerlatsinermi **angusani** Namminersorlutik Oqartussani ingerlatsinermut sanaartornermullu aningaasartuutit ilanngaatigereerlugit isertitatigut angusat **saqqummersinneqarput**.

Ingerlatsinermi angusat taamaasillutik pisortat suliffeqarfiini allani periutsit aamma suliffeqarfiit namminersortut periusaat assigalugit saqqummersinneqartarput.

IST-mi angusat

IST-imi angusat (Ingerlatsineq, Sanaartorneq Taarsigassarsiarititallu) Namminersorlutik Oqartussat ukiumi taarsigassarsiarititaat naleqqussariarlugit ingerlatsinermi angusat saqqummersinneqartarput, tassani taarsigassarsiarititaat annertuseriaataat Namminersorlutik Oqartussat aningaasartuutaatut isigineqartarlutik akilersukkallu isertitatut isigineqartarlutik.

IS-imi angusat

IS-imi angusat (Ingerlatsineq, Sanaartorneq) aqqutigalugit IST-imi angusat imminut akilersinnaasunut taarsigassarsiarititaat (soorlu erngup nukinga atorlugu nukissiorfiit atuisut aqqutigalugit akilersorneqartussat) naleqqussareerlugit taarsigassarsiarititaat takutinneqartarput. Tassani taarsigassarsiarititaat annertuseriaataat isertitaasarpur (aningasat IST-imi angusani aningaasartuutit nalunaarsorneqarsimasut taarserneqartut) aammalu aningaasartuutit (aningaasat IST-imi angusani isertitatut nalunaarsorneqarsimasut taarserneqartut).

INGERLATSINERMUT ANINGAASARTUUTIT ISERTITALLU

Aningaasartuutit isertitallu nioqqutissanik pisinermut sullissinernullu tunngassuteqartut pisinnaatitaaffimmik pissarsinermik tunngaveqarluni suleriaaseq naapertorlugu nioqqutissat sullissinertilluunniit tunniunneqareernerisigut nalunaarsorneqartarput. Aningaasartuutitut isertitanullu allanut tunngatillugu nalingi naatsorsorneqarsinnaatillugit kingusinnerpaamillu ulloq akiliiffissaq eqqorlugu nalunaarsorneqarsinaasarput.

Ukiumi aningaasaliiffiusumi nunatta karsianut annertuumik piunasaqaateqartoqartillugu nalunaarsuiffissarlu nallertinnagu pineqartut eqqortumik naatsorsorneqarsinnaatinnagit akiligassat ukiumut aningaasartuuteqarfiusumut missingiineq allaavigalugu aningaasartuutitut kontomut nalunaarsorneqartarput. Tamatuma kingorna naqqiisoqartarpoq aningaasanut inatsiseqarfiusumi naatsorsoqqissaareernerisigut inissillugit.

Naatsorsuutininik suliaqarnermi ilangaaseeqqaanngikkaluarluni kontolersuisarnermi periuseq atorneqartarpoq tamatumalu kingunerisaanik aningaasartuutit isertitallu immikkoortillugit immikkut kontolerlugit nalunaarsorneqartarput. Tassani namminersorlutik oqartussat suliffeqarfiutaat namminersortitat pineqanngillat.

AKILERAARUTITIGUT ISERTITAT

Ukiumi naatsorsuusiorfiusumi akileraarutitigut ingerlaavartumik isertitaasartut.

1. A-skattit qaammatikkaartumik isertitatut nalunaarsorneqartarput sulisitsisut A-skattinut nassuiaataat naapertorlugit. Nassuiaatinik tigusaqartoqarsimatinnagu akileraartarnermut oqartussaasut missingiisarput. A-akileraarutit missingerneqarsimasut eqqortumillu nassuiarneqarsimasut nuna tamakkerlugu akileraarutitigut isertitanut ingerlaavartumik nalunaarsorneqartarput. Ukioq naatsorsuusiorfiusoq pillugu nassuiaatit ukiullu naatsorsuusiorfissap tulliani januaarimi tiguneqarsimasut nuna tamakkerlugu akileraarutitigut isertitat naatsorsornerinut ilanngunneqartarput.
2. B-akileraarutit piffissakkaartumik (qaammatit 10-t) B-akileraarutit naligiisinneqarsimasut aallaavigalugit isertitatut nalunaarsorneqartarput.
3. Ingerlatseqatigiiffiit akileraarutaat, pissarsianit akileraarutit royalti aqqutigalugu akileraarutit naligiisitsinikkut isertitatut nalunaarsorneqartarput.

Ukiut siuliini akileraarutitigut isertitaasimasut ingerlaavartumik nalimmassarneqartarneri

4. Akileraarutit ingerlaavartumik isertitatut nalunaarsorneqartarput (takuguk imm. 1 aamma 2) aammalu naammassillugit naligiisissimasat assigiinngissutaat ukiumi akileraarutaasussat naatsorsorneqarfiani akileraartartumullu naligiisitsinerit pereernerisigut naqqinneqartarput.

5. Tamatuma kingorna isertitanut akileraarutaasussanut allannguutit (annertusiinerit/appaanerit) ukiumi allanngortitsiviusumi naqqinneqartarput.

Akileraarutigut akitsuutitigullu annaasanik isumakkeerinninnerit illikartitsinerillu

Akileraarutinut akitsuutinullu akiitsut aallarteqqissinnaanissamut periarfissaqalersillugu akileraarutinik aqutsineq pillugu Inatsisartut Inatsisaat naapertorlugu periarfissaaruttoqartillugu nalikillilerneqartarput. Tassani pineqarnerupput qamutininut motoorilinnut akitsuutinut aamma aningasanoorluni pinnguaatinut akitsuutit pillugit immikkut maleruagassat. Akiliisinnajunnaarnikkut aamma toqusoqarsimatillugu akiitsuulersut annaasat paasineqartarneri malillugit nalikillilerneqartarput. Piffissap sivilisuaap atortariaqartarnerata kingunerisaanik akileraarutit periutsit makku atorlugit piffissalersorneqartarput:

Akileraarutitigut akiitsut annaasat illikartinneqartarneri

Toqqanartumik akileraarutaasartut eqqarsaatigalugit akileraarutitigut akiitsut akilerneqarnissanut piffissakkaarlugit naatsorsorneqartarput annaasatullu illikartinneqartarnerinut missingiisarnerit makku malillugit:

Ukioq Illikartitat annertussusaat	Ukiunit 4-nit pisoqaanerisut nalikillilerneqarsi manngitsullu	-4	-3	-2	-1	Ukioq
						naatsorsuusiortfi usoq
	100 %	75 %	50 %	30 %	15 %	7,5 %

Procentinngorlugit kisitsisit toqqarneqarsimasut aqqutigalugit takuneqarsinnaasarpog aningaasat pisassat sivitsoriartortillugu akilersinniarnissaat ajornarsiartuinnartartoq tassanilu akiliisitsiniartarnermi atortut akiligassat qanoq pisoqaatigineri takussusiinnaaneri killeqarmata. Illikartitat aqqutigalugit akileraarutinut akiligassat nalikilliliinissanut missingiinerit takuneqarsinnaasarpog.

SANAARTORNERMUT ANINGAASARTUUTIT

1. januar 2000-imi missingersuutitigut teknikkikkut sanaartornermut iluarsartuusinerimullu aningaasaateqarfimmik pilersitsisoqarpoq. Sanaartugassanut iluarsartuusininissanullu aningaasaliissutit tamarmik suliniutinut ataasiakkaanut tunngassuteqartut aningaasaateqarfimmut tunniunneqarput. Taamaattumik aningaasaliisutit angusat naatsorsorneqarneranni tamakkiisumik aningasartuutitut nalunaarsorneqarsimapput.

TAARSIGASSARSITITSINEQ

Aningaasat pissarsiassat arlallit allannguutaat nunatta karsiata IST-ineraneri (Ingerlatsineq, sanaartorneq Taarsigassarsisitsinerillu inerneru) ilapput. Taamatuttaaq namminersorlutik oqartussat aktiat pisiaat tunisaallu IST-inerani ilaasarpog.

Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaasa nunatta karsia aqutugalugu **tiguisinnaatitaanermut** piginnaatinneqarneri IST-inernerini ilaaneq ajorput.

PIGISAT NALILLIT AKIITSULLU

pigisat nalillit pisarsiarinerini akii naapertorlugit ilanngunneqartarput. Akiitsut nalit aalajangersimasut aallaavigalugit ilanngunneqartarput.

Namminersorlutik Oqartussat, kommunit pisortallu suliffiutaanut tunngatillugu akiliisitsiniartarneq 2008-imiit Akileraartarnermut Aqutsisoqarfimmit qitiusumik ingerlanneqalerpoq. Tamakku "pissarsiassat allat" illuatungaatigullu "akiitsut piffissami sivikitsumi akiligassat"-inut kontererlugit ilanngunneqartarput.

ILLIKARTITSISARNERNI PERIUTSIT

Annaasaqarnissaq pinngitsoortinniarlugu periutsit makku atorlugit illikartitsisoqartarpoq:

Boligstøttemut taarsigassarsiat, akiligassiissutiviit/aallaaviatigut taarsigassarsiat illunut annaasaqaataasussanut ukiut 2-t kingumut qiviarluni nutaamillu piginnittoqalersimatinnagu, iluarsaassinerit aserfallat **saaliinerilluunniit** aallartinneqartut.

Boligstøttemut taarsigassarsiaritit, pisassat allat – **illikartinneqartarput** akiligassat ukiup ataatsip ingerlanerani akilernerqarsimatinnagit. Akiligassallit akiitsutik taarsigassarsianngorlugit 1999-imiilli **allanngortissinnaalerpaat**. Boligstøttemut akiligassat ukiumut marloriarluni akilernerqartartussaapput, taarsigassarsiallu qaammatikkaartumik akilersorneqartartussaallutik. Akilersugassat akilernerqarsimatinnagit akiligassiissutiviit illikartinneqarneq ajorput taamaallaalli akiligassat akilernerqartussat illikartinneqartarlutik.

Akiligassaqarfinnut assigiinngitsunut akiitsut tassunga ilanngullugit ilinniaqarnermi inuussutissarsiutinullu tapersiisarfikkut taarsigassarsiat eqqarsaatigalugit illikartitsisoqarneq ajorpoq, **akiitsut** kontot pingaarnerit aqutugalugit nalikillilerneqartarmata, **akiligassat** namminersorlutik oqartussat akiliisitsiniartarfiaatigoorlugit akiligassanngortinneqartarmata, tamannalu akileeqqusigaluarnerit ingerlanneqareernerisigut pisarluni.

SULIFFEQARFIIT NAMMINERSORTITAT

Namminersorlutik Oqartussat suliffeqarfiutaat namminersortitat ilanngaasereerluni aningaasaliinerit naapertorlugit pisarput.

Ilanngaasereerluni aningaasaliissutit nunatta karsiaata naatsorsuutaani aningaasartuutitut nalunaarsorneqartarput.

Suliffeqarfiit ilaat Nunatta Karsianit tiguisinnaanermut **pisinnaatitaaffilerneqarnikku**upput uungalu tunngatillugu aningaasanik isumannaagassallittut nalunaarsorneqartarlutik.

Tamatuma saniatigut suliffeqarfiit ilaat Namminersorlutik Oqartussanut akiitsoqarput tammakkulu nunatta karsiani pisassat akiitsullu sivisuumik piffissalikkattut nalunaarsorneqartarlutik.

Suliffeqarfiit namminersortitat Namminersornerullutik Oqartussat suliffeqarfiutaasa namminersortitat naatsorsuuseriveqarnerat il.il. pillugit Namminersornerullutik Oqartussat nalunaarutaat nr. 25, 26. november 1998-imeersoq naapertorlugu naatsorsuusiortarput.

NAATSORSUERIAATSIT ATORNEQARTUT ALLANGORTINNERI

Naatsorsueriaatsit atorneqartut ukiumiit ukiumut allamut allangortinnerisigut ukiup siuliini naatsorsuutit sunniutaat aallaqqaammut naligitinneqartut aaqqinnerisigut nalunaarsorneqartarput. Taamatut naqqiinerit nunatta karsiata naatsorsuutaani allakkiami nassuiaataasumi ersarissarneqartarput.